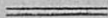

LEMMEN LAULUJA

EINO LEINO

LEMMEN LAULUJA

VALIKOIMA

HELSINGISSA
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ KIRJA

Helsingissä 1919

K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

Lukijalle.

— Veliveikkonen! Niissä asioissa voidaan yhdessä hetkessä tehdä tuhmuuksia, joita ei tehdä vuosisataan.

Näin ystäväni.

Tahtomatta millään tavalla kilpailla hänen timanttisen, kimaltelevan järkensä kanssa, uskal-
lan omana mielipiteenäni huomauttaa, että mi-
nulle on käynyt päivä päivältä aina vaikeam-
maksi rakkautta elämästä erottaa. Siis vai-
keaksi myöskin mitään erikoisia lemmenlau-
lujä kirjoittaa ilman niiden tuskallisen tarkkaa
vastaavaisuutta omassa poloisessa todellisu-
dessani.

Pyydän pitää selviönä, että ihanne sellai-
senaan on puolta palanutta puupalasta ala-
arvoisempi, ellei se tule luussa ja lihassa meitä
vastaan, mieluummin kaikkien kauniiden jäsen-

ten ihanuuteen verhoutuneena. »Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis.» Monessa muodossa on elämä verrannut itseään minulle. Olen omasta puolestani ollut taipuvainen luulemaan jokaista niistä lopulliseksi, aivan kuin jokaista iltaa viimeiseksi ja jokaista aamua ensimmäiseksi, mutta niin yleispätevästi havainnollisten tosiasiajn edessä ei kaiketi ole muuta tehtävää kuin heikkoutensa tunnustaminen.

Rakkausrunojen klassillinen muoto on sereneadi. Toivoisin, että lukija tätä valikoimaa selaillessaan huomaisi sen muodostavan yhden ainoan, pitkän tunnustuksen-antamisen, *homage*, niille epäjumalankuville, joilla elämä ja taide ovat hamasta nuoruudestani saakka mielikuvitustani kansoittaneet. Nykyään olen yksin, mutta se ei estä minua tuntemasta itseäni onnelliseksi siitä, että olen ollut ihminen muiden ihmisten seassa, vieläpä ihminen siihen määrään, että olen ollut vähällä koko ihmisyyteni menettää pelkästä intohimon rakkaudesta. Kivi, se ensimmäinen, on aikoja sitten heitetty jo, säästään siis vaivan asianomaiselta käsittelijältään. Runo, se viimeinen, ei ole vielä kirjoitettu, jonka vuoksi myöskin tämä valikoima esiintyy erinäisissä suhteissa tuiki puutteellisena. Se ei muodosta mitään päätettyä koko-

naisuutta, yhtä vähän kuin oma elämäni sitä muodostaa.

Olen rakkauden olemuksessa ymmärtänyt vain arvon antamisen. Elämä on tullut minua vastaan kauniiden muotojen muhkeuteen pu-
keutuneena, ja olisin tuntenut itseni kovin pal-
jon köyhemmäksi, ellen olisi suvereenisti itseäni
ja runouttani niiden runsaudella rikastuttanut.
Mutta siitä huolimatta on iankaikkinen murhe
jäänyt sydämeeni, se Rouva Suru, joka ei sieltä
ensi hädässä lähtenekään, joka seurannee hau-
taan saakka minua ja jonka käärinliinoiksi eivät
kelvanne parhaatkaan ajatukseni. Olen eheä
vasta hänen kerallaan.

Lähtekää siis, lauluni, kaikkeen maailmaan
ja viekää viesti miehestä, joka luultavasti ei
ole rakastanut muuta kuin omaa rakkauttaan,
mutta on siitä huolimatta ollut onnellinen
kuin te, ollut onneton kuin te, kärsinyt ja
nauttinut kuin te, ja tullut tulokseen, jota
tahtoisin rakkauden ritaruudeksi nimittää. En
tiedä, lienenkö oikein eritellyt itseäni. Mutta
lemmen *trubaduuriksi* tunnen itseni, olen tun-
tenut itseni varhaisimmilta poikavuosiltani
saakka, ja aion mennä hautaan siinä hurs-
kaassa uskossa, että rakkaus on annettu meille
merkiksi korkeammista voimista, jotka itsensä

sen kautta meille ilmoittavat. Rakkauden orja olen. Mutta tunnen sen kautta vain vapautuvani.

Olkoon se ensimmäinen ja viimeinen kerta kuin koetan itseäni näihin asioihin nähden määritellä. Sisältyy itse käsitteeseen, että sen olemus on määrittelemätön. Viisaimmat sanat siinä suhteessa on mielestäni sanonut *Edda*, jossa luemme: »Ofta vinnes den vise, den vettlöse ej, af de däjeliga drag.»

Ja nyt olen nähdäkseni kyllin itsestäni puhunut.

Mutta kuinka puhua teistä, te kauniit näkyttömät? Onko mitään mahdollisuutta julki lausua teille kiitollisuuttaan miehen, joka teitä ilman ei koskaan olisi tuntenut, Shakespearen sanoja käyttääkseni, »hiljaisen hulluuden» hiipivän aivoihinsa? Voisi lauluistani päätäten luulla, että olen nähnyt elämässäni vain pelkkää puutteellista kauneutta. Näin heittyy varjo vioistani niidenkin autuaallisten olentojen ylitse, jotka kuitenkin ovat tehneet minulle elämän mahdolliseksi elää, sen polulle säteileet, sen tietä valaisseet. En sitä tahtoisi, vaan tahtoisin kiittää vedet silmissä kaikesta, kaikesta kauniista, mitä nuoruuteni toukokuisista kuutamosta saakka olen tämänpäiväni täyteen syksyyn elänyt.

Kaukana hyperborealaisten mailla on maailmankaikkeus aivan erikoisessa määrässä nähnyt hyväksi kansoittaa tämän leveysasteen muutamilla psykofyysillisen muodon moitteettomuuksilla, jotka ovat ilo ihmiselle. Pyydän siinä merkissä tämän pienen esipuheeni alle kirjoittaa.

Helsinki 17. I. 19.

Eino Leino.

Kesä

»Linnut liitteli sanoja,
puien latvat lausehia.»

Kanteletar.

Lemmen uhrit.

Veikko: »Anna, sisko, ruusu tuosta,
ruusu ihanaisin,
että viedä immelleni
illalla sen saisin!»

Sisko: »Ota ruusu! Lemmellesi
annan ruusun parhaan —
oma lempi ryösti multa
elon ruusut varhaan.»

1891.

Yli metsän koitti jo päivän koi —.

Yli metsän koitti jo päivän koi,
kun nurmella neitonen kulki,
kukat kukkivat auki jo ummut loi,
jotk' eilen illalla sulki.

Ja neitonen nuori se nurmella vain
niin hiljaa, hiljaa astui,
ja kukkaset nyökkäsi kuiskuttain,
kun kasteesta helmat kastui.

1892.

Kaupunkimatka.

Poika nuori kaupunkihin
läksi myötätuulta,
purttu pientä viima vinha
saatti salmen suulta.

Alkumatkan aavan seljän
kulki joutuisasti.
Vasta illan tullen pääsi
kaupunkihin asti.

Missä viipyi poika nuori,
vaikk' on myötätuuli?
Rannalla on kullan koti,
siellä simahuuli.

1892.

Siskojen kesken.

»Niin suloinen ja hertas on
kyll' onnellinen lempi,
mut lempi vallan onneton
on vielä suloisempi.

Näät siin' on aina tenhoa
ja tunteille uutta,
on toinen päivä toivoa
ja toinen toivotuutta.»

Tään Siiri kuuli siskoltaan
ja päätti tuota koittaa.
Mut turhaan! Kaikki poiat vaan
hän vangiksensa voittaa.

Kylätiellä.

Noin poikajoukko se vallaton
kylän reuhasi raitiolla.

— »Kas, kasvitarhassa tyttö on!» —

— »Mun rauhassa suokaa olla.» —

— »Älä huoli, solmia meille vaan
pari morsiusseppeleitä,
ja sitten me lähtähän tanssimaan —
kas, mistä on kyyneleitä?» —

— »Mun äitini kuollut on äskettäin,
hänet eilen hauta jo sulki,
ja hälle ma solmian seppeltäin.» —
Pois poikaset hiipien kulki.

1892.

Onnen apila.

Nelilehtisen apilan tullessain
ma löysin karjatiellä,
mut toisen hukkasin rinnaltain
ja siit' olen murhemiellä.

Sen oisin ma antanut neidollein —
sinä armahin neitokulta!
Mut tuost' älä itke, impyein,
saat ainoonkin sinä multa.

Kun illan tuulonen tullevi tuo,
niin sille ma aion sen antaa,
se onneni kukkasen impeni luo
niin hiljaa, hellien kantaa.

Ja jospa se joutuis aalloillen,
kun järven poikki se lentää,
niin tottahan lahjana laineiden
se neitoni rantahan entää.

Näin kulki mun kukkani toivoen
ja kuohusta raittiiksi kastui.
Mut nähnyt ei sitä impyinen,
vaan — murskaksi onneni astui.

1892.

Syystunnelma.

Teit oikein, ystävä ainoo,
kun luotani läksit pois.
Sun rintasi nuori ja lämmin
mun rinnalla jäätynyt ois.

Kas, maantiellä kalpea kukka
lumipälvestä nostavi pään.
Mitä vuottelet kukkani vielä?
On aika jo painua pään.

Tuhat aatosta sieluni tunsi,
tuon vaan minä muistaa voin:
Oli tielläni kuihtunut kukka
ja sen peitoksi lunta ma loin.

Haaveilevalle siskolle.

Käy pois, oi sisko, sen koivun alta,
se koivu on turmion, tuskan puu!
On huolten aaltoja lahden aallot
ja kaihon tuoja on illan kuu.

Sen koivun oksilta sinulle soipi
tuo tarina kaunis ja utuinen,
mi pettänyt on niin monta, monta —
minä myös olen kuullut kerran sen.

Se kevään toivoja tarjoo sulle
ja kutsuu onnehen ikuiseen,
mut ällös lauluhun liioin luota,
ei koskaan kuulu se toteuneen.

Ken kerran kuuli sen laulun tenhon,
sen onnen kalpea kaiho vei,
hän itku silmässä illat istui
ja rinnan rauhoa saanut ei.

Kuljin kerran läpi honkaholvin —.

Kuljin kerran läpi honkaholvin,
risut, puiden oksat peitti tien,
avojalkani mun vuosi verta,
tuota tuntenutko silloin lien!

Tie se vei mun kahden kuusen alle,
kahden tumman silmän poltteesen,
siellä taivas kaksi valaa kuuli
sykkiessä kahden sydämen.

Palatessain — aamun koittaessa —
tunsin tiellä risut, oksat jo,
mut en tuntenut ma, kuinka sydän
verta vuosi, kärsi angervo.

Joutui sekin päivä, jolloin tunsin
tuskalla ma pistot sydämen,
tunsin rinnan riehut, poltot tunsin —
neitoani tuntenut ma en.

Aatekuteet, toiveniidet.

Päivä istuttu ol' alla haapain
vehreällä sammalmättähällä,
laulut liedot kertoi lemmen tulta,
naurut raikkaat rinnan puhtautta,
päämme päällä haavanlehdet helkki,
aallot leikki jalkojemme alla.

Joutui ilta, painui päivän kulta,
utuisiksi lientyi lahden rannat,
tuuli tyyntyi, talttui rannan aalto,
haapain lieto helke hienontui ja
kuiskeeks suli tuskin kuultavaksi.

Lakkas silloin liedot lempilaulut,
naurannasta raikuneet ei rannat,
äänetönnä, sanatonna siinä
istuttiin vain käsi kättä vasten —
tunteet yhtyi, aatos toistaan etsi.

Kumma kudos, tunnehuntu hieno
tuntui yhdistävän meitä silloin,
kuteet toivehista kultaisista,
niidet siinä auer-aattechista;
yö se kuteet kutoi, nitoi niidet,
metsärastas polkusia polki,
sukkulata heitti illan tuuli,
pirtaa veti rannan viime laine.

1893.

Miksi suree kummun kuusi?

Kasvoi kummulla kuusi tuores,
tuoksuten, kukkapäin,
tuulten tuudussa päivät leikki,
tuskin uinahti tyynin säin.

Kerran lehvälle kuusen lensi
illalla sirkkunen,
lauloi lauluja lemmen nuoren,
kertoi kaihoja keväimen.

Hiljaa laulua kuullen laski
kuusonen kukkapään,
hiljaa, hiljaa sen oksat painui
eikä leikkinyt lehvätkään.

Aamun tullessa laulaen sirkku
lehvältä lensikin.
Hiljaa surren kuusen oksat
jäivät huomenen huolihin.

Soita somer, helkä hiekka!

Suvi-illan suussa impi
astui virran vieremää,
kuuset kuiski, laine loiski,
tuoksui nurmi nukkapää.

Sorsat kaislikossa sousti,
kalaparvet karkeloi,
tuomilehdon lentosuukot
vastarannan tuuli toi.

Ilakoiten impi kulki
vieremätä virran veen,
somer soitti, hiekka helkki
alla Annin askeleen.

Suven vienot vihkilaulut
kaikui munkin mielessään,
kun ma virran äärtä kuljin
armas impi vierelläin.

Soita somer, helkä hiekka,
laula laine huoleton,
ilakoitse impi nuori, —
lyhyt Suomen suvi on.

1895.

Aamutunnelma.

Kuin välkähti huomenen kultainen koi
läpi haavanlehtien keväisten,
niin lensit luokseni, immyt oi,
läpi unteni lehtojen leijaillen.

Kuin lehvältä rannan raidan vain
yön kyynel läikähti kalvohon veen
suven suloja hetkisen heijastain —
niin lensi mun lempeni riemuineen.

1895.

Metsäpuro.

Kevät joutui, metsäpuro paisui,
vaahtopyörteissä vedet kiiti,
aallot vallatonna leikki, telmi,
rannan kaarteet kaikki huuhtoellen;
kuuset katsoi kummastellen tuota,
hongat varoitteli vakavasti.

Miksi niin on tummaa vesi sulla —
mietin usein puron partahalla —
vesi tummaa, vaahto valkeata,
loiske laineiden niin kumman lieto?

Siksi niin on tummaa vesi sulla,
tulet sydänmailta, hallanmailta,
siks on vaahto sulla valkopäistä,
kevättöiveita kun kansan kannat.

Mutta mistä loiske kumman lieto?

Puron partahalla, kunnahalla
siell' on kullan koti kuusten alla,
sieltä sivumennen laulut kuulit,
laulut liedot, nuoret nuoren rinnan —
sieltä lie tuo sinivuokko myöskin,
jonka aallot tänne mulle tuovat.

1893.

Huolissaan huokaileva.

Koko metsä on laulua täynnä,
joka lehvällä lemmitään,
joka oksalla sirkut ja peipot
vain kertovat keväästään.

Mut yhtä puutapa linnut
ne karttavat kammoten —
sen alla ma onneton istun
ja huoltani huokailen.

1894.

Minä metsän polkua kuljen —.

Minä metsän polkua kuljen
kesäillalla aatteissain
ja riemusta rintani paisuu
ja ma laulelen, laulelen vain.

Tuoll' lehdossa vaaran alla
oli outoa äskettäin,
niin vienoa, ihmeellistä
all' lehvien vehreäin.

Minä miekkonen vain sen tiedän,
minä vain sekä muuan muu
ja lehdon lempivä kerttu
ja tuoksuva tuomipuu!

Hyljätyn valitus.

Illalla kävelin ma kangasta pitkin,
kankaalta kimpuksi kanervia kitkin.

Yö oli ihana ja tuulokset nukkui,
kukat kaikki tuoksui ja käköset ne kukkui.

Mikä minun sydämeni synkäksi saikaan?
Muistoni lensivät nuoruuden aikaan.

Katselin kädessäni kankahan kukkaa,
ajattelin impeä tuuheatukkaa.

Maahan ma kanervani kaunihit heitin —
noinpa ma ilonikin multahan peitin.

1895.

Ylioppilasmuisto.

Järven taakse tehtiin venheretki,
järven taakse talontyttölöihin,
siellä viivymme me päivän kaiken:
aamu aholl' oltiin mansikassa,
ilta pihamaalla karkeloitiin —
yö? se maattiin aitass' impysien.

Purjepurrella kun sitten sieltä
pois me aamun tullen laskettiin,
muilla kaikill' oli muisto joku,
kellä ruusu, kellä lemменkukka,
kellä kielokimppu rinnassansa.
Minä yksin ilman olin, eipä
kukkaa suonut impi mustakulma —
antoi oman nuoren sydämensä.

Kotirantaan päästyämme toiset
riistivät jo kukat rinnastansa,

mutta kauemmin ja hellin huolin
immen sydäntä ma säilyttelin —
heitin pois sen vasta viikon päästä.

1895.

Syyslaulu neidolleni.

Jo pilvihin taivas peittyi,
jo paljas on rannan puu,
tuul' laineita lahden nostaa,
keto kukkiva kellastuu.

Suven hertas ja hempeä aika
se kestävi hetken vaan,
mut ainaiseksi se rinnan
voi velloa aaltoamaan.

Kesän kukkaset elpyy kyllä
taas tullessa keväimen —
kun kestäis kesämme lempi
yli talven ja tuiskujen!

Rakastunut.

Raikkahasti laulaa aamun aalto,
kun se läikkyellen rantaan lyö,
hilpeä on haapalehdon helke,
sit' ei paina elon päivätyö;
yksin kerttu laulaa murheissansa
ikäväiden omaa armastansa.

Minä myöskin aamun aallon lailla
ennen lapsenmiellä laulelin,
sitten lietona kuin rannan haavat
leikin, lemmin, lauloin, tanhusin;
nytp' on riemu poissa, kerttu kulta,
saanut olen huolenvirret sulta.

1895.

Matkalla.

Matka pitkä, mieli musta, mistä lohdun saapi?
Entisajan auvon muistot murheet karkoit-
taapi.

Sinne jäi mun neitoni kuin kukka koti-
rannan;
venhoni ma viiman viedä aukealle annan.

Ällös kukka kotirannan katso ulapalle,
katso ennen laaksohon tai rannan kukku-
lalle.

Sortuvan mun aallon alle nähdä voisit
siellä,
siitä ehkä kauan oisit, impi, murhemiellä.

Joskus mua muista sentään, muista im-
myt rukka,
ettei ensi aallon helmaan heity rannan kukka.

1895.

Ensi lumen aikoihin.

Oli tullut lunta
jo tulvaltaan
ja vaippa valkea kattoi maan
kuin neitosen, unta
mi unelmoi
sydäntoiveistaan, suvi joita toi.

Lumi puhdasna päilyi
ja impyinen
tuo latuja hiihteli hangellen.
Ja päivän ne säilyi
ja yöhyen —
kunis uus lumi peitti ne umpehen.

*

Oli ihana neito,
niin puhtoinen
ja nuori ja kaino ja kaunoinen.

Hänet kerran kun, keito,
ma nähdä sain,
heti leimahti lempi mun rintahain.

Kesä-yöhyet vienot
me lemmittiin,
mut syksyllä sitten me erottiin.
Vain muistomme hienot
ne säilyivät —
kunis uutehen lempehen häipyivät.

1895.

Sinippiat

Sinipiikojen laulu.

Soi, simapilli,
kutsuos immet
kuusikon helmasta
karkelohon!
Kuutamo kaunis,
alkava yöhyt —
kaikki ne käskevät
karkelohon.

Liehuos, liina,
huiskios, huntu,
verho sa ihanan
impeyden!
Impinä täällä
vain elon kaiken
leijaamme lehvillä
kuusosien.

Ei sinippiat
lemmestä huoli,
aarre se vainen on
ihmisien.
Aarreko? Ei vaan
kirus, tuska,
riemun ja onnen
mi ontoksi syö.

Montapa kertaa
luoksemme tullut
illalla leikkihin
ihminen on,
tanssinut täällä,
suukkoja saanut,
kylpenyt kanssamme
virroissa myös.

Illan hän leikki,
toisen jo itki,
ett'emme lempeä
tuntea voi —
aamulla läksi
kaihoa kantain,
päivät mi nukkuu
ja valvovi yöt.

Tuostapa paljon
impiä metsän
ihmiset syyttävät —
meidätkö syy?
Leikkihin miksi ei
ihminen tyydy,
ilman ei tuskaa
tuntea voi?

Mutta kun joskus
illalla yksin
istumme lehdossa,
vierellä vuon,
lainehet virran
vienosti laulaa,
rantaman ulpuja
tuudittaen,

silloinpa meillä
pohjasta rinnan
nousevi huokaus
haaveilon . . .
Onneksi silloin
ei ole tiennyt
luoksemme hiipiä
poikanen maan.

1894.

Pihlajan alla.

— »Miks äkkiä vaikenit, impyein,
miks silmäsi kyynelöi?
Mikä pilvi peittävi päiväin,
mikä onnesi ontoks söi?
Kas, kuinka kukkivi kaunis maa
ja laulavi leivonen
ja kuinka pihlaja tuoksuaa —
sinä vain olet murheinen!

Sa oothan umpussa nuoruuden
ja rintasi raikas on
ja elämä viittovi hymyillen —
siis olkosi huoleton!
Ja jospa huolien häivä vois
sun taivosi synkistää,
sen paistais lempeni päivä pois,
ja taas olis suukkossää.

— »Ma muistin syksyä synkeää,
 kun harmaja taivas on,
 kun nurmen kukkaset peittää jää
 ja metsä on lauluton.
 Ma elämän syksyä aattelin,
 kun harmaja taivas on,
 kun poiss' on poskien ruusutkin
 ja ääni on soinnuton.

Ja syksyn=synkeä aatos tuo
 se hiipi mun rintahain:
 lie silloin jäässä jo lempes vuo
 ja tuntehes tuhkaa vain.
 Sa lemmit säihkyä silmien
 ja ruusuja poskipään,
 kun niiden näät sinä kuollehen,
 kuin käynevi lempes tään?» —

— »Oi, ällös itke, mun armahain!
 Suven aika on suloisen,
 kukit lempeä, lauluja tuoksuttain
 kuin pihlaja keväinen.
 Sen tuoksuja hengin ma vallaton,
 ja kukkia poimin vaan,
 kun taivas siintävä, kuulas on
 ja nuori on nurmi maan.

Niin, talvi saapui kerran kai
ja kukkaset kuolla voi,
mut pihlajassapa talvellai
taas tilhien laulu soi.
On sorja kukkiva pihlapuu,
mut sorjempi marjassaan,
kun kylmä, kuollut on luonto muu
ja poissa on marjat maan.» —

1895.

Sonetti Leilalle.

Mua syytät, Leila, siitä, etten laula
kuin muutkin lempiväiset immestään,
vaikk' ennen niistä lauloin yhtenä
ja sullai silmät on ja suu ja kaula.

Ja väität, etten sua lemmikään
ja tuhkaa vain jo tuntehein on taula
ja että löyhä lie sen lemmen paula,
mi aina ihannoi vain itseään.

Ei taide taivon päivää luoda saata,
vaikk' kyllä tähden. Siks se kuvaa ain
vain päivän heijastuksia ja maata.

Ma ennen kyllä lauloin neitojain,
mut sinun eessäs täytyi laulun laata
ja itseäni ilmi tuoda vain.

1896.

Sukkamieli.

Kaks istui palolla paimenta,
yks verevä, toinen vaalea.

Se verevä se soitteli torveaan,
se vaalea vaieten istui vaan.

Niin saapui kolmas ja kaukaa huus:
»Hei veikot, hei, mull' on tarina uus!

Tuoll' äsken ma Sukkamielen näin,
kun astelin aamunkoittohon päin.

Hän oli niin viehkeä varreltaan
yli kunnahan korsien kulkeissaan.

Sinikellot soi hänen silmistään,
katinkullat kuulteli päällä päin.

Ja kun hän kulki, niin aatelkaas,
hän viittas mulle ja viittas taas!»

Näin kolmas se haasteli riemuiten,
ja kaiholla kuuli se verevä sen:

»Ken miekkonen näkis hänet kerrankaan!»
Se vaalea vaieten istui vaan.

Se vaalea istui itkien.
Hän oli jo nähnyt immen sen.

Tälläpä pojall' on —.

Tälläpä pojall' on kulta jo tietty
ja kulta kuin apilan kukka,
huuli joll' on kuin mansikan marja
ja silmä kuin sametin nukka.

Tälläpä pojall' on anturakengät
ja kello, mi käy ja kukkuu —.
Varrohan, tyttöni, kyllä ma joudun,
jahka sun äitisi nukkuu.

Tälläpä pojall' on välkkyvä varsa
ja karhun talja on reessä —
varrohan, varsani, kohta sa välkyt
pappilan kuistin eessä.

Tälläpä pojall' on mökki jo valmis
ja katsottu sarkaa kaksi —
sinne ma tyttöni, tyttöni noudan
lautsojen laulelijaksi.

Hatara sydän.

Voi, voi sinun sydäntäsi, tyttöparka,
ja voi mua onnetonta,
kun sydämesi ikkunat aina on auki
ja niitä on liian monta.

Minä miekkonen myös olen ollut siellä
ja istunut illan ja toista,
mut huu! sitä vetoa ja prrr! sitä tuulta —
en, en ole nähnyt sen moista.

Ken usko ei, käyköhön koettelemassa,
ja minä en káske, en kiellä —
mut sitä minä ain olen ihmetellyt,
miten itse sa tarkenet siellä.

1896.

Samettisilmä.

Oi, sinä impeni samettisilmä,
neitoni kaurihin-katseinen,
miks on ilmehes arka aina,
aina käyt kuni säikkyen?

Puhdas tunto on pulmun turva —
niinhän vanhojen virsi soi —
kun ei rintaa rikokset paina,
kulkea kuoleman matkat voi.

Vanhat on viisaat, vanhat on tyhmät,
maailma kuorehen katsovi vain!
Miks on perhosen pelko, jonka
kukkanurmelta kiinni sain?

Miksi herkkä on jänösen korva,
miksi pysty on oravan pää,
miksi kaino on karitsan mieli? —
siks on impeni arka tää.

Pelkää, perhoni, siipesi kultaa,
väistelet silmiä vainoojain,
katselet kyttää, kuuntelet nuolta,
lehden lentoa säikyt vain.

Oi, sinä impeni samettisielu,
kaunoni kaurihin-tunteinen,
kauanko säilyt, kauanko päilyt
syöttinä silmien ahneiden?

1896.

Soutelemassa.

Yli tyynen lampuen soudeltiin
suvi-illalla immen kanssa,
ja silloin Laina se lausui niin
alas katsoen aatteissansa:

— »En tahdo ma katsoa taivaaseen,
vaan katselen järven pintaan,
on aurinko astunut alle veen
ja laskenut lammen rintaan.

Ja päälläpä päivyen heijastuu
siell' untuvahattara hieno
ja rannan lempeä lehmuspuu
ja ulpukan umppu vieno.

Niin, maailma aaltojen allakin on
ja maailma kaunihimpi,
mut tiedätkö, miksi se kauniimp' on?» —
Näin hiljaa haasteli impi.

Se soutaja vastasi huoahtain:
 — »Ah, impeni armahainen,
 vale kauniimpi paljasta totta on ain,
 ja tuo on valhetta vainen.

Siks sorja on nuoruus murheeton
 ja armas on kevään aika,
 mut syksy ja vanhuus synkät on,
 kun poissa on valheen taika.

Näät tuoksut ja laulut ja kukkaset
 ja onni ja lempi ja nainen
 ja unelmat, uskot ja toivehet —
 tuo kaikki on valhetta vainen.

Vain totta on halla ja myrsky ja mies
 ja murhe ja murheen muisto,
 on totta sammunut toivon lies
 ja lehdetön lemmen puisto.

Kas, minulta haihtui jo harhat nuo
 ja kaunihit kangastukset,
 on suljettu mulle jo taivas tuo
 ja kiinni on onnenukset.

Olen heittänyt uskoja haaveineen
ja joutunut uskohon uuteen,
olen pyrkinyt, pyrkinyt totuuteen
ja joutunut — todellisuuteen.

Olen yksin pyrkinyt, taistellut,
myös taistellut tuhanten kanssa,
saman näät on valkaman saavuttanut
koko aikanitaistostansa.

Siks elämän halla nyt hallitsee,
ja kruunu on talven päässä,
siks sydämet syksy nyt vallitsee
ja tunne on järjen jäässä.

Siks taivahan toivo on turtunut,
elonriemu on ruosteen syömä,
siks uskon muuri on murtunut
ja lempi on — leinin lyömä.

Niin, ällös yllesi katsokaan,
vaan peilihin lammen pinnan,
siell' onnesi taivas onkin vaan
ja rauha ja riemu rinnan.»

— »Sua luulenpa melkein pelkääväin» —
niin leikillä lausui Laina.

Ja soutaja hymyten vastasi näin:

— »Suvi talvea pelkää aina.» —

— »Mut etkö sa usko, ett' talvikin ain
toki pelkää kevättä juuri?» —

— »Niin, totuus valhetta pelkää vain,
ja valheen valta on suuri.» —

Noin leikki se lens kuin lempeä tuul'
yli öisen lampuen pinnan,
suu leikkiä löi, hymys uhmaten huul',
mut yö oli pohjassa rinnan.

Ja sydänten yöstäpä pulpahtain
jo nyt kastehelmyet nousi;
ja immyt ääneti istui vain
ja soutaja vaieten sousi.

1896.

Hanget soi!

Hanget soi, hanget soi,
ja kevät yli kenttien tuulee.
Rintani lyö, rintani käy,
taas sieltä jo kuohua kuulee.

Hanget soi, hanget soi,
jo päättyvi talven valta.
Pyytehet pursuvat sydämessään
taas vuosien roudan alta.

Hanget soi, hanget soi,
ne Suomehen kevättä soittaa.
Toivo jo uus, usko jo uus
läpi murheeni muistojen koittaa.

Hanget soi, hanget soi,
ne soittavat Pohjan häitä.
Riemujen leivoset lemmeistäin
jo laittavat laulunpäitä.

Hanget soi, hanget soi,
kevät saapuvi tuoksuvn tuulin.
Rintani lyö, rintani käy,
min jäässä jo olevan luulin.

1897.

Hämärissä

(1897).

»Mais où sont les neiges d'antan?»

Villon.

1.

Ne silmät ne onnea säihkyivät
niin hurjaa, hurmaavaa,
ne silmät ne riemua räiskyivät
niin kummaa, kumpuavaa.

Sun onnesko outo se säihkyi niin,
kun kukkana syntyä sait,
kun tulta sa heittelet tunteisiin
ja vallat on eessäsi vait?

Vai loistiko niist' oma onneni tuo,
jota eloni halki ma hain,
joka kutsuvi luo, joka käskevi luo,
mut kaikuna karkaa ain?

2.

Minun mieleni oli kuin lampi
niin musta ja mutainen,
ei päivä sen pohjahan päässyt,
ei kulkija rannalle sen.

Opin ongelmat elämän taiteen,
mitä ympäri näin, sitä tein:
ivanauruin ma itkuni peitin,
runokukkasin kurjuutein.

Minun mieleni oli kuin sammal
yli aaltojen salaisten.
Sen kalvossa kanervat päilyi,
mut yö oli helmassa sen.

Ohi vaelsi valkea impi,
näki kukkaset kummat vain,
ja hän lammelle laulaen riensi,
ei huolinut huudoistain.

Voi, impeni valkea, vieno!
Pian poimitut kukat on sen.
Mut kukkien alla on aalto
niin musta ja mutainen.

3.

Sun äänesi milloin se säteilee
kuin kirkkahan kiteen särmä,
taas milloin haavehin hälvenee
kuin nukkuvan nurmen härmä.

Sen sointua kuulin ma kummaksein,
 se syömeni pohjahan syöpyi,
 se tuskalla täytti mun tuntehein
 ja unteni vieraaks yöpyi.

Oi, itketä impi mun syöntäni ain
 sinä tuskilla särmäisillä,
 kun tuskani tummat sa verhoat vain
 taas haaveilla härmäisillä!

4.

Oi, istuos impeni tänne,
 niin annamme aatteen,
 niin annamme aatteen lentää
 yli vuorien, laaksojen.

Me lennämme lemmen siivin
 kotiseutuhun kultaiseen,
 mi yksin talvi-yössä
 nyt nukkuvi mökkineen.

Mekin tehtäis tölle sinne,
 ahon laitahan, alle puun,
 siell' illat istuttaisi
 vain valossa valjun kuun.

Tai ääressä takkavalkeen
 menis talviset illat nuo,
 kun mökkiä kinokset kietää
 ja haavehet haamuja luo.

Sinä polkisit rukkia pientä,
 minä verkkoa kutoisin,
 ja joskus, viikkojen päästä,
 tulis vieraskin töllihin.

Joko pelkäsit, etelän perho?
 joko lähdemme lentämään
 taas maille lemmen ja riemun
 ja jätämme talven ja jään?

5.

En tiedä, miks sua pelkään,
 kun noin sua katselen.
 On kuin sun silmies yöstä
 sois kaikuja kellojen.

Ne soittavat riemuhun suureen
 tai suurehen murheesen.
 En tiedä, miks sua pelkään,
 kun noin sua katselen.

6.

Mikä on laulu lainehilla,
 soitto aalloilla sokea? —
 Laiva aaltoja ajavi,
 häävene vesiä käypi. —
 Kenen on kulta kulkemassa,
 kenen on häätulet hämyssä? —
 Sirkan on vesillä venho,
 sirkon tuoma tuhtopuulla. —
 Kuka on kulta heinäsiirkan? —
 Lepinkäinen leppälintu. —
 Minne matka miekkosien? —
 Saarelle selälliselle,
 terhenniemen tanterelle.

7.

Hän kulkevi kuin yli kukkien,
 hän käy kuni sävelten siivin,
 niin norjana notkuvi varsi sen,
 kun vastahan vaiti ma hiivin.

Ja kunis mun voimani kukoistaa
 ja soi minun soittoni täällä,
 sinis laulujen laineilla käydä hän saa
 ja kulkea kukkien päällä!

8.

Leikitäänkö? Leikitään.
 Kisasilla kiistellään.
 Ole sinä kissa, minä olen hiiri!
 Täss' on tanhumme piiri.

Hupsis! Ohi hurahdit.
 Kupsis! Kohti kurahdit.
 Joko tuli hirmu, joko tuli surma?
 Ei, vaan huulien hurma.

9.

Oi, suljehan silmäsi, sirkkusein,
 ja luos kiinni luomet,
 niin näätkö sa vieläkin virran veen
 ja tunnetko rannan tuomet?

Ma tahtoisin tuomien tuoksut nää
 sun rintahas ijäiseksi
 ja tehdä sun päiväs ja tehdä sun yö
 sinivirtojen välkkeheksi.

10.

Nuku hetkinen, impeni nuori,
 nuku hiljaa hetkeä kaks,
 niin teen minä tenhosoljen
 unes valkean vartiaks.

Taon soljeksi toivoni kullan,
 katinkultani kauneimman,
 sydänhelmeni, lauluni helkkeen,
 teen solkisen soreimman.

Se untesi ulpuja suojais,
 sulot varjelis valkoiset,
 sen suullesi suutelen hiljaa.
 Toki tuosta sa heränne et?

11.

Oi, muistatko vielä sen virren,
 jota lapsena laulettiin,
 kun yö liki ikkunan liikkui —
 se virsi viihdytti niin.

Se antoi rintahan rauhaa,
 se uskoa unehen loi —
 jos muistat vielä sen virren,
 nyt laula, laula se, oi!

12.

Hyi, kuinka sa, impeni, hymysit noin
 ihan keskellä kerrontaas,
 kun untes jo kentillä karkeloin —
 hyi, miksi sa hymysit taas?

Vai arvaatko, impeni armainen,
 sa mille nyt nauroit, mille?
 Sa nauroit umpuille nuoruuden,
 elos haaveille hienoimmille.

Se hymy se herjasi hennointas,
 se pyhintäs anteheks pyys.
 Vai etkö sa tuntenut, rinnassas
 miten silloin riemusi syys?

13.

Sa kuuletko laulua kummaa,
 joka lemmikin lehdiltä soi,
 se minulle mielen oudon
 ja haavehet herkät toi.

Oli kerran neiti, mi nuorna
 kevätpolkuja karkeloi,
 niin tulikin vastahan syksy
 ja sylinsä auki loi.

Voi, kuinka ne säikähti silloin
 tien laidalla laulupuut,
 voi, kuinka ne kuiskivat silloin
 sinivuokot ja siskot muut:

»Varo syksyä, valkea neiti,
 ja kummejas kuulekin!»
 Ei tyttö se kummeja kuullut,
 meni syksylle sylihin.

Mut saipa ne siskot ja kummit
 nenän kyynärän pitkän kai,
 kun helmasta syksyn synkän
 kesän nousevan nähdä ne sai —

Kesäpäivät kaunihit, vienot
 kuin kukkaset lemmikkein.
 Sa kuuletko laulua kummaa,
 jota sykkivi sydämein?

14.

Katsokaamme kauan näin
 silmän pohjaan, sielun pohjaan,
 salaisille salmiloille
 venhoni veikaten ohjaan.

Soudeikaamme kauan näin
silmissämme, sieluissamme,
utuisilla ulapoilla
sotkina soudeikaamme!

15.

Kuin kilpaa kulkuset soivat
ja kummasti loistavi kuu.
Kas, tuolta jo tuttu kirkko
yli kuusien kohoutuu.

Tuo tuolla on pappila, tuolta
näät Tuovilan kattoja,
ja täällä on äitini hauta —
miks vienosti värähdit sa?

Elä pelkää, impeni nuori,
ei emo sua peloittais,
häll' oli niin lempeät silmät —
jo kirkkokin jäädä tais.

16.

Hän onneton rannalle uinui
sinikellojen siimekseen,
ja kellot ne hiljaa keinui
ja soitteli sormet veen.

Hän onneton rannalle uinui —
 käen kukkahun heräsi hän,
 hän ennen einettä kuuli
 käen kultien helkkyvän.

Hän onneton rannalle uinui —
 ja poikasen povessa ain
 nyt aaltojen sormet ne soittaa
 ja kellot ne keinuvi vain.

17.

Näkinkengät ne rannalla karskui
 ja helisi heisipuut.
 Kuka rantoja riemuiten kulkee?
 Niin kulje, kulje ei muut —

Siell' impeni armahin astuu
 näkinkengillä keikuttain.
 Häll' oli niin valkea jalka,
 sen kerran ma nähdä sain.

18.

Vait! Hän nukkuvi
 nurmella.
 Käkönen kukkuvi
 kaukana.

Tuulokset vienot
 tuomipuun
 tuoksuja kantelee,
 haavehet hienot
 marjasuun
 nauruja narrailee,
 nauruja impeni nuoren.
 Vait!

Vait! Hän nukkuvi
 valveillaan.
 Kesä se kukkuvi
 kulmillaan.
 Kesä se laihoja
 tähkäpäin
 täysin jo lakoilee,
 lempi kaihoja
 kypsyttään
 rintoja raukaisee,
 rintoja impeni nuoren.
 Vait!

19.

Sua katselen silmin ma huikaistuin
 kuin kaunista sateenkaarta,
 sua silmäni sulkien muistelen kuin
 merenlaskija lehtosaarta.

Sua katson ma hiljaa henkien
 kuin kuvaa äitini armaan
 ja uskon, ett' enkelit lapsuuden
 nyt lähellä liikkuvat varmaan.

20.

Jo lapset laivoja veistää,
 jo karkelot kyliltä soi,
 kevät laulaen lehtoja astuu
 ja kumpuja kullervoi.

Suvituuli jo Suomehen saapui,
 puki nuoriksi nurmet ja puut —
 oi, joutuos impeni nuori,
 jo häitänsä viettävi muut!

21.

Oi poimikaamme, oi poimikaamme
 tien varsien vaapukoita!
 Kas kuinka ne kauniina heloittaa,
 kas kuinka ne viittoen vilkuttaa,
 kuka hennoisi heittää noita!

Oi poimikaamme, oi poimikaamme,
 kesä kestihin kutsuvi meitä!

Ken ties, koska . . . toisti me juhlitaan.
 Pian synkeä syksy on peittävä maan
 ja kylvävä kyyneleitä.

Oi poimikaamme, oi poimikaamme,
 nyt kerrankin kyllin siksi!
 Oi, syökäämme hampahin syntisin!
 Oi, kootkaamme kourihin, helmoihin
 nyt talvenkin tarpehiksi!

22.

Yöperhonen nuori se nukkui
 lepän lehdellä yksikseen.
 Mut näkki se aaltoja sousti,
 näki perhosen päällä veen.

Heräs äkkiä nukkuja hento —
 kas, laineilta laulua soi.
 Se rintahan riemukkaasen
 niin kummaa kaihoa loi.

Ja perho se lentää ja lentää.
 Mihin häipynyt hämyhyn lie!
 Mut näkki se aaltoja soutaa
 ja Ahdille anteja vie.

23.

Emo etsien huoneesta huoneesen käy,
mut häntä, oi häntä ei missään näy.

Oi, minne emon lintunen lensi?

He verhosivat ikkunat uutimiin,
ja katu kuusenlehvillä peitettiin.

Miksi, miksi on nyt kaikki niin hiljaa?

Oli sitten niinkuin kukkasilla kuljettu ois,
kun kallista jotakin ois kantaneet he pois.

Oi, miksi kaikki ihmiset itkee?

Ne sanoi hänen matkalle lähteneen,
mut miksi lapsen laskivat he yksikseen,
ma miks en hältä hyvästiä saanut?

Ja äiti se huoneesta huoneesen käy,
mut häntä, oi häntä ei missään näy.

Oi, minne emon lintunen lensi?

24.

Miks tuli mun äkkiä kylmä nyt?
On niinkuin päiv' olis päättynyt.

Häll' oli niin lämpimät kätöset,
oi, ethän sa impeni pettänyt, et?

Oi, ethän sa jääksi mun muuttuvan sois?
Mut miksi sa kuitenkin läksit pois?

Näkinkeä.

(1898.)

1.

Me kuljemme kaikki kuin sumussa täällä
ja kuulemme ääniä kuutamoyön,
me astumme hyllyvän sammalen päällä
ja illan on varjoa ihmisen syön.

Mut ääntä jos kaksi yhtehen laulaa
yön helmassa toistansa huhuilevaa
ja varjoa kaksi jos toistansa kaulaa —
se sentään, se sentään on ihanaa!

2.

Rauha.

Mitä on nää tuoksut mun ympärillään?
Mitä on tämä hiljaisuus?
Mitä tietävi rauha mun sydämässään
tää suuri ja outo ja uus?

Minä kuulen, kuin kukkaset kasvavat
ja metsässä puhuvat puut.
Minä luulen, nyt kypsyvät unelmat
ja toivot ja touot muut.

Kaikk' on niin hiljaa mun ympärillään,
kaikk' on niin hellää ja hyvää.
Kukat suuret mun aukeevat sydämessään
ja tuoksuvat rauhaa syvää.

3.

Sua odotin lasna ma laineilla,
kun kuuhut lahtea kultas,
sua odotin silloin, kun ensi murhe
mun eloni kukkia multas.

Sua odotin silloin, ja sittemmin
sua odotin kertaa monta,
ja istun ja odotan vieläkin —
voi tyttöä vallatonta!

Hän kulkevi vain minun kupeellain
ja vierellä käy ja vilkkuu,
mut häntä kun kosken, hän häilähtää
ja kutria heittää ja ikkuu.

4.

Kultainen kirja.

Kai ihmettelet, miks iloinen
niin tänään ma olen ja nuori,
miks loitolle lämpöä säteilen
kuin päivän paahtama vuori.

Elä imehdi tuota, oi armahain!
Mull' ollut on juhla suuri,
olen elänyt suuren ma sunnuntain
elon arkien keskellä juuri.

En tiedä, saatatko uskoa,
mut kaukana olen ma käynyt,
minä palajan pitkältä matkalta,
vaikk' en ole väsähtäynyt.

Ja tiedä en, uskotko impyein,
unet mull' oli suuret ja summat:
minä kanssa auringon liiton tein
ja kuun kera kirjat kummat.

Minä lupasin mieleni nuoren tään
aina auki, auki sen pitää,
aina pitää sen sepposen selällään
enkä peittää päivältä mitään.

Ja päivä se lupasi paistettaan
 ja kuu lupas kuutamoansa
 halki elämän pitkän ja onnekkaan,
 joka lauha ois laskussansa.

Ne kirjat ne kätkin ma rintaani mun,
 mut ei vielä, ei vielä ne riitä,
 niin kauan kuin, impeni puhtahin, sun
 puumerkkisi puuttuu siitä.

Sano, tahdotko nimes sä kirjoittaa
 sen kultaisen kirjan alle?
 Sano, tahdotko valani vahvistaa,
 valan päivälle, taivahalle?

5.

Olen kyllin jo etsinyt totuutta,
 ole sinä minun totuuteni,
 ole sinä minun päiväni ohjaaja,
 unen=antaja yölliseni.

Vai tahdotko olla mun valheeni?
 Sekö enempi on mielehes sinun?
 Ole vaan, ole vaan tosi, valhe tai
 mikä muu, kun vaan olet minun!

6.

Niin kauas kuin silmä kantaa —.

Niin kauas kuin silmä kantaa
sua yksin, yksin ma näin,
niin kauas kuin aatos antaa
olet ollut mun mielessäin.

En muista ma päivää, en yötä,
jona ollut et muistossa mun,
en tehnyt ma tekoa, työtä,
jota tehnyt en tähtesi sun.

Sinä annoit oikean, väärän,
sinä ohjasit eloni tien,
sinä määräsit matkani määrän,
ja sun kanssani sinne ma vien.

Ja kun perillä ollaan me milloin
ja jos kaikki ei mielestäs
ois siellä niin hyvää silloin —
niin syyttäös itseäs!

7.

Antonius ja Kleopatra.

Antonius, maailman pylväs,
tuli rantahan Egyptin maan,
tuli uhmari tuhansin urhoin
sadun valtoa valloittamaan.

Kleopatra, kaunis ja viekas,
oli valtias Egyptin,
sysikutrinen, säihkyväsilmä —
tuli impysin tuhansin.

— »Oi terve, sa Egyptin päivä» —
Antonius riemulla huus —
»suo olla mun aalto se illan,
johon painat sa purppurasuus!»

— »Niin olkohon, maailman pylväs» —
Kleopatra vastasi näin —
»mut olkohon ääressä maljain,
ilon soudessa, seppelpäin.

Siis terve, sa Egyptin vieras,
min maineen tuuli jo toi!
Nyt kestiten kilpailkaamme,
mitä Rooma ja Egypti voi.»

Antonius, maailman pylväs,
pidot toimitti uljaimmat,
kalat kultaiset, kuohuvat viinit,
sadat heelmät ja hekkumat.

Kleopatra, kaunis ja viekas,
hänen vierellä söi ja joi,
mut kun tuli vuoronsa hälle,
vain maljan yhden hän toi.

Ja sen viiniä täytehen kaasi.
Mut salaa pohjahan sen
hän pudotti puuntavan helmen
heloposkena hymyillen.

— »Mitä annoit, sa Egyptin käärme?» —
Antonius kauhulla huus —
»Miks huuleni hurmeessa palaa,
jota suuteli purppurasuus?

— »Vain helmen yhden ja pienen» —
Kleopatra vastasi näin —
»mut jos minun rintani avaat,
niin löydä et sydäntäin.»

Antonius, maailman pylväs,
 tuns silmänsä himmenevän,
 tuns kiertävän viekkahan viinin —
 ja maailman unhotti hän.

Ja vuodet ne vierii ja vierii.
 Mut kaulaten kaksin on vaan
 Antonius, Egyptin orja,
 ja herratar Egyptin maan.

8.

Suo, että sun helmahas peitän
 minä raskahan, sairaan pään,
 suo, että sun helmahas heitän
 minä mieleni murheen tään.

Maa on niin autio, tyhjä,
 sinä yksin täys kuni yö,
 min taivaalla tähtöset tuikkii,
 min varjoissa valtimot lyö.

Oi, yöni hellä ja hiljainen,
 sinä yöni suuri ja tumma,
 ota helmahas päivän uupunut laps —
 mun on niin kammo ja kumma.

9.

Kuka on hän?

Kuka on hän? Kuiskeko kuutamoyön,
 maan haltia, metsien haave,
 vai lauluko laulajan rinnasta vain
 ja henkeni yöllinen aave?

En tiedä, mut aave jos ollut hän lie,
 niin johtanut ei hän harhaan,
 ja jos oli laulu hän rinnastain,
 niin lauloin ma lauluni parhaan.

10.

Sua tahtoisin ottaa ma leuan alta
 ja taivuttaa sua taaksepäin
 ja suudella suustasi ilkeät sanat,
 joill' armotta raatelet sydäntäin.

Mut noin sua, noin sua enimmäen lemmin,
 sinä impynen yön, sinä hämärän laps,
 kun kulmas on musta ja mutrussa huuli
 ja naurusi räiskyy ja häilyvi haps!

11.

Piru tuli mun luokseni.

Piru tuli mun luokseni pyydellen:
»Suo mulle aarteheet sydämen!

— Tulit liian myöhään, ystävään.
Surun ruoste jo runteli sydäntäin.

Piru hymyten vastasi: »Ruoste vie
vain raudan ja vasken, mut kultia lie.»

— Tulit liian myöhään, ystävään.
Ivan harakat hyppi jo sydämessään.

Piru hymysi vaan: »Jos kullat vei,
iva älysi helmiä ottanut ei.»

— Tulit liian myöhään, ystävään.
Kävi ihanin impi mun sydämessään.

»Piru silloin kirosi kimmahtain:
»Se lempo se eelleni ehtii ain!

Se lempo se puhdasta tekee vaan!» —
Ja pois hän laukkasi vihoissaan.

12.

Metsäntähti.

Minä metsäntähteä rakastin
ja kaunis on metsän kukka.
Hän oli niin nuori ja valkoinen,
mut häll' oli tumma tukka.

Hän oli niin hieno ja valkoinen,
mutt häll' oli viisas mieli.
Ja jos hän hulluja huokasikin,
niin kertonut ei sitä kieli.

Ken metsäntähteä rakastaa,
sen viepi metsän hukka,
ja metsä jos ei sitä veisikään,
niin viepi sen tumma tukka.

Hän on niin viisas ja valkoinen
ja sievä kuin sisilisko.
Mut häntä kun kutsut kullakses,
niin sulle hän on vaan — sisko!

13.

Omenankukat.

Mun onneni kukkii kuin omenapuu
 kevät=öissä valoisissa,
 kun kuusten latvat ne punertuu
 ja immet on unelmissa.

Ne yöt pari ympäri helluntain,
 ne yöt on suuret ja syvät,
 ja silloin, jos ei tule tuuli vain,
 niin kypsyvät heelmät hyvät.

Oi, antaos taivas tyyntä nyt,
 jos sitten sa annatkin muuta!
 Oi, varjele, Luojani vakainen,
 nyt orvon omenapuuta!

14.

Oli mieleni paimenpojaksi,
 oli kummuille, kunnahille.
 Minä tahdoin torvea toittottaa
 salon kuusille kuunteleville.

Ja sitten ma toivoin, ett' tyttönen
 tulis laulaen saloa syvää,
 ja mitä minä sitten toivoinkaan,
 se oli niin herkkää, hyvää.

Ja tyttö se tulikin laulaen,
 mut tullut ei se hyvä.
 Ja torvea kyllä ma toivotan,
 mut kuule ei korpi syvä.

15.

Hanhipaimen.

Minä paimenlauluja laulaisin,
 jos oikea paimen ma olisin,
 mut mistä se oikean sävelen saa,
 joka hanhia paimentaa?

Toki sentään ma toivotan torvehein:
 »Hoi hanhisein, ah impyein!»
 Mut mistä se oikean sävelen saa,
 joka hanhia paimentaa?

16.

Onnen orja.

En, enhän noita ma ymmärrä
 sun temppujas, tyttöni sorja,
 sen ymmärrän vaan, että ijäti mä
 olen lempesi, leikkisi orja.

Sinä taiteesi turhaan tuhlailet.
 Mitä tarpeen on keikailu, keima?
 Ei pakohon sentään se päästä voi,
 kenen otsall' on onnen leima.

Joka ovella kiinni se otettais,
 joka kylässä kysyttäis tälleen:
 »Mist', onnen orja, sa karkasit?» —
 Minut luoksesi tuotais jälleen.

17.

Sun naurusi.

Sun naurusi, oi sitä lemmin ma niin
 kuin laulua illan rastaan,
 kun aurinko kumpuja kultailee
 ja kähkönen kukkuvi vastaan.
 Sun naurusi päilyvi, pärlyilee,

sun naurusi soi ja helkkää.
 Ken kerran naurusi kuuli sun,
 sen aina se rinnassa välkkää.

Sun naurusi, oi sitä pelkään ma niin
 kuin teuras puukon terää.
 Kehen kerran se sattui naurusi sun,
 niin eipä se hevillä herää.
 Sun naurus on hellä ja hirmuinen,
 on ilkein ja ihanaisin,
 sun naurusi hurmata, surmata voi —
 kun jällehen kuulla sen saisin!

18.

Sinä olet kuin kuplanen alla jään,
 joka kierii ja kulkee ja läikkyy,
 Sinä olet kuin kummulla kaste yön,
 joka kulkijan askelta säikkyy.

Elä pelkää, kukkanen kummullas,
 en tule ma ryskävin tuulin,
 ja jääsi jos särkeä tahdonkin,
 sen särjen ma lämpimin huulin.

Minä otan sun kuplasi kultaisen,
 kuin äitini suukko se oisi,
 minä juon ne kastehet kauniin yön,
 kuin ehtoollisviiniä joisin.

19.

Indiaani.

Minä olen kuin metsien indiaani,
 sinä valkoinen,
 jonk' olin ma ryöstänyt majahan maani,
 joka jätti sen.

Minä juoksen ja uin ja tahdon kiini
 taas valkoisein.
 Tuost' astunut pieni on moksasiini
 yli sammalein.

Hän täst' on tullut ja tuosta mennyt,
 sen tiedän vain.
 Mut mist' on tullut ja minne mennyt
 mun armahain?

20.

Irma-impä.

Ja kansa kaikki rauhassa makas majoissaan,
mut murhe oli rinnassa kuninkahan,
ja suuri on kuninkaiden murhe.

— »Mun orhini valkeat te valjastakaa kuus!» —
näin kuningas se keski-yöllä orjillensa huus.
Se yö oli kaunis ja kalpee.

Ja kuningas se kulkevi vaunuissaan,
mut murhe istui vierellä kuninkahan,
ja suuri on kuninkaiden murhe,

Kas, kaviot ne kopsaa ja liikkuvi maa,
mut Irma-impä rauhassa makas majassaan.
Se yö oli kaunis ja kalpee.

— »Oi äitini, kuule, kuinka jyrisevi tie!
Oi äiti, äiti, heräjä, se ukkonen lie!» —
Niin suuri on kuninkaiden murhe.

— »Sa nuku, nuku rauhassa, lapsi levoton!
Jos ukkonen se onpi, se kohta ohi on.» —
Se yö oli kaunis ja kalpee.

— »Oi äitini, katso, kuinka välkkyvi tie!
 Oi äiti, äiti, heräjä, se sotajoukko lie.» —
 Niin suuri on kuninkaiden murhe.

— »Oi, peitä, peitä kasvosi, tyttöni mun.
 Jos kuningas se onpi, niin tuli turma sun.» —
 Se yö oli kaunis ja kalpee.

Ja kansa kun aamulla kävi katsomaan,
 niin tyhjä oli tölli ja emo suruissaan.
 Oi, suuri on kuninkaiden murhe!

Mut kaviot kun kopsaa ja maa kun jyrisee,
 niin kansa Irma-immestä vielä laulelee.
 Oi, suuri on kuninkaiden murhe!

21.

Lohdutus.

Hän imi, hän puri, hän puristi mun
 ja hylkäs kuin omenan kuoren.
 Hän juonut on mahlan mun maljastain,
 hän syönyt on syömeni nuoren.

Kun vihata häntä ma voisin ees!
 Mut ei ota tuhka tulta.
 Yks sentään lohdutus mulla on:
 sait myrkkyä myös sinä multa.

22.

Ihme.

Hän oli jo kuollut ja kuopattu
 ja nukkui jo nurmen unta.
 Kesä kukkinut oli hänen haudallaan
 ja talvi jo satanut lunta.

Mut on kuin haudat ne aukeis taas,
 elo henkisi hankia pitkin,
 ja on kuin liikkuisi ristinpuu,
 min alle ma impeni itkin.

Kas, ilmassa kutreja leijailee,
 kas, kaukana huntuja häilyy!
 Hän, hän se on itse, mun impyein,
 hän kuololta, kuololta säilyy.

Minä hangelle lankean polvillein,
 Minä armahan syliini suljen.
 Ja katso! Kun nousen, on muuttunut maa,
 ja kukkien yli ma kuljen.

23.

Sua katson vaan, sua katson vaan,
 sua katselen silmät veessä.
 Tää onneni on niin outo ja uus,
 sen että ma vapisen eessä.

Kun sydän on auki, on kiinni suu,
 mun henkeni hehkuu ja halaa.
 Sua katson ja säästän ja silitän vaan
 kuin kerjuri leivänpalaa.

Minä, joka en nauttinut onnestain
 kuin sieltä ja täältä murun!
 Tää pöytä mulleko katettu ois?
 ois tullutko loppu surun?

24.

Salaisuus.

Minä tahtoisin olla
 kuin valmu
 aron polttavan aavikolla
 ja koota kansoja juurellein —
 tai tuoksuta vain
 kuin valmu
 yön helmassa, yksiksein.

Ja jos minä oisin palmupuu
 aron aavalla polttavalla,
 niin tiedänpä, kelle lempein ain
 ois suoja mun lehväni alla.

Ja jos minä oisin valmu vaan,
 unen tuoksuja turhinkin,
 niin tiedänpä, yli kenen tumman silmän
 ma tuoksuta tahtoisin.

25.

Kun omena on kypsä, se putoaa,
 mut ensin se punan saapi.
 Tuo puna, tuo puna sinun poskillas,
 mitä mulle se ennustaapi?

Kun hongat huokaa, se sateen tuo,
 mut ensin ne huokaa syvään.
 Tuo huokaus, huokaus sun rinnastas,
 mitä mulle se tietää hyvää?

26.

Oli mullakin pikku ylpeytein,
 nyt on mulla orjan mieli.

Sua silmihin katsoa tohdi en,
vaan katselen maahan ja mairittelen.

Sinä poljit mun pikku ylpeytein
ja viekas on orjan kieli.

Se oli niin pieni, niin pieni vain
mut se oli sentään mun ainoain.

Sua soimaa en, sua hylkää en —
mut se kävi niin syvälle sydämehen.

27.

Merimies kajuutassaan.

Minä katselen kahta lehteä
ja kahta kielon kukkaa,
minä muistelen mustia silmiä
ja muistelen mustaa tukkaa.

Miss' on hän nyt? Mitä mieltiikään?
Surumiellä vai mielessä ilo?
Lie kaihon kyynele silmässään
vai riemun kiilto ja kilo?

En sois hänen istuvan itkussaan,
 en liioin nauravan soisi.
 Mut kauas jos aaltoja katsot vaan,
 niin mieleni kirkas oisi.

28.

Minä rakastin metsää ja maailmaa,
 nyt rakastan häntä ma vain,
 hän on minun metsäni, maailmain,
 hän on minun ainoain.

Minä rakastin yötä ja päivää myös,
 nyt rakastan häntä ma vain,
 hän, hämärän impeni ihmeellinen,
 niin vieno, mut väistyvä ain.

Minä rakastin muita ja itseän,
 nyt rakastan häntä ma vain,
 hän mulle on minä, hän mulle on muu,
 hän on minun armahain.

29.

Se oliko kieli, mi katkesi?
 Niin oudosti ilmassa helähti.

Miks, tyttöni, kasvosi käännät pois?
Vai sydämen kielikö ollut ois?

Miks poskesi vienosti punertuu,
miks hymyhyn kiertyvi mansikkasuu?

Ei, ei, se vain oli kukkanen,
mi aukes aamuhun, kevääsen.

30.

Salonkikeskustelua.

Kuten tahdot sa, kullannuppuni!
siis ollaan me oudot jälleen?
Taas alkakoot hymyt, teeskelyt,
koko »volangin» heitto, kas tälleen!

Siis mistä me viimeksi puhuimme? Kai,
minä luulen, »premiääreistä»,
tai ehkäpä tahdon voimasta tai
naistyöstä ja Ellen Keystä?

Mikä neidin se miel'pide olikaan
siitä työstä, mi mennyt on väärään? —
Ei, heitetään tämä helkkunaan
tai muuten ma muiskun määrään.

Ja silloin ma vannon, ett' auta ei
 sua daamin muoto, ei miini,
 vaan tanssien lähtevi Ellen Key
 ja tahdon on silmät kiini.

31.

Kun muistelen —.

Kun muistelen, kuin monta iltoa
 olen istunut yksin, yksin,
 ja katsonut taivahan tähtiä,
 jotka vilkkuvat vieretyksin,
 niin tyttöni,
 ah armaani,
 sua lähelle tulla mun täytyvi
 ja katsoa kauan, kauan.

Kun muistelen, kuin monta taivalta
 olen kulkenut korpimailla,
 olen uupunut alle kuusien
 ja istunut iloa vailla.
 niin tyttöni,
 ah armaani,
 sua suudella kauan mun täytyvi
 ja itkeä, itkeä hiljaa.

Kun muistelen, kuin monta aatosta
 ole aatellut paha siellä,
 jotk' oisi yhdessä vältetty
 ja voitettu yksimiellä,
 niin tyttöni,
 ah armaani,
 mua lempiä paljon sun täytyvi
 ja lempiä kauan, kauan.

32.

Herodiaan tytär.

Ja jos minä oisin Herodes
 ja jos sinä tanssisit mulle,
 niin luulenpa, että ma antaisin
 oman päänikin palkaksi sulle.

Mut ethän sa päätäni pyytäiskään,
 sinä pyytäisit sydäntäni —
 oi, ota se, tyttöni armainen,
 jos tanssit mun edessäni.

Oi, tanhua, tyttö, mun eelläni ain
 elon tiellä ja huntua heitä,
 niin riemuitten rinnoin ma hurmeisin
 olen astuva elämän teitä!

33.

Jes siunatkoon.

Jes siunatkoon, miten sievä hän on,
kun näin häntä katselen!
miten silmänsä säihky on sammumaton,
miten kaulansa valkea, kaareva on,
ja alla sen kainoin kummuin
povi aaltoo armahinen!

Ja hänt' olen onneton, vältellyt,
mua hullua, hupsua voi!
Ma hänt' olen vältellyt, väistellyt,
hänet unhattaneenikin luulin jo nyt —
jes siunatkoon, miten sieväks
hänet sentään Luojansa loi,

Ei, turhiksi kääntyi tuumani mun,
kun jälleen nähdä sun sain.
Sun oon minä onnessa, murheessa sun
ja saat sinä leikkiä lemmellä mun,
kun saan minä leikkien kiertää
yht' tummaa kutrias vain!

34.

Jäähyväisten jälkeen.

Oi miksi, miks häntä moiti en,
 kun multa hän kaikki vei —
 mut kuinka jos kurja ma lienenkin,
 sua kieleni kiroa ei.

Sano mulle, miks sua vihaa en,
 ahonkukkani armahainen?
 Mut siksikö minä sua vihaisin,
 kun kaunis sa olit ja — nainen!

*

Miten vois in ma herjata hellintäin,
 suven pääskylle paha a suoda,
 miten saattaisin mustakulmallein
 minä murheen pilviä tuoda?

Hän oli vain lintu, mi istumaan
 lens mökkini ikkunalle,
 hän kukkanen oli, joka tuoksahti
 ahon yöllisen astujalle.

Hän lauloi illan, hän lauloi kaks,
 hän tuoksui yöllisen hetken —
 ja siitäkö häntä nyt vihaisin
 minä loppuhun eloni retken?

Ja siitäkö häntä nyt soimaisin,
 kun hetken hän kuormani kantoi? —
 Ei, kaikki jos multa hän ottikin,
 niin kaikki hän myöskin antoi.

*

Hän lauloi mun mökkini laajemmaks,
 toi onnen mun ortteni alle,
 hän antoi aarteet köyhälle
 ja toivehet toivottomalle.

Hän sytytti suuria aatteita,
 hän ventoja vesiä näytti,
 ja keskellä yön sekä pimeyden
 hän salaman soihtua käytti.

Hän terästi tahtohon tarmoa,
 hän lietsoi lauluhun tulta —
 mut kaikki jos mulle hän antoikin,
 niin kaikki hän ottikin multa!

35.

Porraspuulla.

Puron ylitse kaita on porraspuu
 ja tyttö on portahalla.
 »Pois tieltä tyttönen vienosuu,
 kas, kiire on kiiruhtajalla!»

Mut tyttösen silmät ne suurentuu
 kuin katsois ne kummastumalla:
 »Tule poika, jos ei sua pelota muu,
 mut virta on vierivä allä.»

Me seisomme portaalla vastakkain.
 Mun täytyvi tästä yli!
 On saatana itse mun takanain,

mi saalistaan ei hyli.
 Mut tyttö se seisoo ja seisoo vain,
 ja auki on aallon syli.

36.

Väärinkäsitys.

Sinä olet niin viisas, niin viisas, huu,
 mua ett' ihan peloittaapi,
 ja taas mitä tullevi tapoihin,
 sun vertaas etsiä saapi.

Saa etsiä kuudesta kylästä,
 yli kymmenen kihlakunnan,
 ja jos sua löytävät viisaampaa,
 niin löytävät lesken ja nunnan.

Mitä maailmasta me huolimme!
Emme siihen me kuulu enää!
Siis heitä se viisautes helkkariin
ja näytä pitkää nenää!

Hän otti mun neuvoni onkehen
ja hän tahtoni tarkoin täytti:
hän kerran keikahti kannoillaan
ja — mulle hän nenää näytti.

37.

Kaarin.

Kas, lempi se on kuin kukkanen,
ja kukkia lempivi Kaarin,
hän poimii ja painaa ja liimaa sen
ja saa soman »eksemplaarin».

Ja lempi se on kuin lintunen,
kun sai sydänhaavan syvän;
mut Kaarin se ottaa ja täyttää sen
ja saa sulan hattuhun hyvän.

Häll' onkin jo kaunis museo
niin nuoreksi kokoilijaksi.
Taas eilen ma näin, miten vietihin
sinne koppelonpoikaa kaksi.

38.

Juhannus.

Minä avaan syömeni selälleen
 ja annan päivän paistaa,
 minä tahdon kylpeä joka veen
 ja joka marjan maistaa.

Minun mielessäni on juhannus
 ja juhla ja mittumaari,
 ja jos minä illoin itkenkin,
 niin siellä on sateenkaari.

39.

Serenaadi.

Tuli tuoksuvat illat ja tyynet veet,
 kevätkuutamot koivujen alla,
 tuli lemmen kaihot ja kyyneleet
 ja lemmen hehkut ja halla.

Voi, kuinka ne lemusi kukkaset
 mun impeni ikkunalla!
 Voi kuinka ne helisi kanteleet
 mun impeni akkunan alla!

Ja kannel se helkkää vieläkin.
Mut kuihtuneet ovat kukkaset,
syys tullut maahan ja sydämihin.

Mun lempeni kieliä kuule sa et;
minä yksin yössäni murehdin,
mut muiden sa murheita kuuntelet.

40.

Kesä.

Oli kesiä ennenkin mulla,
suvi-aikoja suuriakin,
mut kukat ne umppuunsa kuoli,
nuput nuoret kyynelihin.

Nyt aukee ne kaikki, kaikki,
maa kukkii ja rehoittaa,
maakerrat kertojen päällä
päivänpaistetta uhoaa.

Nyt kukkii ne kaikki, kaikki,
kesät entiset kilpaa vaan,
tuolla yks terälehtiä tekee,
täällä toinen jo marjojaan.

Tule, tyttöni, laulujen lehtoon!
 Alla virpien vilpasta on.
 Siellä tiedän ma pehmeän turpeen
 ja mairehen marikon.

Syö, tyttöni, poimi, poimi!
 Kesän aika niin kerkeä on.
 Mut myös älä suutu, jos suuhus
 satut saamaankin raakilon!

Meill' on niin kiire, niin kiire!
 Emme ehdi me vartomaan.
 Maa kukkivi vuodesta vuoteen,
 meill' yksi on elämä vaan.

Ja yksi on elämän kesä!
 Ikä ihmisen lyhkänen on:
 päivä yks kun lehteä tekee,
 jo toinen on marjaton.

41.

Sinä tanssit kuin rautalangalla,
 sua näytellä rahasta voisi,
 sulta puuttuvi »impessaario» vaan,
 niin onnesi varma oisi!

Sinä tanssit kuin rautalangalla,
 sinä vuoroin otat ja annat,
 sinä milloin heität mun helvettiin,
 taas milloin taivohon kannat.

Sinä tanssaillet tapojen langalla
 ja houkuttain sinä horjut,
 mut juuri kun toivon sun putoovas,
 sinä punastut vaan sekä torjut.

42.

Älä usko, tyttö, mun laulujain,
 ne eivät totta puhu,
 mut usko, mit' ihmiset sanovat
 ja mitä huutaa huhu!

Ne kertovat jotakin toista kuin
 sulolaulut ja laulajan aatteet,
 ne pesevät pois sävelpuuderin
 ja näyttävät värjätyt vaatteet.

Mut yksi on väri, mi kestävi,
 jota pestä ei tuhansin merin:
 mitä koskaan on kaunista kirjoitettu,
 jota kirjoitettu ei verin?

43.

Yksin.

Minä olen niin yksin, niin yksin,
kuin yksin olla se voi,
joll' on vain yksi aatos
ja yksi sävel, mi soi.

Minä olen niin yksin, niin yksin,
kuin yksin on ihminen,
joll' oli vain yksi onni
ja yksi unelma sen.

Minä olen niin yksin, niin yksin,
kuin yksin olla se voi,
joll' on vaan yksi murhe
ja yksi muisto, mi soi.

44.

Minä luulin sun eloni onneksi,
sinä olitkin elämä itse,
joka kuljetit kautta riemujen,
mut kuljetit myös murehitse.

Minä luulin sun henkeni herättäjäksi,
 sinä olitkin unhotar unen,
 joka lahjoitit ruusut laaksojen,
 mut myöskin vuorien lumen.

Minä luulin sun yöni salamaks,
 sinä olitkin itse yöhyt,
 min kupeilla mantteli musta on,
 mut otsalla tähtivyöhyt.

45.

Mitä on tää? Mistä on sunnuntai
 tää mieleni pyhäköissä?
 Miks metsä hohtavi hopeissa
 ja kuuset on kultavöissä?

Miks aika seisoo ja arvelee?
 Miks viikot niin vitkaan mataa?
 Minä yhdessä yössä' elän enempi
 kuin ihmiset vuosisataan.

Mun aatteeni liittää ja laatelee,
 multa haihtuvi paikka ja aika!
 Oi, ethän sa, tyttöni kultainen,
 myös lie vain haihtuva taika?

46.

Don Quijote.

Mitä tahtoisit, kultani kutripää,
 sen tiedän, mut antaa en voi!
 Sinä tahtoisit lempeä läikkyvää,
 joka kulkee ja karkeloi.

Sinä tahtoisit taivasta muuttelevaa,
 suvipäiviä, pilviä illoin,
 sun onnesi taas olis taltuttaa,
 mitä myrskyt ne velloi silloin.

Ja mielestäs vesillä vierii ois
 siinä venheessä suloisempi,
 joka vaappua, vaaroilla uhata vois —
 ei niin ole laulajan lempi.

Kas, laulaja, hän on sotamies!
 Hän lempivi soturin lailla,
 min mielessä aina on kotilies,
 vaikka vierii hän vierailta mailla.

Ja laulaja, hän on ritari —
 vaikk' oiskin vaan de la Mancha —
 hällä kädess' on toisessa kitari
 ja toisessa peitsi vankka.

Hän sotii ja kulkee ja kullervoi —
 vaikka tuulimyllyjä vastaan —
 mut maailman kaiken hän taistoon voi
 toki vaatia armahastaan.

Hei, eespäin, ratsuni vaahtoinen vaan!
 Mitä siitä, jos nauravi Pansa!
 Ei tallirenkejä milloinkaan
 runo sallinut satulahansa.

47.

Pieni tarina.

Oli mullakin pienet murheeni,
 mut minulle niiss' oli kyllä,
 vaikk' ohitse kulkenut toinen ois
 ne kuitaten hymyilyllä.

Oli mullakin pieni onneni,
 mut minusta oli se suuri,
 ja luulenpa, siks oli suuri se,
 kun se mun oli onneni juuri,

Oli mullakin pikku lintunen,
 ja minusta se oli soma.
 Mut sepä se juur' oli murheellista,
 kun ollut ei mulle se oma.

48.

Ei sallittu täällä mun käydä
 sun kanssasi polkuja maan,
 mut jos sinä väsynet joskus,
 niin tule mun luokseni vaan.

Oi, kun sinä kyllästyit kerran
 ilon, kauneuden karkeloon,
 ja kun sinä halajat kuolla,
 niin tule — ja valmis ma oon.

En osannut täällä ma käydä
 sun kanssasi karkeloin.
 mut tule — ja Tuonelan mailla
 opas ehkä ma olla voin.

Näät siellä tunnen ma kaikki,
 puut, pensaat ja polut jo nyt.
 Siell' olenhan niin monet kerrat
 sun kanssasi kävellyt.

49.

Veneretki.

Minust' oli kuin olisi soudettu
 me kirkasta järven pintaa
 ja aurinko aaltoja lämmittänyt
 ja rantakallion rintaa.

Oli niinkuin oisi me laskettu
 sen kallion kaunihin alle
 ja kaahlattu hietaa valkeaa
 ja kuljettu kukkulalle.

Ja eikö aurinko laskenut
 taa saarien, salmensuiden,
 ja tullut ilta ja tullut yö
 yli laaksojen, laulupuiden?

Ylt'ympäri tanhusi terhenet yön,
 utu ulapan aalloilla sousi,
 unen vallassa laaksojen lammet ui —
 ja uni se nousi ja nousi.

Se heilahti oksalta oksalle,
 se kukasta kukkahan kiipi —
 me seisoimme vuorella käsikkäin
 ja katsoimme, kuinka se hiipi.

Oi, lyhyt on Suomessa suvinen yö!
 Pian aurinko aalloista nousi.
 Mut siitä asti mun aatoksein
 yhä unten aaltoja sousi.

50.

Kun tietäis, kumpi se toistaan
lie itkenyt enemmän?
Kun tietäis, kumpi se nauraa voi
nyt enemmän, minä vai hän?

Mut mitä me huolimme siitä!
me nauramme kumpikin vaan.
Hei, hahhahhaa! — Mutta minua ei
petä naurus se milloinkaan.

Se ei mua pettänyt ennenkään.
Minut kyynelin petti hän.
Kun tietäis, kumpi se toistaan
lie pettänyt enemmän?

51.

Kai ihmettelit sinä itsekses,
miten paljon ma sentään kestin,
miten siedin sun nauruas, pilkkaasi,
sen ennen kuin erolla estin.

Minä näin, miten silmäsi puhuivat:
 »Tuolla miehell' on kova pinta!»
 Siin' oikein arvasit, armahain:
 kova on elon erakon rinta.

Se mies, joka kuullut ei ijässään
 ole kultaisen naurun soivan,
 mitä huolii hän, vaikka hän huomaa sen
 hälle itselleen ilakoivan.

Miten huolii hän, vaikka hän tuntee-kin,
 ivan veitset kuin ihoa viiltää!
 Hän kuulevi vaan ja hän kummeksuu,
 ja silmässä kyynel kiiltää.

Hän oppivi vaan ja hän oudoksuu
 ja hän silmänsä hiljaa sulkee,
 hän uskoo vaan ja hän uneksuu,
 ja mielessä kuvat kulkee.

52.

Sinä teit minun eloni lauluksi
 ja mun arkeni sunnuntaiksi,
 sinä kylvit mun polkuni kukkihin
 ja korpeni kotimaiksi.

Sinä teit minun päiväni unelmaks,
 sinä seuloit unhon lunta.
 Oi, seulo'os, tyttö, mun silmiini ain,
 oi, seulo'os hyvää unta!

Maan mahtavat höyhenvuoteillaan
 ne unta pyytää ja palvoo.
 Sill' aikaa ma silmäni ummistan
 ja vain mun onneni valvoo.

53.

Kuu kalpea.

Kuu kalpea kulkevi kulkuaan,
 kevät-yö on kaunis ja pyhä.
 Kai aika jo ammoin erota ois,
 mut yhdessä ollaan me yhä.

Yön tuulonen hiljaa tuudittaa
 lepän lehviä uinuvia.
 Sydän ääneti sykkien aavistaa
 suven suuria unelmia.

54.

Ave Maria!

Mitä olet sinä, tyttöni, minulle?
 Olet helkkyvä helmivyöni,
 pyhä rukousnauha mun muistollein,
 kun synkkänä saapuu yöni.

Minä hyrisen lauluja hiljakseen
 ja ma helmiä hymisten siirrän,
 sana sanalta laulan ma lauseesi,
 sävy sävyttä muotosi piirrän.

On kuin sun piirteesi pieninkin ois
 isämeitä ja »avemaria»,
 ja vaikka ma' maass' olen polvillain,
 kuin oisin ma ylpeä liian!

55.

On niin armasta ajatella.

On niin armasta ajatella.
 elämä kerran ett' uudistuu,
 sinä olet tyttönen suurisilmä,
 minä olen poikanen naurusuu.

On niin armasta ajatella,
että me yhdessä kasvettais,
yhdessä juostais nurmet ja metsät,
toria saatais ja toreiltais.

On niin armasta ajatella,
että me toistamme lemmittäis,
että kun yhdelle tulisi murhe,
toinenkin itkusilmihin jäis.

Ei meitä maailma eroittaisi,
ei rikos, ei sydäntuskatkaan,
sulho ois suuri ja nuori ja vankka,
morsian hohtava valkeuttaan.

Sulhanen laittaisi suuren talon,
jonne hän impensä ihanan veis,
impynen sulhonsa ikkunalla
illoin istuis ja lauleleis.

On niin armasta ajatella,
että me joskus sen elämme, oi,
että me jossakin elämme kaiken,
kaiken, mit' tääll' emme elää voi!

56.

Lepän lehdille lauluja kirjailen
ja heitän ne virran viedä.
Yks vierivi sinne ja toinen tänne
ja kunne ne vierii, en tiedä.

Mut jos joku lehtynen lentoon jäis
yli aaltojen ainiaaksi,
ja jos joku virsi vieriiä vois
tarusaarehen, aikojen taaksi,

niin kansalle saaren vehreän sen
se laulais laulua uutta,
miten suukkoset antaa kuoloa voi
ja suukkoset kuolottomuutta.

57.

Mua suutele kerran ja suutele kaks
ja suutele kertaa monta!
Me tahdomme uskoa eilistä unta
ja huomenta huoletonta.

Kun pääsi sa painat mun rinnallein,
 niin koskien kohinan kuulet!
 Ja aaltojen kansa kun suutelee,
 niin hurmehissa on huulet.

58.

Yölaulu.

Sano, koska koittaa se aamu,
 jona helposti herätä voin?
 Sano, koska lankee se ilta,
 jona iloisna uinua voin?

Sano, tiedätkö, milloin joutuu
 se joulu ja kynttilät?
 ja milloin haihtuu ne haamut,
 jotka takana käyskelevät?

*

Elä pelkää! En minä itke.
 En itkenyt vuosihin.
 Mut vuosia unt' olen nähnyt
 ja uskonut unihin.

Ja uni jos yksi se petti,
niin uskoin ma uutehen;
mut unista kauneista kaunein
olit, tyttö, ja — viimeinen.

*

Minä luulin sun siksi aamuksi,
jona helposti herätä voisin,
minä uskoin sun siksi illaksi,
jona iloisna uinuva oisin.

Minä uneksin jouluni joutuneen,
kera kuusien, kynttilöiden,
minä luulin haamujen haihtuneen
ja mennehen metsä-öiden.

Ja luulin jo, ett' olin ihminen,
en ainainen uneksija,
ja luotin jo, ett' olin onnellinen,
en onnen vain — runoilija.

59.

Lintu.

Lens lintunen mökkini lasille
ja lauloi kaunihisti.
Moni otti kiinni sen lintusen
ja sen vangiks häkkihin pisti.

Minä annan sen laulaa lasilla vain
 ja käyskellä kädelläni,
 minä syöttelen pieniä muruja sille,
 mut syöttelen sydäntäni.

Moni sulki sen lintusen häkkihin
 ja sen suuhun ryyniä pisti.
 Mut eipä se sitten laulakaan
 niin kuoleman-kaunihisti.

60.

Minust' on kuin kuulisin vasta
 nyt linnunlaulun ja muun,
 kuin näkisin vasta nyt taivaan
 ja taivaalla tähdet ja kuun.

On ilmassa luomisen aamu.
 Maa kylpevi kasteessaan.
 Veden päällä käy Herran henki
 ja päivä on päällä maan.

Minust' on kuin oltais me yksin,
 ens ihmiset elämän tään,
 ja kesyjä ois pedot korven
 ja tulis ja työntäis pään,

ja me karhuja siliteltäisi,
salon hirvejä hyväiltäis,
ja yötämme vartioimaan
jalopeurat ympäri jäis.

61.

Alppirusu.

En takaisin muuta ma tahdokaan,
mut anna mun ylpeyteni,
mun alppirusuni ainoa
ja ainoa aarteheni.

Oli orvon se leipä ja köyhän turva
ja ystävä yksinäisen.
Sen henkeni kaupalla poimituks
sain vuorilta elämän jäisen.

Suon kaiken ma muun, suon kauneuden
ja laulun ja lemмен sulle,
mut se oli mun, minun yksin vain,
ja anna se jälleen mulle! ❧

Aino-neiti.

Joukolan joen suulla sinisorsa sousi,
 nurmen kanssa nukahti ja päivän kera nousi.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Veli nuori veikaten vieri ulapalla.
 Sisko asui enimmäkseen emon siiven alla.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Veli nuori taistelohon vaati vankempansa:
 Lunnahiksi lupas Aino-siskon armahansa.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Päivä lasi, lummekukka sydämensä sulki.
 Väinö vanha kosimahan neittä nuorta kulki.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Sydän kielsi, äiti käski — kumpaa tuli kuulta?
 Raitoja hän rakasti ja lempi länsituulta.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Huojui heinä Joukolan joen rannan alla.
 Impi itki angervo paaden pallealla.
 Kenpä, kenpä joella Joukolan nyt soutaa?

Aamu koitti, niemen päässä karkeloivan keksi
aallotarta kolme — Aino-neiti neljänneksi.

Murhe, murhe joella Joukolan nyt soutaa.

Raitoja hän rakasti ja pelkäs pohjatuulta.
Taisi lunta vanhan päässä talven lumeks luulta.

Murhe, murhe joella Joukolan nyt soutaa.

63.

Onnen kulta.

Voi, tyttöparka, sun ritarias
ja voi sua itseäsi!

Miks kaipaamme, mitä ei silmä nää
ja mitä ei koske käsi?

Mitä etsimme lemmeltä enempää,
joka kaukaa kangastaisi? —
Minä luulen, ihmiset muinoisin
sitä onneksi sanoa taisi.

*

Ne ihmiset vanhojen aikojen
ne oli niin vanhoilliset,
ne söivät ja joivat ja nukkuivat
ja — olivat onnelliset.

Mut juhla-onnesta heilläkin
oli sentään mielet omat,
ja jos joku äkkiä onnen sai,
siitä sormukset tehtiin somat.

Siitä tehtiin kultaiset kellot vaan
ja korvarenkaat ja käädyt,
mut niitä ei tietysti kantaneet
kuin yhdet ja ylemmät säädyt.

Mut niitä ei tietysti kannettu
kuin joskus juhlatiloin,
kuin apin ja anopin peijahin
kälyn, langon perheiloin.

Mut muuten ne lepäsi lippaissa
ja piirongin laatikoissa —
oi muistatko, impeni, iloa, kun
sai lapsena penkoa noissa!

Ja muistatko, silloin jos käsiimme
sai pikkunen samettilipas,
heti äiti sen kiirehti korjaamaan
ja hän silmäänsä kädellä hipas.

Se oli hänen onnenlippaansa,
 onnen kultansa ainokainen —
 tai oli se vaan hänen äitinsä onni
 tai äitinsä äidin vainen.

*

Ne kulkivat polvesta polveen näin,
 ne kulkivat suvusta sukuun,
 ne kuuluivat niinkuin silkkihuivit
 ja sametit juhlapukuun.

Nyt maailma paljon on edistynyt!
 Ei juhlaonni nyt riitä,
 nyt onnea arkeenkin tahdotaan
 joka päivälle osansa siitä.

Nyt maailma paljon on edistynyt!
 Tosin vieläkin juodaan ja syödään,
 mut onnen kulta se myntätään
 ja ostetaan ja myödään.

Ja ihmiset ovat niin iloiset
 ja lyövät lompakoitaan:
 »Kas, täällä onni on oikea,
 kun vaan sen oikein hoitaa!»

Ja ihmiset sanovat omakseen,
 min vaan ovat omaksununna,
 vaikk' kunkin onnessa selvästi
 on vaakuna valtakunnan.

Mut täällä on joukossa toisia,
 joille myntätty onni ei riitä,
 jotka tahtovat itse leimata sen,
 oman kuvansa katsoa siitä.

On niitä, jotk' etsivät, kaipaavat
 sitä puhdasta vuoren kultaa,
 jotka kaivavat harkkoja haaveiden
 ja saavat — mustaa multaa.

*

Kas oikean kullan jo korjanneet
 on aikoja vuorten Hiidet
 pois rahvahan käsistä raa'oista,
 ja eessä on ukset viidet.

Mut jos sull' on rohkeutta rinnassas
 ja uskot lempehen nuoreen,
 niin tule, ja riemuiten käsikkäin
 me syöksymme Hiiden vuoreen.

Niin tule, ja kultaiset haavehet
 me taomme kultatöiksi,
 me taomme ne miesten miekoiksi
 ja sorjiksi sotavöiksi.

Ja otamme Hiidestä orhit nuo,
 ne korskuvat, kiiltokarvat —
 hei, näillä varsoilla ratsastaa
 vain valiot ja harvat!

Pois alta nyt, ihmiset ahnehet!
 Sylis aukaise, maailma saita!
 Kun Hiiden keisarit kulkevat,
 niin aukee joka aita.

64.

Kai useinkin tyhjältä, tyhmältä
 niin tunnuin ma mielestäsi,
 kun vaieten, ilman aatteita,
 minä istuin sun vierelläsi.

Elä tuota, oi impeni, ihmettele!
 Oli mullakin aatteita ennen,
 oli aatteita antaa sullekin,
 oli antaa tullen ja mennen.

Nyt mulla on aatos yksi vaan.
 Ken yhden on seurassa aina,
 se tyhmistyy, vaikk' aatos se ois
 itse taivahan Luojalta laina.

Nyt mulla on aatos yksi vaan.
 Ja mitäpä puhuisin minä,
 kun tuota et aatosta kuitenkaan
 minun lausua sallis sinä.

65.

Kunis kukkivat kanervat kankahan
 ja vehreä rannan on raita,
 sinis vapaana keikkuos, tyttöni, vaan
 ja impenä iloitse maita.

Mut puolat kun palolla punertuu
 ja vaapukat vaarain luota,
 niin silloin, tyttöni vienosuu,
 ole varoillas sekä vuota!

66.

Pieni ballaadi.

Honka se humisi ikkunan alla,
 tyttö oli ikkunassa.
 »Minkähän lienevi tuulen teillä
 kultani kulkemassa?»

Tuulet ne honkoa huojutteli,
sulhoa suuret surut.

»Kenenhän pitkiä peijaita nyt
ulvovat tuulien urut?»

Hongan katkasi suuret tuulet,
tyttösen katkas kaipuu.
Sulhanen mailla vierahilla
vaeltaa ja vaipuu.

67.

Tän yön me tahdomme tanssia,
puun tiedän ma nummella tuolla,
sen ympäri hyvä on hyppiä —
ja sen oksahan kaunis kuolla.

Se puu on suuri ja korkea
kuin taivaalla ukkosen lonka.
Sen puun sen totta sa tunnet myös —
se mun on murheeni honka.

Se taas niin huokaa ja humisee,
se taas niin suree ja soutaa.
Elä vapise, tyttöni valkoinen,
se vain meitä tanssihin noutaa.

68.

Sydämen kepponen.

Minä sydämeni hautahan heitin
 ja haudan ma kukkasin peitin,
 ett' ihmiset katseli ihastuin —
 mut arvatkaa, miten vihastuin,
 kun sydämen itsensä ilolla tässä
 näin omaa kantaansa imehtimässä,

69.

Niin jos oisit lauluni.

Niin jos oisit lauluni
 kuin on suuri metsä,
 äänet kaikki kaiuttaisit,
 kaikki sävelet sä.

Metsässä on suuret puut
 ja metsässä on marjat,
 metsässä käy kontiot
 ja köyhän kotikarjat.

Kukat pienet kukoistavat
 suurten puiden alla,
 valkopilvet vaeltavat
 suven taivahalla,

Hongat hiljaa humisee
ja kähkö kukahtelee,
Köyhän sydän keveämmin
silloin sykähtelee.

Alla suurten surujenkin
kukkii kukat mieleen.
Köyhä kukan kuroittaa
ja pistää rintapieleen.

Kukka orvon kumppani
ja laulu köyhän liesi,
metsä meidän tuttava,
mut vieraan vihamiesi.

Tuttavalle metsän polut
itsestänsä aukee.
Vieras maita vierivi
ja rauhatonna raukee.

Tuttavalle »tervetullut!»
joka kuusi kuiskaa.
Vierahalle joka oksa
uhotellen huiskaa.

Kell' on rikos rinnassa
ja ken ei sitä kadu,
outo on se metsässä,
myös outo mailla sadun.

Sille siellä myrsky käy
ja korpikuuset ruskaa.
Katuvalle metsän huoju
huojentaapi tuskaa.

Paatuneelle pahat henget
metsän puista puhuu.
Itkevälle metsän immet
valkohunnut huhuu.

Viito, viono Tellervo,
ja mulle tietä näytä,
piirrä puihin pilkkoja
ja lohdun kättä käytä!

Sull' on käsi valkea
ja sull' on sormi pieni.
Mull' on käsi mustempi
ja kova korpitieni.

Tahdoin kerran kätehein
sen käden pienen liittää —
Yö se hullun sydämessä
hourehia siittää.

Käsi pieni pelästyi
ja huntu kauas huiskas,
hullu henkäs, heräsi
ja itseksensä kuiskas:

»Käsi pieni katoais
mun käteheni mustaan,
kauempata viitaten
se vaan luo lohdutustaan.»

Yö-sonetteja
(1898).

I

Yö.

Yö saapuu. Päivä on poissa.
Hämy silmiä hämmentää.
Jo kaukana korven soissa
tulet virvojen viriää.

Ypö yksin istun ma koissa,
ei armasta, ystävää.
Mut oudoissa unelmoissa
mun henkeni heläjää.

Ken siellä? Ken lehdossa läikky?
Kuka huntua huiskuttaa?
Kuva valkea vierii ja väikky,

tutut piirtehet pilkoittaa.
Mun aatteeni seisoo ja säikky.
Sumu silmiä sumentaa.

II

Olin nuori.

Olin nuori ja onnehen luotin,
sulosilmien lupauksiin,
petin itseni, järkeni juotin
utuhienoihin unelmihin.

Opin taas kevätlaulujen nuotin,
min kerran jo unhoitin,
näin kesästä unta ja uotin —
niin syksyhyn heräsin.

Oi, silmät tummat, en teitä
toki koskaan ma syytä, en!
Te itkitte kyyneleitä

niin kauniisti säälien,
kun lauluni lemmikeitä
suu surmasi punainen.

III

Huokaus.

Olen kävellyt päiviä, öitä
kuin hullu ja itkenyt
sydänpilloja, pimeiköitä,
kirokukkia kitkenyt.

Olen kutonut kummia vöitä,
hiushienoja helkyttänyt
utuhaaveita, unten töitä —
maan mullassa matelen nyt.

Oi, ajat te armahimmat,
kun niskan nyykähys yks
tai kengän keikahus vimmat

sai syömehen sytytetyks
ja tuskatkin tulisimmat
suli voittajan hymyilyks!

IV

Illalla.

Minä katselen illan taivasta
ja muistelen tyttölasta.
Minä tahtoisin, tyttö, sun temmata
pois turhasta maailmasta.

Sulle tahtoisin keväästä laulella
ja kertoa taivahasta,
yön tähdistä, päivän paisteesta
ja kaaresta korkeasta.

Minä tahtoisin, että sa kaipaisit
mun kanssani korkealle!
Ja että sä uhrata tahtoisit

mun kanssani taivahalle
elos nuoren kukkaset kaunihit,
et turhalle maailmalle.

Sua lemmin.

Oi, jos sinä tietäisit, tyttö oi,
mitä kauniita maailmoita,
sun povessas nuoressa unelmoi,
sinä hengellä hellisit noita!

Mut ethän niitä sä tuntea voi.
Ne lie vain haaveita, joita
sinne muinoin mun sieluni kaipuu loi —
oi, aikoja ihanoita!

Sua lemmin. Sa minua lempinyt et.
Mitä tahtomme taisi sille?
Mitä taidamme, ihmiset poloiset,

elon lankojen kehrääjille?
Me voimme vain olla iloiset
ja itkeä unelmille.

VI

En jaksa hymyillä.

Olen koettanut silloin ma hymyillä,
kun itkuhun olin pakahtua.
Olen laulellut silloin ma keväitä,
kun syystuulet tutjutti mua.

Olen laulellut silloin ma lemmeistä
ja muistellut, tyttöni, sua.
Nyt, kevääni kantelo kaunis sä,
nyt joudat sa unhottua.

Nyt enää mä hymyillä jaksa en.
Pää painuvi vasten kättä.
Minä halajan metsien povehen.

Nyt itkeä tahdon ma kaiken sen,
mitä jäänyt on itkemättä
multa vuosina vaivojen menneiden.

VII

Kalliolla.

Noin nään sinut vieläkin edessäin:
Sinä katselit kalliolla
yli ulapan aaltojen siintävain —
ja mun oli onnekas olla.

Sua syrjästä katselin kauan näin:
Tuul' leikki sun palmikolla.
Mut vihdoin käännyit sä minuun päin
niin vienolla katsannolla.

Oi, silmä suuri ja suruinen,
miten saatoit sa olla niin julma!
Mut noin sua aina ma muistelen,

sinä tyttönen mustakulma:
silmä ylitse aaltojen siintävien
ja tuulesa tukan hulma.

Hämyhyräilyjä

Luonnossa luminen ilta.

Luonnossa luminen ilta,
tähdentuike taivahilta,
helke maassa, helke puussa,
sukkulan kulina kuussa —
siten kun omani saisin,
tulevaks sun toivottaisin.

Toivoisin tulevan tuolta
hongikon hopeisen puolta,
kierrätellen, kaarratellen,
puun lomitse puikahdellen —
min' en ois näkevinäni
yössä seisten, yksinäni.

Seisoisin selin sinuhun,
sinä vilkuisit minuhun,
sormi suulla, jalka puulla,

halu karata, kaiho tulla —
sydämet sykähteleisi,
puut lunta pudotteleisi.

Kuulisin risahtavaksi,
tuntisin kätöistä kaksi,
kuulisin: »Kuka se täällä?»
Vastaisin: »varas se siellä!» —
Siten kun omani saisin,
tulevaks sun toivottaisin.

1898.

Näin unta kesästä kerran.

Näin unta kesästä kerran,
kuinka paistoi päivä Herran,
paistoi mulle, paistoi muille,
paistoi köyhänkin pihoille;
vihersi tuhannet virvet,
sinersi sataiset järvet,
iloitsi ihanat nummet,
tarinoivat metsän tammet,
puu puheli, kukka kuuli —
köyhä sen todeksi luuli.

Luuli tullehen kesänsä,
aukaisu povensa auki
suven hellän hellitellä,
ilman lintujen iloita —
vingahti vihainen tuuli,
ulvahti salolla hukka,

taivas viskoi talven lunta,
kylä kylmiä sanoja.

En ma kerran sen perästä
lie nähnyt kesästä unta.

1898.

Tuijotin tulehen kauan.

Tuijotin tulehen kauan,
liikuttelin lieden puita,
ajattelin armastani,
muistin mustakulmaistani.

Kuvat kulki, hiilet hehkui,
ajat armahat samosi,
liiteli suviset linnut,
keikkuivat kesäiset päivät, —
poski hehkui, suu hymysi,
silmät muita muistutteli.

Vierin maita, vierin soita,
vierin suuria saloja,
salossa savu sininen,
savun alla armas mökki,
mökissä ihana impi,

kultakangasta kutovi,
helmellistä helskyttävi.

Kelle kangas kultaloimi?
Häiksi metsän morsiolle.
Kelle neiti näätärinta?
Hiihtäjälle Hiiden korven.

Ei hyvä hylätyn kauan
liikutella lieden puita,
vesi silmihin tulevi,
pää käsihin tuiskahtavi,
kurkussa korina käypi,
sylkytys sydänalassa.

1898.

Metsähän oli mun mieli.

Metsähän oli mun mieli
kauas kaupungin melusta,
honkien ikihumuhun,
ikikorven katvehesen.

Tahdoin mä taloni tehdä
alle kuusen kukkalatvan,
kuulla kuusien humua,
sinipiian pillin ääntä,
sinikeijujen kemuja,
sinikansan karkeloita.

Tulipa tyttö tummatukka,
impynen ihanasilmä,
tumman suortuvan sukija,
kautokengän keikuttaja,
vilkkui sinne, vilkkui tänne,

ilkkui luontonsa ilosta,
kun oli luotu luomiskuulla,
Luojansa lepäämistöiksi,
pesty peipoksi pihoille,
maille marjan kukkaseksi.

Ei ole enempi mulla
tarvis mennä metsäteille
saloja samotakseni,
kuusikoita kuullakseni:
kussa kurja kulkenenkin,
vaivainen vaeltelenkin,
kuulen honkien huminan,
sinipiian pillin äänen,
keijut vierellä venyvät,
haja-kassat karkeloivat.

1898.

Et sinä ivannut, impi.

Et sinä ivannut, impi,
pilkannut, pyhäinen piika,
minä itse se ivasin,
pilkkasin, poloinen poika;
minun omat miel'kuvani
ne minua pilkkasivat,
omat herjat haaveheni
ne minua herjasivat,
oman onneni kajastus
se minulta mielen murti.

Nokkela on onnen neiti,
impynen ilohaluinen;
veikistellen, keikistellen
tuolla se vastahan tulevi,
soitellen somerta rannan,
metsätietä tepsutellen;
kättä antoi, maahan katsoi,

posket vienosti punersi,
sanat suussa sammalteli,
ääni verhottu värisi
kuin lipinä lehdon tuulen
tai loiske etäisen aallon.

Laulaja todeksi luuli,
käsi tyhjeä tapasi —
kaukana salon sisässä
läikkyi nauru neien nuoren.

1898.

Oi uni, jumalten lahja!

Oi uni, jumalten lahja,
punatulkku, puhdassiipi,
tule luokse tarvittaissa,
käy tänne kutsuttaessa,
luo uron unettomaisen,
tykö miehen mielipuolen!
Tule kullaisna käkenä,
hopeaisna kyyhkyläisnä,
kuku rauha kulmilleni,
onni otsalle kukerra,
sipaise simasulalla
ripsen alta, rinnan päältä!
Tyynnytä verien tyrskyt,
sammuta sytö sydämen,
sido suonet suihkamasta,
valtimot valittamasta,
rintasuonet riehumasta,
otsasuonet ourumasta!

Luo suvinen, suuri taivas
iloita inehmon mielen,
ajatusten ailakoida;
veä päälle päivän kaari,
kaarelle korea impi,
kuontalo kätehen neien,
kultavillat kuontalohon;
neiti kullat ketreäisi,
huolisi hopeiset hunnut,
minun polon pääaloille,
uron uinuvan ylitse,
ettei pistäis sääsken piikit
eikä yölliset itikat.

1898.

Miksi miettisin enempi?

En tiedä, oletko, impi,
pyrstötähti taivahalla,
valo maillensa menevä
vaiko unten uusi päivä.

Ja en tiedä, oletko, impi,
viime tuomion tulemus
sydämelle syntiselle
vai tuoja elämän uuden.

Valkaisit pimeän yöni,
näin ma pitkät pilven rannat —
miksi miettisin enempi?

1901.

Konstinsa kumpaisellakin.

Neuvoisin sinulle, neiti,
pari kolme konstiani,
tien ohesta oppimaani
eloni nuorella polulla:
ilo miten syntyvi surusta,
miehen tarmo taistelosta,
hyve ahjosta himojen,
henki mustan mullan alta.

Ne minä neuvoisin sinulle,
jos sinä neuvoisit minulle
pari kolme konstiasi,
joita ma iki ihailen:
hyvä miten palkitaan pahalla,
lempi leikinlaskennalla,
mitenkä murhataan hymyten,
kuin poloista poljetahan.

Neuvokaamme toisiamme,
impi kaunis ja ihana!

1901.

Unta ja todellisuutta.

Tarjosin sinulle kerran
käteni kesäisnä yönä,
kun oli linnut laulupuulla,
kukat täydellä terällä;
tarjoan käden sinulle
nyt ma talven tanterilla
soidessa vihurin vinhan,
kukkain kuolleiden ylitse.

Et sa silloin uskaltanut
unteni utuihin, tyttö,
uskallatko nyt paremmin
urho=untien täytäntähän?

1901.

Katson, katson, kaunis tyttö.

Katson, katson, kaunis tyttö,
katson silmies sinehen,
pohjahan povesi katson,
sydämesi syövereihin,
etsin aatosta eloni,
tulevia tutkistelen,
tuotko tummia minulle
vaiko öitä valkoisia.

Muistan, koito, muutkin silmät,
silmät mustat ja palavat,
joihin katsoin, kauan katsoin,
etsin aatosta eloni;
luulin päivän koittavaksi,
auringon yleneväksi.

Yö yleni, tähdet sammui,
sähkyivät salamat yössä,

jyrisi Jumalan kosto,
satoi rautaiset rakehet
mun poloisen pään ylitse,
harhalapsen hartioille;
ajoivat armotta minua
salon poikki, toisen pitkin,
löivät turraksi lihani,
luuni kaikki kangistivat,
puutuin puuksi suon selälle,
ahon päähän pöckelöksi,
pikkulintujen peloksi,
variksien vaakkumiksi.

Viikon seisoin suon selällä
tunnotonna niinkuin tukki,
korpit hyppi korvillani,
silmillä varikset vaakkui,
pedot juurella pesivät,
hukat luona huutelivat;
lapset parkaisi pahasti
marjamailla käydessänsä,
nähdessä näköni mustan,
surun synkän syövyttämän.

Tulipa tyttö tähtisilmä,
enkeli elämän joulun,

ei se parkaissut pahasti
 eikä luota loitonnunna,
 tuli luoksi leikkimähän,
 vienoinen visertämähän,
 saapui silmin niin sinisin,
 kävi niin valkoisin kätösin
 runkohon ruman petäjän,
 juurihin jumalten hylyn —
 soi salossa enkel'laulu,
 lapsen=nauru laaksoloissa.

Ja katso: ihana ihme!
 Sylkähti sydän petäjän,
 kuohahti kuollehet vetoset,
 puu vihersi, päivä nousi,
 kevät kaikille hymysi.

Katson, katson, kaunis tyttö,
 katson silmies sinehen,
 pohjahan povesi katson,
 sydämesi syövereihin,
 etsin aatosta eloni,
 tulevia tutkistelen:
 herätitkö kuollehista,
 toitko tuonelta urohon
 uusille sydänsuruille
 vaiko leivon lauleluille?

Kirkas on sinulla silmä,
katse kaunis ja viaton,
et sinä suruja tuone,
tuonet marjatuokkosia
mailta päivän paistamilta,
kuu=luojan kumottamilta.

1901.

Iva.

Kysyi tyttö poikaselta?»
»Miksi ilkamoit alati,
lasket lauseita pahoja,
jotka sattuvat syvälle —
minuakin joskus pistät?»

Vastas poika impyelle:
»Ihana ivan on säilä
säihkyväinen, välkkyväinen!
Iva on jumalten ase,
luotu sankarin sotahan
vasten valtoja pimeyden!
Sillä puollan parhaintani,
hellintäni, hienointani
elämän suuressa sodassa —
sillä myös sinua puollan.»

Kuutamolla.

Kuuhut halki usva-yön
kutoo kumman helmivyön,
noin läpi mieleni utuisen
kudot, neiti, kummat sillat —

sillat maasta taivahalle.
Kiitos, kiitos kirkkahalle
yön valjun valostajalle!
Virkkaa neiti vienoin äänin:

»Sumu on enne aamunkoiton!
Koska päällä metsän puiden
huiskavat punaiset hunnut,
silloin mieles kuu katoopi
osahansa onnellisna.»

Noin ällös sanele, neiti!
Olkoon ennen yö ikuinen
kuin päivä sinua ilman.

1901.

Niin sinua katsoin, neiti —.

Niin sinua katsoin, neiti,
kuin lapsi lelua uutta,
niin sinua kuulin, neiti,
kuin korpi kevätkäkeä,
kunnahalta kukkuvata.

Kukuit kukkihin poveni,
lauloit ilmi mun iloni,
helkytit keväiset kaiut,
herätit salon sävelet
puroina porisemahan,
kanteleina kaikumahan,
tuulen viedä, toisen tuoda,
vaaran vastahan sanoa.

Niin on nyt minun iloni
kuin lapsi lelua vailla,

niin on nyt minun eloni
kuin kevät käkeä vailla,
kumpu vaiti, kukka poissa,
surussa salo sininen.

1901.

Minkä taisin, poika parka?

Minkä taisin, poika parka,
ja tyttö, mitäpä taisit
tulelle tulisen silmän
Luojan suuren syttämälle?

En minä sinua syytä
enkä syytä itseäni,
syytän syitä suuren Luojan,
pattoja pahan jumalan:
poven pienen pyöreyttä,
varren hoikan valkeutta,
kulmakarvan kauneutta,
kautokenkien keveyttä.

Alas sa alati katsoit,
katse loisti luomen alta,
liekki ripsistä ritisi,
kulmista kulona kulki,

lieskahti pojan povehen,
 risahutti rintaluuhun,
 povea porottamahan,
 himojani hiiltämähän,
 suoniani särkemähän,
 jäntereitä jäytämähän.

Siitä en sinua syytä
 enkä syytä itseäni.

Vaan siitä sinua syytän,
 siitä syytän itseäni,
 sa ettet nauranut enemmän,
 ma enemmän naurattanut
 pienillä pilapuheilla,
 tyttölasten lauleluilla.

Jos oisit nauranut enemmän
 ma enemmän naurattanut,
 ei oisi elämä mennyt,
 elämän kauneus kadonnut,
 tummunut tupani orsi,
 koko pirttini pimennyt,
 kun sinä menit minulta,
 kun putosit, pohjantähti!

1901.

Tuulinen sija.

Neiti, neilikka punainen,
yrttitarhan taideluoma,
kammiossa kasvatettu,
lempeässä lämmitetty,
tuulinen sija sinulla
oli orvon ikkunalla.

Neiti, neilikka punainen,
kesän haave hangen maassa,
päivän kukki, toisen tuoksui,
päänsä painoi kolmantena
runolaulajan lasilla,
ankaralla akkunalla.

Harvoin tänne päivä paistoi,
senkin seinien lomitse;
harvoin tänne lämmin läikkyi,

senkin vaivojen välitse;
harvoin harhausi hymyily,
senkin kautta tuskan tuiman.

1904.

Pahat suut.

Pahat suut panettelevat
lumpeeni pataluhaksi,
jouhipääksi joutseneni.

Ylpeäksi sun sanovat.

Ollos ylväs, niin minäkin!
Kun näet kumarat niskat,
pidät pääsi pystympänä.

Läikyt lietona elosi.

Läiky, lieto, niin minäkin!
Kun näet rapakkolammet,
kierrät, kaunis, kauempata.

Tuhlailet hymyjä huulen.

Tuhlaa, tyttö, niin minäkin!
Yks on riemu rikkahalla:
ylenkatseesen ylenet.

1904.

Syy.

Rakastimme me molemmat:
sinä minua, minä sinua;
ei se ollut syy.

Kiusasimme kumpainenkin:
minä sinua, sinä minua;
ei se ollut syy.

Oli syynä onnettuuden:
loittonit sinä minusta,
vain vikani muistit.

Ja oli toinen turman siemen:
loittonin minä sinusta,
ihanintas itkin.

1904.

Köynnös.

Kauloi kuuma köynnöskasvi,
kiersi mun tulinen kukka
yössä syksyn synkkä-tuoksun.

Huokui hulluuden janoa:
pää sameni, aivot päihtyi,
juopui järki, luopui luoto,
paloi pätsi pääläella,
takaraivossa rovio,
silmät selvänä tulena,
vallaltansa valkuaiset,
suonet kaikki suihkamassa,
pallea pakahtumassa,
sydän kuin arina kuuma,
veri kuin kipunaverkko.

Koitti huomen kirkas, kylmä;
tahdoin nousta taipaleelle,

järki päästäni putosi,
rinnasta sydän punainen
punaiselle tanterelle,
juurelle jumalan pursun.

1904.

Kesä-aamu.

Seisoi seijas Sukkamieli
aholla ylenevällä,
suvi-aamun auetessa.

Hempeä, herättyänsä,
yön nuoren nukuttuansa,
veltot jännitti jäsenet;
kesä kukki kulmaluilla.

Heinä polvia halasi,
pohkehia poimulehdet,
horsman latvat lantehia,
uumia uninen valmu;
itse ruusuna rusotti,
ylpeä ylinnä muita.

Ihala ihantelihe,
katsoi kaunis maata, merta.

Mehiläinen, mies kepeä,
 lensi kukkasen kupuhun,
 sanoi seijas Sukkamieli:
 »Paha poika, pois menekin
 umppujani aukomasta,
 juomasta juhannustani,
 ruusuja rakastamasta!»

Liverteli Lemmon lintu:
 »Armas, pois älä ajele,
 mies olen me'estä tehty,
 sokerista sorvaeltu,
 minkä juon juhannustasi,
 sen pidät pitoja kekrin.»

Seisoi seijas Sukkamieli,
 haukotteli hiljaksensa
 aamun alkavan punassa;
 kastehesta kutri kiilsi.

1904.

Menevät, murehtisinko?

Kangastuksina katoovat
minun mieleni unelmat,
piirtyvät pihoilta ilman
tunturit todellisuuden.

Katuisinko, jos katoovat,
menevät, murehtisinko?
Kyllin katselin kuvia,
kirjokaaria elämän,
aron astuin hiekkamerta,
silmä taivahan sinessä.

Tule tuuli, pohjatuuli,
tunnen keitahan keväisen,
luo lunta polulle, talvi,
tunnen palmun päivälätvan,
messua, Jumalan myrsky,
kuulen kukkuvan käkösen!

1904.

Turjan tuomio.

Nyt sanon sanat ikuiset,
kirot painan paasikirjat.

Kulo on luotu kulkemahan,
kyy pitkä kähisemähän,
miekka verta välkkymähän,
sankari samoamahan.

Tulet, Väinämö väkevä,
tuhmimmaksi tietäjistä,
ajat Turjan tukkapäitä
kuin ennen mielesi kuvia,
ahavan ajama itse,
pyörretuulen tutjuttama.

Menit maata talven kanssa,
heräjä kevähän kanssa,

Ruijan rantojen ilossa,
Lapin yössä lauhkeassa!

Kuule koskien kohina
kevätvirttä soittavaisten,
kuule taivahan tohina
kevätuulta huokuvaisen,
tunne tulvat rinnassasi,
Turjan virtojen vilinä,
näe nuori Pohjan neiti,
tutkiva, revontulinen,
hoipu, houru, maita myöten,
mielipuoli, merta myöten,
etsi hallaista hametta,
tunne tulta jäytävätä,
ijäisen ikävän hiiltä,
tuulta rinnan rauhattoman!

Juokse, Pohjan jäinen peura,
souda, Turjan sotka hyinen,
poika auringon tulevi,
päivän kiekko kantapäillä.

1907.

Sukkamielen sauva

Mirjamin laulu.

Kukka liittyvi kukkahan,
rukka liittyvi rukkahan.
Mihinkä liityn ma Mirjam rukka,
missä on Mirjamin kukka?

Päivä painui jo vuorten taa,
kuun on helmissä metsä, maa,
helyjä välkkyvi heinät, oljet —
missä on Mirjamin soljet?

Missä viivyt sa sulhoni,
kussa valkea orhisi?
Joudu jo luokseni angervoisen —
vaiko jo löysit toisen?

Eräs Berliinin-muisto.

Pienoinen kapakka
Charlotten-kadulla!

Et ole pienin sa
mun muistoini kirjassa.

Niin monta iltaa näin
sen peilissä ystävätään.

Hän poissa on minulta nyt,
ma yksin yöpynyt.

Hän muita jo lempi kai;
kuva korvata sorean sai.

Ja jäähtyi kahvikin,
kun istuin ja uneksin.

Ja kyynleet kylmät vain
mun vierivät poskiltain.

Tarjooja-tyttönen
mua katseli säälien.

— Lie rukkaset saanut hän,
näin näytti hän miettivän.

Tai tyhjä sen kukkaro on.
Kuka lieneekin onneton?

Oi, tyttönen herttahin!
Sun aatokses arvasin.

Ja oikein arvasit, kun
kurjaksi luulit mun.

Raha, jonka löin pöydälle,
mun viimeisin oli se.

Mut silmäni kyynleet
ne olleet ei viimeiset.

Jäi jäljelle paljonkin,
tuli uusia myöhemmin.

Kaikk' onhan jo lopussa.
Yhä raukka rakastan ma.

1898.

Kadonnut sävel.

1.

Oli aika, kun suuria aioin,
maat taivaiksi unelmoin.
Nyt istun ma yksin, yksin,
näin päiviä viettää voin.

Voin istua aamusta iltaan
ja soppehen tuijottaa,
vedet kuumat silmistä tippuu,
en pienintä säveltä saa.

Lien paljon ma lauluja tehnyt,
mut yks oli kaunehin,
oli mulla niin armas aihe —
polo, ⁵kuinka sen unhotin!

Se oli mun onneni laulu,
sävel säihkyvä, voitollinen.

Yöt päivät yhä ma etsin
sitä pohjasta sydämen.

Ja vuodet ne vierii ja vierii,
tuli silmien sammuu pois.
Mitä siitä, jos löytyä kerran
elon kauneus kadonnut vois!

Jo ystävät ympäri väistyy,
ovat hapseni harmenneet.
Mitä siitä, jos löytäisin kerran
ens-lempeni säveleet!

3.

Haa, kuulkaa! Nyt se on mulla.
Sen löysin ma vihdoin siis.
On aikasi joikua, joutsen,
ja kuolla nyt säveliis.

Te kuulkaa, kuinka ma laulan,
sysikutreista kassapään,
miten pitkien ripsien alta,
tuhat aatosta välkähtää!

Ah, näittekö varttansa norjaa?
Yli kukkien kulkee hän,
se on hän, minun haaveeni heljin,
se on impeni hämärän! . . .

Vedet kuumat silmistä tippuu,
ei kuulu kuin huokaus,
ja kantelon kieliltä hiljaa
soi hukkuvan parahdus.

4.

Epätoivoinen, yhä etsin,
yhä huuleni humisee . . .
O, laupias Jumala, auta,
mun järkeni pimenee!

5.

Taas haaveet koskena kuohuu,
runot kuplina kumpuaa,
ja veen yli vellamo nostaa
käsivarttansa valkeaa.

Te näättekö katseensa kauniin?
Ah, pois minut päästäkää!
Ma tahdon kanssansa käydä
meren puistoa viileää . . .

Kas, kaikki niin oudosti katsoo!
He laulusta hurmaunee?
Ah, huomaan, on kieleton kannel,
jota sormeni soittelee!

1898.

Kahdet silmät.

Näin ma kerran silmät synnilliset,
silmät suuret, tummat, tulta-lyövät,
jotka vaati kaikki tai ei mitään;
niiden vierell' loisti silmää kaksi
sinistä kuin lemmenkukka rannan,
eikä mitään vaatineet ne multa,
mutta lupasivat kaikki, kaikki.

Ja ne voitti, silmät synnilliset,
ja ma annoin kaikki, kaikki, kaikki,
kodin, heimon, työni tyynen onnen,
ylpeyden ja omantunnon rauhan,
enkä mitään, mitään saanut vastaan,
vaan mun autuutein ol' antaminen.

Taaskin loistaa mulle silmät kahdet,
toiset suuret, suruiset ja tummat,
suurentamat pitkään kärsimysten,

ja ne viittoo, kutsuu, kuulkaa, kuulkaa:
 »Karatkaamme täältä kauas, sinne,
 missä arvokkaamp' on ihmis=elo,
 alkakaamme ajanjakso uusi,
 nousten itse, toinen toista nostain,
 kohti korkeutta öisten tähtein,
 ihanuuteen itselömme pyhän!»

Näin ne tuikkii mulle tummat silmät;
 mutta kiehtoo myöskin silmät toiset,
 siniset kuin ensi railo jäässä,
 jossa päivän kilo karkeloipi:
 »Tule, sylitysten syöksykäämme,
 nuoret oomme, riemustamme rikkaat,
 tai jos sinä et, niin olen minä,
 annan armauteni täyden sulle,
 suutelen sun kuninkaaksi taikka
 tapan, ett'et enää toista lemmi!»

Aika muuttuu, minä myöskin muutun;
 silmät suuret, suruiset ja tummat
 samat on kuin ennen synnilliset,
 silmät, joista kilo karkeloipi,
 ovat ystävättärensä parhaan —
 luulen, taaskin voittaa synnin silmät.

1901.

Alkibiadeen näky.

Ma tiedän immen
niin valkean
kuin marmori templissä
Minervan.

Theano, temppelin
impyinen!
Oi, koskaan unhoita
sua ma en.

Sa seisoi kirkasna,
kuultavana;
ma kuljin maassa
niin matalana.

Olin juonut päivät
ja itkenyt illoin,
kai Panathenaian
ol' juhla silloin.

Oli päivä laskenut
laaksoissa,
mut rusko kimmelsi
vuorilla.

Ja kädessä malja
ja seppelpäin
ohi Minervan templin
me kuljimme näin.

Yks filosofeerasi,
toinen lauloi
ja kolmansi katu-
tyttöä kauloi.

Sa seisoiit templisi
portahilla;
ma kuljin varjossa
viileen illan.

Ja poimut vaattehes
valkean
suli ruskohon päivyen
laskevan.

Sun nähdessä silloin
mun seisahti syön
kuin Arkipelaagissa
aalto yön.

Ja aallossa taivahat
kuvastui
ja taivahan tuhannet
tähtöset ui.

Mut koska sa silmäsi
laskit alas,
niin jällehen myrsky
mun rintaani palas.

Ja myrsky se raivoo
vieläkin,
en unhoita impeä
temppelein.

1901.

Lydian laulu.

Ah, Callidus, jos mua huokaillet,
niin liian usein luoksein hiivi et,
on lemmen hurma lyhyt, haihtuva,
mut ijäinen on lemmen unelma.

Ah, Callidus, sua lemmin ainiaan.
Unelmat usein pettää päällä maan.
On onnen hetki kupla kultainen,
mut ijäinen on itku sydämen.

Ah, Callidus, jos mua rakastat,
mun onneni on onnen unelmat
ja itkut sydämen nuo ikuiset —
kun kyllin usein luoksein hiivi et.

1901.

Timandran laulu.

Yön taivahalla jo tähdet käy,
ei suurta sulhoa kotiin näy.
Mua jos sa lemmit, miks viivyt poissa?
Jos sua en lemmi, miks viihdyn koissa?

On kallihimmat mun lempein yöt
kuin kullat, päärlyt ja helmivyöt,
mut lahja kallehin taivahalta
on lemmen ylpeän vapaa valta.

Niin raskahasti lyö sydämein.
Mit' armahain sulle pahaa tein?
Mua miksi loukkaat, kun sua ma lemmin?
Miks pois mun päästät, kun eessä emmin?

1901.

Vanteenheittäjät.

Lentävi vanteet ristin ja rastin,
ilmassa leikki ja laulu soi,
kuuluvi pajatus kylihin asti,
ihmiset kylissä aprikoi:
rovastilla on vieraita varmaan.

Notkuvi varret, vilkkuvi nilkat,
neitojen helmat hulmuelee,
herrojen otsilta tippuvi tilkat,
kenpä se ylinnä keikahtelee?
Talon rouva nuori ja notkee.

Hänpä se kaartehen kauneimman heittää,
lausehen sorjimman suustansa suo,
ripsillä pitkillä silmänsä peittää,
oravan-silmänsä ruskeat nuo.
Ja vantehet lentää ja liittää.

Kas, miten hänehen maisteri vilkkuu,
sihtaa silmä kuin tulijous.

Vanteen kaulaansa sai, että kilkkuu,
siitäkös nauru ja kikatus nous —
talon rouvan vetreän vanteen.

Istuvat kuistilla vanhemmat herrat,
maistavat maljoa höyryävää.

Unhottuu puhe useat kerrat,
nyykähtää ukko rovastin pää —
kun vanteet niin kauniisti lentää.

Ah, älä katsele vartta sa tuota
liioin, maisteri liekkisyön!
Karkkoa kaunihin naurajan luota,
pelkää keijuja kesäisen yön! —
On nuori vanhalle mennyt.

Vilkkuvi nilkat ja punaiset sukat,
aurinko painuvi metsän taa,
hehkuvi puut sekä poskien kukat,
tuoksuvi kasteinen nurmi ja maa.
Ja nuorten riemu se raikuu.

1901.

Trubaduurin laulu.

Tuli linnahan köyhä sotamies —
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»Hei, heitukka, kustapa kulkee ties?»
»Minä maailman matkoja astun.»

»Ja jos olet suora sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»niin tännekin päättyä voi sinun ties.»
»Sama mulle, mut palkan ma tahdon.»

»On oikein, palkkansa saa sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»Kuus riksiä vuodessa riittää kenties?»
»Ei, herrani, enempi ma vaadin.»

»Mitä hulluja? Hallitse järkesi, mies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —

»Mut varro, sa seitsemän saat kukaties,
jos miekkasi totta voi tehdä!»

»En myö minä miekkaani, hovimies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»riikin rikseihin, se on, jumal'ties,
itse Hiidessä kuuraeltu.

Mut kuninkaan tyttären jos kukaties —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
saan palkaksein, olen kuninkaan mies.»
»Huuti, tolvana, matkaasi marssi!»

Ja ryntäsi päälle vihamies —
Kunigunda, ah, Kunigunda —
voitti joukkomme, uhkasi orjuuden ies,
kas, silloinpa sankari saapui.

Hän tuli kuin liekkien liehtoma mies —
Kunigunda, ah, Kunigunda —
hän löi, joka iskunsa kuoloa ties,
sota päättyi, maa oli vapaa.

»Ja saanko ma palkkani nyt kukaties —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —

»nyt lien minä kuninkaan tyttären mies.»
Verijälkiä kannukset jätti.

»On oikein, palkkansa saa sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
näin virkkoi valtias, »vaan kukaties
jätät sitten sa maani ja minut?

Siis myö mulle miekkasi, sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
Ja korkeelle leimusi kuninkaan lies,
mut vastasi sankari vapaa:

»Ja vaikka ma vaan olen sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»niin myö minä miekkaani en, jumal'ties,
suurkuninkaan tyttärihinkään.

Mun onneni olla on sotamies —»
Kunigunda, ah, Kunigunda —
»sama, luulenpa tahto on miekkani myös,
se on Hiidessä kuuraeltu.»

Sukkamielen sauva.

Puiden takaa puiden taaksi
metsän linnat liukuu.
Sukkamielen sauvan päässä'
on hopeainen tiuku.

Kun se tiuku helisee,
niin hämy maille lankee,
riutuu rinta inehmon
ja miel' on ahdas, ankee.

Puiden takaa puiden taaksi
metsän linnat liukuu.
Sukkamielen sauvan päässä
kultainen on tiuku.

Kun se tiuku helisee,
niin herää hengen härmä,

kuudan maita kulkevi
ja säihkyy unen särmä.

Puiden takaa puiden taaksi
metsän linnut liukuu.
Sukkamielen sauvan päässä
on timanttinen tiuku.

Kun se tiuku helisee,
on mieli miekan alla,
astuu ilmi aurinko
ja maailmass' on halla.

1902.

La Tricoteuse.*)

La Tricoteuse! Se nimi tietää surmaa,
sen ympär' ilma hurmehuuruss' on.
La Tricoteuse! Se hirvittää ja hurmaa
kuin onnetonta kuilut kohtalon.
Kuulkaatte, jakobiinit karjuu yössä,
paetkaa, nähkää giljotiinit työssä,
ja sielussanne kuin Belsazarilla
saa aatos muodon tulikirjaimilla:
La Tricoteuse.

La Tricoteuse! Sun sukkaupukkos kutoo
vaiheita valtakuntain, kansojen,
maat järisee, päät kuninkaitten putoo,
kun vaatii verkkos langan punaisen.

*) Näin kutsuttiin niitä naisia, jotka Ranskan vallan-
kumouksen aikana istuivat Kansalliskonventin kokouk-
sissa ja sukkaa kutoen kuuntelivat sen päätöksiä.

La Tricoteuse! Sun vihasi on veri.
 La Tricoteuse! Sun lempesi on meri.
 Ken surmais äitiään ei armahinta,
 kun hälle sopertaapi sorja-rinta
 La Tricoteuse?

La Tricoteuse! Sua soimataan kentiesi,
 on onneton, ken sinut nähdä saa,
 mut kaksinverroin onneton se miesi,
 min tielle satu et sa milloinkaan.
 La Tricoteuse! Sun olen kerran nähnyt.
 La Tricoteuse! Mun olet hulluks tehnyt.
 En enää irti pääse silmistäsi.
 On kutonut mun vangiks valkein käsin
 La Tricoteuse.

La Tricoteuse! Sun suortuvaisi yössä
 on hyvä maata miehen murtuneen.
 Sua muistaa peltomiesi päivän työssä,
 sua korven-käyjä yössä yksikseen.
 La Tricoteuse! Sa elon ensi viete!
 La Tricoteuse! Sa hullun viime miete!
 Sua aattelen öin, päivin, aamuin, illoin.
 Kun kuolen, kumpuain ei muista silloin
 La Tricoteuse.

Ah, vaeltaja elon erämailla,
 kysytkö, missä on hän, mistä, ken?

Hän menee merten lainehitten lailla,
hän tulee niinkuin tuuli, ukkonen.
Mut jos sa kysyt, ken tään laulun lauloi,
sen teki pohjan poika, kun hän kauloi
kultaansa, joka katsein kiehtovaisin,
suin suloisin ol' ilkein, ihanaisin
La Tricoteuse.

1902.

Rypäletyttö.

Mun nuori, villi viinini,
sua ilmaiseksi en saanut,
niin monet yöt sun tähtesi
oon taivas=alla maannut.

Sun ostanut ma orjaksein
oon pohjan pakkasilta,
ja siks ne sinuun koske ei,
ei tuulet tunturilta.

Niin useasti uhrit tein
ma aarnihongan alla,
ol' uhrit verta sydämein
ja jumala ol' Halla.

Ja näin ma häntä rukoilin:
»Oi, sulle kaikki suon ma,

älyni, lahjat laulunkin
ja aatteen tulet tuon ma,

unelmat ujut kunnian
ja toivot toimeentulon,
myös muistot kodin rakkahan
ja siskoseuran sulon.

Eloni kaiken sulle suon,
mut lupaa mulle yksi:
jos koskaan, koskaan löydän tuon,
jot' en saa löydetyksi,

et häneen koskea sa saa,
et kesäpäivän kukkaan;
hän mulle kaikki muistuttaa,
mi mennyt mult' on hukkaan.»

1902.

Nocturne.

Ruislinnun laulu korvissani,
tähtäpäiden päällä täysi kuu,
kesä-yön on onni omanani,
kaskisavuun laaksot verhouu.
En ma iloitse, en sure, huokaa;
mutta metsän tummuus mulle tuokaa,
puunto pilven, johon päivä hukkuu,
siinto vaaran tuulisen, mi nukkuu,
tuoksut vanamon ja varjot veen;
niistä sydämeni laulun teen.

Sulle laulan, neiti, kesäheinä,
sydämeni suurin hiljaisuus,
uskontoni, soipa säveleinä,
tammenlehvä-seppel vehryt, uus.
En ma enää ajaa virvatulta,
onpa omanani vuoren kulta;
pienentyy mun ympär' elon piiri,

aika seisoo, nukkuu tuuliviiri,
edessäni hämäräinen tie
tuntemattomahan tupaan vie.

1903.

Bajadeerit.

1.

Syksy on tullut ja syysviljat huojuu,
raskaina rypäleistä puun-oksat nuojuu.
Aik' on syödä, juoda, aik' on naida, huolla!
Huomenna ehkä ennen ehtoota kuolla.

Kuumat on suudelmat auringon huulten,
kuumempi sylin-anti aron itätuulten.
Pala, pala, heinä! vierä, vierä, virta!
Pyhä, pyhä elämän on helskyvä pirta.

2.

Päivä pitkä, paahtava urhoille suotiin,
yö lyhyt, lämpöinen rintaamme luotiin.
Lennä, lennä, lintu, hämyn perho, häily,
virvatuli sydämissä, syty, älä säily!

Kyllin on kruunuja karkelijalla,
valtakunnat uinuvat voittemme alla.
Kun ma hunnun heitän, kultakirstut aukee,
kun ma soljen päästän, sotajouset laukee.

1903.

Karavaanikuoro.

Kukka on kasvanut erämaan sannassa,
punaraakku auennut aavikon rannassa.
Erälaivat soutaa,
ihanansa Intian prinssi nyt noutaa.

Tulikuumat niinkuin askelet allamme
huulet heljät hiiluvat saatettavallamme,
varsi kuin palmu,
silmän suuren nurkassa nukuttava valmu.

Kaunis on yön tähti Ganges-virran pinnalla;
katso, hän väräjävi ylkänsä rinnalla,
iho eebenpuusta,
hampahat valkean, pyhän norsun luusta.

Intia:

»Arvaatko, armas, mikä mieli on matkamme?
Tiedätkö, mitä kohti kotitietä jatkamme?»

Ninive:

»Tiedä en, oma kulta, oikeata, väärää.
Kuinka siis muistaisin matkamme määrää?»

Intia:

»Entä jos eksymme elontiellä, kukkani?
Entä jos raukeat erämaahan, rukkani?»

Ninive:

»Päivällä pilvi, yöllä tulenpatsas puuntaa,
onni tietä ohjaa ja murhe matkan suuntaa.»

Ninive on ryöstetty, päivän kukka niitetty
Intian kruunuhun aron helmi liitetty.
Eräpurret sousi,
aavalta viiden virran aurinko nousi.

1904.

Kultaiset langat.

Kultaiset langat
johtavat taivaasta maahan,
kultaiset langat
juoksevat rintahan kunkin,
hohtavat, hehkuvat, kultaiset langat;
kulkevat, kunne ihminen kulkee,
seuraavat häntä hautahan saakka, —
ja katkeevat poikki.

Mut astuvi joskus enkeli taivaan,
solmivi yhtehen lankaa kaksi
keskellä ilmojen aavaa merta,
kullassa, kuun päällä, auringon alla;
ja usein on ihminen idän puolla toinen
ja lännessä toinen
ja kumpikin katsovat tähtehen samaan,
ja silmät kyynelin kastuu,

Ja usein on mustaakin mustempi toinen
 ja valkea toinen,
 eikä he eroansa huomaa;
 ja usein on syntynyt sydän-yöllä toinen
 ja päivällä toinen,
 mutta he hämärissä yhtyy;
 ja sattuu, on synkät he kumpainenkin
 ja syntiä tehneet
 ja seisovat partaalla kuolon ja kauhun
 ja purevat hampaansa yhteen
 ja iskevät silmästä tulta,
 ja on viha rinnassa raskas kuin teräsvuori,
 eikä pilkahda toivo,
 eikä tuikahda tähti,
 vaan salamoit ylpeyden autio yö.

Käy taru, silloin jos kultaiset langat
 toinen ne toisensa taivaalla kohtaa,
 kuuluvi soitto, ei kuunneltu ennen,
 kaikuvi virsi, ei virketty muinen,
 humisee ilma kuin huilu,
 visertää maa kuni viulu;
 ja käy taru, katkeevat kultaiset langat,
 ja syöksyvi kuiluhun ihmistä kaksi
 ja katsovat kumpikin toistensa silmiin,
 ja kasvot päivänä paistaa.

1904.

Atlantis.

Atlantis! Sa tunnetko lauhkeat tuulet?
Atlantis! Sa huomaatko palmujen huiskeet?
Meren aavalta Ahtolan laulavan kuulet,
ahot viittoo ja vilppaiden lehtojen kuiskeet.
Kera tahdotko tulla?
Täällä köyhä ma lien, siellä linnat on mulla.

Tarun Atlas ma oon, maan kaiken ma
kannan
ja usein on myös kuin kantaisin taivaan
jo ammoiden sa tunsit mun murheeni rannan,
mut auvoni vasta, kun astumme laivaan,
punapurjehet saamme.
Atlantis! Jo kaikuvat kalliit maamme.

Mun valtani! Kuuletko verteni virrat?
Mun voimani! Armas, sa vaikenet, raukeet.

Ja vaikkakin raskas on raatajan taakka
ja taaksemme aurinko vaipunut vereen;
Atlantis! me laulamme hautahan saakka,
kuin unteni manner, me uppoomme mereen,
taru mennehet peittää,
koi, tähti ja kuu kukat haudalle heittää.

1904.

Mies mielipuoleks tulla voi.

Mies mielipuoleks tulla voi
ja nainen voipi pettää,
mut sua, surun impi, oi,
en voi ma koskaan jättää.

Sa sylkytät mun sydäntäin
kuin veren kiertokulku,
ja jos sa vaadit elämään,
niin särkekäämme sulku!

1904.

Korkea veisu.

Sanoi ennen elämä mulle:

»Kärsi ja nauti!»

Sanoo nyt: »Kärsi!» ei sano muuta.

Tahtosi tee, sun vaalin on valta,

tien päässä seison,

tunnetko murhetta, musta tyttö?

»Tuuli on murhe, voimakas, väkevä,
syttävi, liehtovi lempeni liekin.»

Kahle on murhe, sitkeä, vankka,
luuhun se puree ja jänteet se jäytää.

»Yöhyt on murhe, viileä, lauha,
otsalla tähtien outojen kruunu.»

Miekka on murhe, murtava, lyövä,
ei ole urhoa, ken sitä kestäis.

»Lahja on murhe, laupias, hellä,
miksi et kanssani siunausta jakais?»

Riemuni sulle ma jakaa tahdoin,
murheeni yksin kantaa.

»Suuri, summaton lapsi sinä,
etkö sa lempinyt koskaan?»

*

»Miksi et virkkanut minulle mitään,
Tuijotit tuleen,
vaikenit vaivasi kauan?»

Pelkäsin, että et leikkisi enää,
et nauraisi enää,
naurusi mulle on kallis.

»Näethän, että ma nauran nytkin,
katso, ma nauran
silmäripsien alta.»

Nauranet, itket sydämässäsi,
kyynele kiiluu
silmäripsien alta.

»Lempivän hymy on kyynelten halki.»

Miksi siis raskaasti sydämesi huokaa?

»Rakkaus rintani ahtaaksi teki.»

Huoneessa tässä on kuolema käynyt.

*

»Aukaise silmäsi, armas!

Täss' olen minä, ja täss' olet sinä,
tuossa on tuoli, tuossa on pöytä,
ikkuna tuossa,
täällä ei muuttunut mitään.»

En ole minä, ja et ole sinä,
eik' ole huone entinen meillä,
armaani, katso, ken tuolilla istuu,
ken vuoteella lepää,
ken vilkkuvi verhojen takaa!

»Eikö siis koskaan aurinko koita?»

Koittavi pitkä, pilvinen päivä,
äänetön ehto,
lankee lauluton ilta,
vailla riemuja, suruja rinnan,

vailla vaivoja inehmon mielen,
ilman tahtoa, tuntoa, järkeä —
hiljainen hämärä,
harmaja ikävä,
huomenen huolia vailla,
siksi kuin päättyy
päivien uni,
siksi kuin Tuoni
tuomitun korjaa,
käärivi kerran
kärsinehenki
hivuksihinsa
kuoleman kalpea vaimo.»

»Jumalissa juoksun määrä,
sulhoni ijäisen ehtoon!»

1904.

Häähymni.

Tyttö:

Lauloin yölle, lauloin tähtösille,
kyllin lauloin kuulle kalpealle.
Miks en laulais kerran auringolle,
sulle, sydämeni päivänkulta?

Poika:

Lauloin rakkautta onnetonta,
kyllin lauloin lemmen kyyneleitä.
Miks en laulais kerran onnellista
osaa rakastavan onnen myyrän?

Tyttö:

Lauloin mieron linnun lehtipuita,
kyllin lauloin vierahitten viitaa.
Miks en laulais kerran kurkihirttä,
koska kodissani ruusut kukkii?

Poika

Lauloin kangastusta korven kolkon,
 kyllin lauloin talotonta tietä.
 Miks en laulais kerran keidastani,
 yrttitarhaa yöni tuoksutäyden?

Tyttö:

Lauloin äärettyyttä yksinäisen,
 kyllin lauloin vaivan vuori-ilmaa.
 Miks en laulais kerran äärellistä
 maata, jota sade, päivä siunaa?

Poika:

Lauloin mahteja ma murtavia,
 kyllin lauloin jumalitten juhlaa.
 Miks en laulais kerran ihmislusten
 häitä, joiss' on suru sulhaspoika?

Kuoro:

Murheet morsiamen helmaa kantaa,
 tähtiteltaa taivaan vallat kateet,
 palaa punaisena tuskan tuohus,
 mutta onnen otsalehti kiiltää.

1905.

Lepaan neiti

Legenda.

I.

Lukukammiossaan hiljaisessa
istuu mahtava Maunu Tavast,
lumitukka, valkoparta vanhus,
kohta mies satavuotinen;
kesäpäivä painuu, iltarusko
kultaa Kuusiston muurit, tornit,
painuu pää myös suuren Suomen piispan,
mieli haipuvi haaveisiin.

Mitä mieltii pyhä kansan pylväs?
Mikä kirja on auki hällä?
Tuumiiko hän uutta alttaria
Turun tuomiokirkkohon?
Taikka tutkii tieteen ongelmia?
Ei, on eessänsä hällä taru
Abaelardin ynnä Heloisen,
heidän kirjeensä hehkuvat.

Kuulkaa, kuinka Heloise haastaa:

»Oi, mua kurjista kurjin vaimo,
onnettomin onnetonten kesken!
Enkö ennen ma seisonut
korkeampana kuin kaikki naiset,
koska korkein ma sulle olin?
Sitä synkempi ja raskahampi
oli onneni lankeemus.»

Kaikuu kautta vuosisatain ääni
vieno, hempeä Heloisen,
haastaa intohimon suurta tulta,
laulaa laulua suitsuvaa,
kuinka lempi kaksi ihmislasta
kesken ankaran, synkän ajan,
toinen suuri sydämeltä, toinen
ajan urhoista oppinein.

Painaa päänsä suuri Suomen piispa,
taasen kirjahan tarttuu, lukee:
»Sillä missä valtias on taikka
viisas mies sinun vertaises?
Missä maassa, missä kaupungissa
juostu ei sua katsomahan?
Mikä ei sua ikävöinyt impi?
Mikä vaimo ei mielinnyt?

Mik' ei kadehtinut ruhtinatar
 rakkauttani ylpeätä?
 Mikä nainen ylhäinen ei huollut
 oisi vuoksi mun vuotehein?
 Lahjat suuret oli sulla, jotka
 kaikki hurmasi naisten mielet:
 lahjat laulun sekä tiedon maine,
 kansakuntien kuuluisuus.»

Lukee suuri Suomen piispa. Aukee
 uksi, astuvi kammiohon
 vaimo vanha, harmaa hahmoltansa,
 puku birgitta-nunnan on;
 ja hän kaniikkihin katseen heittää,
 joka viipyvi kynnyksellä,
 ja hän kuiskaa tuskin kuuluvasti:
 »Tahdon itseni ripittää.»

Poistuu kaniikki. Mut vaimo vanha
 polvistuu kivipermannolle,
 ovensuuhun, suvi-illan hämyyn;
 piispa häntä ei huomaakaan,
 jatkaa lukemistaan, vaikka ammoin
 on jo sammunut päivän soihtu,
 vaikka erota ei vanha silmä
 enää merkkejä kirjojen,

Outo hälle ei näät taru tämä;
monet istunut pitkät puhteet
sen on ääress' Suomen suuri piispa,
monet valvonut vaivan yöt,
koska löivät omantunnon tuskat,
koska mielessä muistot nousi
rikoksesta nuoruutensa päiväin,
helmasynnistä rakkauden.

II.

Kerran kukka Suomen aateliston,
suuri, mahtava Maunu Tavast,
hengen jättiläinen, Herran urho,
mies, min on elo moitteeton,
jonka tuntee ajan parhaat, kuulu
kesken Europan tiedemiesten,
tehnyt tuo on Abaelardin synnin,
hänet hurmannut Heloise.

Miehuutensa kukkulalla seisoi
silloin mahtava Maunu Tavast,
katsoi silmä pitkät pilvenrannat,
aatos mittasi kaukomaat,
tehnyt matkan oli Pragiin, siellä
saanut maisteriarvon, kuullut
Hussin saarnat, lukenut myös kirjat
uskon sankarin Wyckliffen.

Kaikki häntä kutsui kauas täältä,
 enin työ elon suuren, runsaan,
 mielessänsä monet aatteet hehkui,
 laaja löi sydän rinnassaan,
 tahtoi hänkin tehdä valkeutta,
 nostaa nukkuvat omattunnot,
 tunsi voiman kuolla roviolla
 taikka hallita maailmaa.

Tuonne, tuonne, missä henget säihkyi,
 missä taisteli miehet, tahdot,
 kussa kuulut opin ahjot suitsui,
 Ranskaan, Roomaan ja Espanjaan,
 sinne paloi Suomen miehen mieli,
 kera urhojen kilpasille,
 maihin, missä päivä lämmin paistoi,
 kukki kulttuuri, ihmisyyys.

Silloin syvään huokas Suomen honka,
 muistui korkeat kuuset mieleen,
 palasi hän kaukomatkaltansa
 koissa käymähän isäinsä,
 käymään Hämeen Kiialassa, mistä
 lähtenyt oli suuri suku,
 viipymähän luona veljen armaan,
 Hauhon huikean tuomarin.

Ja hän matkas monet maat ja meret,
 saapui Tukholman kautta Turkuun,
 tapasi hän siellä taaton harmaan:
 ollut voutina Kuusiston
 oli tuo jo Hemming-piispan aikaan;
 vaan nyt vanhana, sokeana
 seisoi Turun laiturilla, sulki
 syliin poikansa suuren hän.

Ja hän saapui Hämeen maille, kuuli,
 synnyinmaa miten kumahteli
 alla orhin kavioiden, näki
 Hämeen harjuilta väljät veet,
 ja hän tunsi, kuinka pihka tuoksui
 Suomen suurilla kankahilla,
 ja hän päätyi Lepaan kartanohon,
 siellä vieraili viikon, kaks.

Teki silloin suuren surmasynnin
 hengen mies valovoittohinen:
 näki Anna, Lepaan neiti, hänet,
 kauan impeä katsoi hän;
 unohtuivat uskon riidat hältä,
 vala kirkolle vannomansa,
 tunsi, kuinka virtas sydämeensä
 veri voimakas Tavastein.

Nauratti hän naisen nuoren. Eikä
 silloin kaartunut Ranskan taivas,
 humisseet ei silloin Seinen aallot,
 päivä paistanut Pariisin,
 mutta huokas synkkä Suomen honka,
 itki himmeä Hämeen järvi,
 koska sortui Heloisen helmaan
 Suomen ankara Abaelard.

Meni luostarihin Anna Lepaa,
 tuli piispaksi Maunu Tavast,
 poika heillä Olaus Magni oli,
 tiennyt ei tämä synnystään,
 kulki taaton opintietä; juuri
 kirjeen hän oli kirjoittanut,
 missä kertoi kotiin saapuvansa
 bakkalaario-lakkineen.

Häntä vartoi Suomen vanha piispa,
 vartoi lapsuuden leikkikentät,
 saaret, salmet, niemet, vartoi koko
 linna korkea Kuusiston,
 Pekka Karpalainen, linnan vouti,
 Rankonen, asemiesi myöskin,
 enin kenties tytär Karpalaisen,
 keltakutrinen Elina.

III.

Mutta kammiossaan hiljaisessa
istuu mahtava Maunu Tavast,
kesken muistojensa muinaisien,
kesken valkean kesä-yön,
kuulee, kuinka Heloise huutaa
kautta aikojen armastansa,
lukee, vaikka erota ei silmä
enää merkkejä kirjojen.

»Peljännyt en loukata ma Luojaa,
sua loukata pelkäsin ma,
tein ma silloin sinun tahtos jälkeen
enkä taivahan Jumalan,
koska peitin nunnanhuntuun pääni;
luulin synninkin peittäväni,
nyt ma olen kurjin kuolevista,
Herra on minut hyljännyt.

Seurasivat rakkautemme muistot
 mua äärelle alttarinkin,
 kunne kasvot käännän, siellä sinä,
 mitä mietinkin, mieless' oot,
 sun on piirtees Ristiin-naulitulla,
 sun soi äänesi messun halki,
 rukouksessani hartaimmassa
 haave syntinen sylkäähtää.

Itkeä mun pitäis itseäni,
 sentään entistä aikaa halaan,
 katuja mun tulis kauhistusta,
 sentään toivotan takaisin.
 Ken mun päästää kuolon kahlehistä?
 Kristus ei mua kuule enää.
 Huokaan riemujani rauenneita
 enkä autuutta sieluni.

Kaikki päivät rakkautemme pyhän
 nyt mun mieleeni kangastuvat,
 kaikki paikat, kussa lankesimme,
 hetki hekkuman jokainen,
 kaikki, kaikki uudellensa elän,
 vuoteessain edes saa en rauhaa,
 silloin tällöin liike vaistomainen
 ilmoittaa ikävöimisen.»

Lukee Suomen suuri piispa. Vastaa
 silloin naisääni helähtävä
 ovensuusta, hämärästä illan,
 kautta valkean kesäyön;
 jatkaa siitä, mihin loppui luku,
 vaimo saapunut salaa äsken,
 nousee paatiselta permannolta,
 hunnun heittävi kasvoiltaan.

«Sua tottelin ma, Maunu Tavast,
 vaihdoin vaatteeni nunnan pukuun,
 tein sen näyttääkseni, että olit
 herra ruumiini, sieluni.
 Vaihnutun ei vaatteen kanssa mieli,
 säilyi syntinen sydämeni,
 tässä seison, kurjempi kuin ennen,
 mutta muistoissa autuas.

Luoja laupias sen tietää, sulta
 muuta etsinyt en ma ole
 kuin sua itseäsi yksin: sua
 pyysin, en sinun omaasi.
 Halannut en huomenlahjaa sulta
 enkä liittoa vihkilemmen,
 sua yksin ikävöitsin, itkin,
 en sun arvoas, kunniaas.

Vaikka keisari, maailman herra,
ois mun vaatinut vaimoksensa,
morsiuskammioonsa vienyt minut,
mulle tarjonnut valtikan,
ja ma ollut oisin keisarinna,
kansakuntien kumartama,
ihanampi, ijäisempi mulle
oli olla sun porttosi.»

Ylös syöksee Suomen suuri piispa,
vait on korkea Anna Lepaa;
singahtavat aamuruskon siivet,
hämy mennyt on lyhven yön.
Päivä nuori taivaanrannan takaa
kultaa Kuusiston muurit, tornit,
torahtavat torvet kartanolla,
saapuu oppinut Olavi.

1907.

Nuori nainen

Keski-yön kuoro.

Milloin on ihmisen tuomio tullut?
Silloin kun totta ovat haaveet hullut.

Silloin kun elämä on kauniimpi unta,
luonto itse ihanampi laulun vitilunta.

Murru! Jo mahtinsa maailma näyttää,
taivahat taiteen keinoja käyttää.

Sorru! Jo jumalat tarttuvat soittoon,
jumalien juhlayirret vievät aina voittoon.

Toiveesi täyttymystä laulaa yössä kuoro.
Kuole! Kuolemattomilla on nyt sanan
vuoro.

Luovat, mit' ei mielikuva miehen luoda voi-
nut:
kauneuden, jota sielun ikäyys on soinut;

muodon, jok'on koskematon moitteen ja
nuhteen
kuin on tähdet korkeat kotilieden suhteen;

hengen, mi aineensa joka hiilen hiiluu.
Hiljaa! Nyt Mestarin tulikirjat kiiluu.

Nähdä sait sa salamassa unelmaisi neitse.
Trubaduuri, vaikene! Ritari, syöksy peitse!

1907.

Lapinlauluja

(1907).

1.

Velhon virsi.

Joutsen jäinen Ruijan rannan,
laulun lahjan sulle annan.

Neuvon Manan mahtivirret,
kimmahutan rinnan kirret.

Laulat Lapin yöhön kukat,
surun suolle ruusurukat.

Kaiut kimmellykset kiteen,
harhat haaveen, mielipiteen.

Raiut revontulten voitot,
rikosten ja riemun soitot.

Helkät niinkuin hyyssä heinä:
sydän särkyy säveleinä.

Sinä Ruijan joutsen jäinen,
minä Surma seppelpäinen.

2.

Naisen hyvyys.

Pinnalla aaltojen
tuhanten ajo,
pohjalla kuolon
himmeä kajo.

Yksi ja moni
on naisen veri,
sama on aina
kuin valtameri.

Kaunis myrskyssä,
kauniimpi tyynnä,
päivänpaisteessa
kylmänä kyynä.

Aalto on ahnas.
 syvyys on hellä,
 surmaa sankarin
 lempeydellä.

Huomenen huolissa
 merimies soutaa;
 pohjalla ijäti
 uinua joutaa.

Päällä kuun sekä
 tähtien päily,
 alla yön syvän
 hämyjen häily.

Pinta on pettävä,
 tosi on syvyys,
 turmaa tuova
 kuin naisen hyvyys.

3.

Noidan neiet.

Hiihteli sininen neiti
 sinisessä tähti-yössä,
 unessa etäisen onnen,

Tuo tuli punainen neiti
 punaisessa pakkasessa,
 taistossa elon ja kuolon

Tytti keltainen käveli
 keltaisessa auringossa,
 voitossa vihollisteni.

Ne oli eloni neiet.

4.

Ruijan rukous.

Onnen viimeinen, vihanta muisto,
 tarun hohtava talvipuisto,
 syksyn kuurainen kukkariuku,
 keväthangilla hopeatiuku,
 pulkka puikkiva, maassa härmä,
 kivi tahkottu, kimmelsärmä,
 tähti katsova syvään kaivoon,
 hulluus, iskevä urhon aivoon,
 runo, raikuva tuonen takaa,
 virsi salliman vasken-vakaa,
 olet minulle, ah, outo yrtti,
 miehen murheisen hautamyrtti:

Kasva kauniina, nouse norjana,
 muille vapaana, mulle orjana,
 kohti korkeutta ylene ylväänä
 ihanan itsesi pyhänä pylväänä,
 kerro ihmisten kuulla kummia,
 sanele turpeesta sanoja tummia,
 miehen mennehen nouse mullasta,
 kerro keväästä, laulun kullasta,
 puhu puhtahin unelma sankarin,
 virka vainajan vaiva ankarin,
 ettei yllä hän elämän kukkaan,
 että huutaa hän sinua hukkaan!

5.

Hangen lapsia.

Päämme päällä
 taivahan uhka;
 laulun lippaassa
 tunteen tuhka.

Yössä, hangella
 yhtyi tiemme.
 Hangen lapsia
 Lapista liemme.

6.

Punahilkka.

Poloinen, järkevä pääni,
jäykkä, ylpeä jääni,
etkö nyt hallita voi
harmaata ees ikävääni?

Muistelen päivin ja öin,
karkoitan toimin ja töin
ääntä, mi mielessä soi,
armasta, ah, ikävöin.

Suur' oli silmäsi sulo,
kauniimpi kyynelten tulo,
kaunein lahjoista taivaan
naurusi kulkeva kulo.

Räiskähti hylkivä hymy,
leimahti lempesi lymy,
vastasi ihmisten vaivaan
Jumalan pilvien jymy.

Silloin mun ratkesi rinta,
petti jo peittävä pinta,
turhaan ma tultani salaan,
itken, ah, ihaninta!

Muut eivät ymmärrä sua,
 muut eivät liikuta mua,
 murheessa hiiltyen halaan.
 kaunista kadotettua.

Sammu jo polttava säen!
 Milloin sun jällehen näen?
 Löydätkö keskeltä laajan
 maailman markkinaväen?

Turulta naurun ja pilkan
 kohtaanko korkeanilkan,
 usmasta ukkosen vaajan,
 metsästä, ah, Punahilkan?

7.

Lapinkävijä.

Pakkanen kiihtyy, on hetki eron.
 Murhaten maksoi Lappi veron.

Sinä sinne ja tänne minä:
 sinne sieluni, kunne sinä.

Hyvästi silmäsi tulinen repo!
Hyvästi varren valkea lepo!

Kuolla taidan, en olla vanki.
Taivas on taattoni, emoni hanki.

8.

Jääkukka.

Syytön olin minä,
sen kuudan-yö seuloi,
syytön olit sinä,
sen tähti-neiet neuloi.

Katuisinko sitä? —
Sydämeni härmää.
Mitä itket, mitä? —
Jääkukan särmää.

Tunnen syntysi.

Muille outo
on olento sinun.
Tunnen syntysi,
olet minun.

Selitän sielusi,
päästän pulman,
arvoituksesi
julistan julman.

Taidan sanoa,
kuka olet.
Turhaan muiden
polkuja polet.

1907.

Kultaperho.

Perho, perho, kultaperho,
kuinka sua säälinkään!
Kuluu siipes kultaverho
yössä talven, maassa jään.

Ruma uhkaa yltä, alta,
pois on kauniin kaukotie,
vaan on pieni perhon valta,
lentimes vain lemmen lie.

1907.

Nuori nainen.

Liukas niinkuin lumella suksi,
kova niinkuin kuolon uksi,
kitkerä niinkuin kiukaan lieska,
makea niinkuin maito ja rieska,
leikkivä niinkuin lehti haavan,
ankara niinkuin aalto aavan,
synkkä niinkuin suossa vuori —
niin on lemmessä nainen nuori.

1907.

Lauluton kesä.

Lemmen lehti, Luojan terttu,
pyhän viidan virpi!
Mik' on meidän metsällämme,
kun ei linnut laula?

Joka varhain valvahti,
se varhain maata menee.
Väsynyt on sydämeni,
lauluni myös mykkä.

1907.

Meren maininki.

Meren maininki liikahtaa,
kuuhut kultaansa rakastaa.
Paisuu valkeat vetten pinnat
niinkuin nukkuvan neidon rinnat.

Meri kultaansa odottaa.
Mustasukkainen suree maa.
Meri hyrskyy ja aallot aukee,
kuuhut kultansa syliin raukee.

1907.

Toinen — Toinen.

Toinen kaikkensa minulle antoi,
toinen ei antanut mitään.
Ja sentään kaikkeni hälle ma annoin,
joka ei antanut mitään.

Toista ma kiusasin kuolohon saakka,
toinen kiusasi mua.
Ja sentään lemmin ma kuolohon saakka
häntä, ken kiusasi mua.

Lietsovi toinen liekkiä julmaa,
toinen vaieten palaa.
Ja sentään seuraan ma liekkiä julmaa —
rakkaus vaieten palaa.

Laulajan lohdutus.

Tie ei pääty sentään,
vaikk' ei nouse taivaasen.
Sana, laulu lentää
alaspäinkin astuen.

Kuljen kuilun pohjaan,
poveen naisen naurusuun,
tieni yöhön ohjaan,
jätän pirtit päivän, kuun.

Tunnu tuoll' ei hyvyys,
viha vaan ja rakkaus
ja intohimon syvyys,
yön tuli, tumma loimotus.

Sinikan laulu.

Kantoi tuuli purtta kahta
tuolle puolen Lemmenlahta;
pilvi kuun yli kulkee.

Tuonen pursi, tuima pursi,
korkeana kuohut mursi;
pilvi kuun yli kulkee.

Unten haaksi hauras haaksi
horjuu, vaappuu, jää jo taaksi;
pilvi kuun yli kulkee.

Iloinnenko taikka surren,
nään ma Tuonen tuiman purren;
pilvi kuun yli kulkee.

Milloin heikon haavehahden?
Istuessa illoin kahden;
pilvi kuun yli kulkee.

1907.

Theanon laulu.

Barbaarein joukkoon joutunut
on Alkibiades,
siks sydän hält' on sammunut
ja mennyt mieli sees.

Hän, Hellaan helmi kirkkahin,
syvälle syösty on,
syö armoleipää tyrannin
laps vapaan auringon.

Kyll' itki immet Attikan,
kun kumma kuultihin:
on sota vienyt sorjimman,
pois karkas pontevin.

Nyt itkee koko Kreikanmaa,
Ateena, Sparta myös,
Korintti, kaikk', kun kuulla saa
sun suuren tihutyös.

Lie laaksot Lakedaimonin
viluiset, vierahat,
mut kaitsi siellä kuitenkin
sua Hellaan jumalat.

Nyt, olet, orpo, yksin sa:
ei Dike tietäs tee,
ja askeleiltas loitolla
Apollo laulelee.

Sun eikö särje korvias
barbaarin raaka ään'
ja kuinka sietää seurassas
voit heitä hetkenkään?

Löit rikki Hermeen patsahat,
teit paha paljonkin,
muut sulle surmaa huusivat,
ma yksin siunasin.

Anteeksi sulle kaikki suon,
en yhtä: kuinka voit
sa kaataa kuvan kauniin tuon,
min sydämeeni loit?

Jos ylväs yhtyy joukkioon
ja hieno halpahan,
sen maine maasta vaipukoon,
hän mies on kuoleman.

Hän pettää parhaan itsensä,
hän ihmisyyttä lyö,
siks hänet hylkää elämä
ja tempaa tuima yö.

1907.

Marjatan tähdet.

Marjatan tähdet, maailman tähdet,
tähdet tietäjienki,
paistavat yhä, yö kun on pyhä,
hiljainen ihmisen henki,
tuikkivat tupiin, kylmiin kyliin,
suurten sulhojen mieliin,
syöksyvät kanteletarten syliin,
syttyvät soiton kieliin.

Tuosta on taru, tuima ja karu,
mainittu pohjolan mailla:
Loista ei tähdet, Marjatan tähdet,
muiden lamppujen lailla,
tähdet kun Marjatan tuikkii, ne tuhoo
taikka ne taivohon nostaa,
autuuden äärettömyyttä ne uhoo
taikka ne kaataa ja kostaa.

Yö oli aaveen, yö oli haaveen;
 sulho ja morsian kulki,
 helkkehet unten, välkkehet luntten
 yö pyhä piiriinsä sulki,
 seisoi hongikko harras ja vakaa,
 Kuutar kummia seuloi,
 valkeus taivahan rantojen takaa
 morsiushuntuja neuloi.

Virkahti sulho, sureva sulho:
 »Luonto jo laittavi kesää,
 meillä on rakkaus ainoa rikkaus,
 meillä ei vuodetta, pesää,
 olla ken maailman orja ei saata,
 hänle sen maailma maksaa,
 suo hänle haudan syntymämaata;
 vieläkö jalkasi jaksaa?»

Vastasi nainen, vakava nainen:
 »Eespäin on talvinen tiemme,
 vastassa vaikeus, mielessä haikeus,
 kauneuden viestiä viemme,
 kuljemme rakkauden palmuja kantain,
 päällämme päilyvä totuus,
 vaadimme valkeutta taivahan rantain;
 rohkea, kuulun sun rotuus!»

Tuikkivat tähdet, Marjatan tähdet,
kannella korkean taivaan,
astuivat aatteet, maailman=atteet,
elämän ankaran vaivaan,
heittivät pitkän, säihkyvän säteen
idästä läntehen hamaan,
painoivat käden toisehen käteen,
käskivät kiiruhtamaan.

Viikot ne vierä, vuodet ne kieri,
ihmiset aikojen mukaan;
taas kesä tuli, taas lumi sulii,
kuullut heistä ei kukaan.
Rannalla vieraalla valkeni luu nsa,
huuhtomat hyisen laineen,
kattamat kukkivan kauneuspuunsa,
mainitsemattomat maineen.

1910.

Ildiko.

- Ildiko, Ildiko, Burgundin ilves,
miksi sa murhasit mun?
— Attila, Attila, ah, älä kuole,
kuolleista herätän sun!

— Ildiko, ah hius-himmeä, miksi
teit teon vilpillisen?

— Attila, ah sotalaumojen surma,
syy oli rakkauden.

— Rakkausko raudan sun morsius-yönäs
syöksi mun syömeeni näin?

— Miksi et hellemmin hehkunut mulle,
katsoit tähtihin päin?

— Katsoin ma tähdistä kohtalon teitä,
polkuja mun sekä sun.

— Ollut et enää hunnini hurja,
uskoton unhotit mun!

— En ole entinen Attila enää,
Jumalan vitsa ma lien.

— Surmaavat sulhonsa Burgundin neitseet,
tietävät petturin tien.

1912.

Turha kauna.

Turha sun mulle on kaunaa kantaa,
retkeni rientää jo taivahan rantaa,
kohta, kohta sen taaksi
haihtuva on elon harhaisen haaksi.

Mahtuvat sinne syyttävät sanat,
laulujen laineet ja venhojen vanat,
kenties kun olen siellä,
muistaa voit mua muullakin miellä.

Koe mua hetkinen, hetkinen sietää!
Pyydä en suotta, sen Sallimus tietää,
sama, mi tielleni johti
Sun, jolle lempeni leimuta tohti.

Taikka jos ahdas on maapallo meille,
keskenkin tulla voin Tuonelan teille,

sattui jo surmaava nuoli,
voit pian virkkaa: ma voitin, hän kuoli.

Mut älä ilmaa myrkytä multa!
Tukehtuessakin syöksen ma tulta,
poltan tyrmäni, haen
ylleni taivahan talvisen laen.

1912.

Dies irae.

Ystäväni yksin lähti,
jään kuin kylmä taivon tähti
katsomahan kulkuansa,
muistamahan murhettansa.

Eikö palausta konsa?
Ei, on tullut tuomionsa,
lyönyt hetki, juossut hiekka,
noussut kuolon kuuramiekka.

On nyt hetki suurin hällä:
ostettava elämällä
kutsumuksen kultamuru,
itselönsä ikisuru.

Sydän kiertyy synkän miehen.
Rauta iskee rautatiehen,
liehuu liina, katoa juna;
sammui pilven viime puna.

Nyt on tehty murhatyöni,
 nyt on yksinäiset yöni,
 nyt voin itkeä ma ilmi,
 mitä kestin kuivin silmin.

Hulluus varmaan suuni sulki,
 nyt voin huutaa tuskan julki:
 tahtonut en itse tätä,
 tein ma pakkotehtävätä!

Sull' on elo eessä, mulla
 takanani tuiretulla.
 Sulle ollut este oisin,
 jos ma oisin tehnyt toisin.

Myöskin inha itselleni.
 Särkyköön mun sydämeni,
 menköön onni sun ja minun!
 Nyt on voitonseppel sinun.

Vaan jos takaisin hän palaa?
 Jos hän mua muistaa salaa?
 Silloin helmahansa heityn,
 syöksyn syvyyteen ja peityn!

Mennyt.

Putosivat puista lehdet,
pilvilöistä sateet,
ei pudonnut tuskan taakka
minun mielestäni.

Muutti linnut maille muille,
aalto jääksi jäätyi,
yksin yön pimeän lintu
rinnassani laulaa.

— Oi Jumala, sano minulle,
milloin kesä tulee?
— »Silloin, koska kirkonkellot
matkallesi soittaa.»

— Oi Jumala, vielä virka,
milloin päivä nousee?

— »Silloin, kun vihanta virpi
kummullasi kukkii.»

— Hyvä Jumala, etkö luule,
että armas palaa?

— »Palajaa, kun vieras sulho
vierellänsä kulkee.»

— Lausu, laupias Jumala,
vielä viime sana:
yletätkö ystävääni
Tuonen tuolta puolen?

Vaiti on Jumala, vaiti
meri, maa ja metsä,
yksin yössä mielipuoli
puhelee ja huutaa.

1912.

• Kevät kirkkahan.

Kevät kirkkahan,
mitä virkkaisin,
jos armahain
tulis vastahain?

»Älä muuta kuin
sula silmin, suin,
kuole riutuen
kera hankien!«

Kevät kirkkahan,
mitä virkkaisin,
jos antais hän
mulle elämän?

»Älä muuta kuin
tee tenhoutuin
vala valkoinen
kera kukkien!«

1912.

Loukatut.

Orjat, kytketyt yhteen,
loukatut sydämeen saakka,
ranteissa rautaiset kahleet,
harteilla hallava taakka!

Emme me yhtyä voi,
emme myös erota saata,
lempiä emme, mut emme
myöskään lemmestä laata.

Tein minä vääryyttä sulle,
siitä mun sydämeni murtui,
teit sinä vääryyttä mulle,
siitä mun tunteeni turtui.

Sultakin kuollut on herkin.
Tiedän, se on oma syyni.

Menneet on onnemme keväät,
eess' ikitalvi on tyyni.

Mutta kun nään sinut jälleen,
silloin mun silmäni vettyy,
taas käsi hyljätty kohoo,
taas sydän pettynyt pettyy.

Nään, miten sielusi sunkin
kurkottaa mua kohti,
kuulen, kun sydämesi nyyhkii,
kerran mi toivoa tohti.

Lasket sa leikkiä jälleen;
taas käsi tarjottu vaipuu.
Muuta ei meillä kuin muistot,
murhe ja toistemme kaipuu.

Orjat, kytketyt yhteen,
loukatut sydämehen saakka,
ranteissa rakkauden kahleet,
harteilla töittemme taakka!

1912.

Runokirje.

Rakastettu, armastettu
iankaikkisesti!
Kuinka kuolis lempeni,
mi nyt jo kaikki kesti?

Saat Sa olla armoton
ja saat sa olla paha!
Jälleen kun ma muistan Sun,
ma sulan niinkuin vaha.

Saat Sa olla uskoton,
ja että ootkin, tiedän!
Kuolla olin kerran tuosta,
hymysuin nyt siedän.

Täällä, tähtitarhassani,
hiljaisuus on pyhä.
Tänne kuulut Sinä vain,
Sa ainut, armas yhä.

Näky.

Minä nään, miten isäsi muisto
sun sielussas himmenee,
miten itsekin himmenen siellä
ajan vierressä, vitkalleen;
sama kohtalo sunkin saartaa,
myös sen, jota rakastat,
pois, pois, ah, ijäksi mennän,
kera lempesi katoat.

Ah, kaukainen jälkipolvi,
mi teet kuin kerran ma,
mi kurkoitat unikuva
elon entävän kuilusta;
se pettää, se pettää, se pettää
kuin hän, jolle lempeni jää,
pois, pois, ah, ijäksi mennän
ikityhyyteen häviää.

Maria Antoinette.

Maria! Miks suutelet mua,
mun haaveeni haltiatar?
Ma vaan olen kreivi von Fersen,
sa Ranskan valtiatar.
Sun polkusi kumpuja kulkee,
ma mies olen alhainen,
on liikaa jo, että sa arvaat
polon rintani rakkauden.

Maria! Maria! Miks jälleen
mua suulle sa suutelet?
Sen nähdä voi vihamiesi,
sitä varmaan sa muista et,
hyvä nimesi mulle on kallis,
sun mainees on maine maan,
jos lempemme ilmi tulee,
moni kulkevi kuolemaan.

Maria! Miks et mua kuule?
Maria! Miks suutelet taas?
Sua eikö liikuta henkes,
ei mainees, ei maine maas?
Maria! Sa tiedät, että
sua yksin ma rakastan,
vuoks lempeni nyt sinut hylkään,
käyn kaukaiseen sotahan.

Mitä mulleko jää, Maria?
Pyhä lempeni mulle jää,
jää mulle mun onneni muistot
ja puhdas tuntoni tää.
Olet kallis sa mulle, Maria,
mut kalliimpi kuin sinäkin,
on mulle mun kilpeni kirkas,
vala viimeisen ritarin.

1912.

Kunnia hälle!

Kysytään kerran,
kuinka en sortunut silloin,
kun olin kurja,
pelkäsin itseäni illoin,
kun koko maailma
vastassa seisoj kuin muuri,
eik' ollut mulla
muuta kuin murheeni.

Vastaan ma silloin:
ei ollut ansio oma,
sortunut oisin,
ollut jo raunio soma,
mutta mua auttoivat
maailman valkeimmat kädet,
kirkkaimmat silmät,
vienoimmat kyönelevedet.

Hän teki kaikki,
minä en mahtanut mitään;
hän näki kaikki,
häntä mun siunata pitää;
kaikki hän kesti,
kaikki hän kärsi ja kantoi,
esiin rakasti, -
rohkaisi, anteeksi antoi.

Kunnia hälle,
henkeni morsiamelle!
Kukkia hälle,
kukkien kuningattarelle!
Helmiä hälle,
helmelle ihmisyyden uskon!
Huntuja hälle,
hunnulle huomisen ruskon!

1912.

Siellä puut punalle paistoi . . .

(1913).

1.

Veneretki.

Kelmeä kesäinen yöhyt
yli maiden, merten;
veno vettä viiltämässä.

Kaunoista venossa kaksi;
toinen sulho suuri,
toinen morsian totinen.

Soutelevat, joutelevat.
Neiti vieno virkkaa:
»Minne matka morsiamen?»

Syttyvi urohon silmä:
»Katso kaikkianne,
nää etkö utuista nientä?»

Luo silmän selälle neiti:
 »Kuin kuparilanka
 hämärästä häämöttävi.»

Soutelevat, joutelevat.
 Mies väkevä virkkaa:
 »Etkö jo enempi nähne?»

Katsahtavi hiussorea:
 »Kuin hopeasolki
 idän alta kuumottavi.»

Soutelevat, joutelevat.
 Onnen poika puhuu:
 »Koht' eikö koti jo paista?»

Helkähtävi hienosormi:
 »Niinkuin kultavanne
 kaartuvi sylistä vetten.»

Meren sankari sanovi:
 »Siell' on Terhensaari,
 siellä korkea kotimme

nousussa punaisen päivän,
 laulussa sinisen linnun;
 siell' on matkan määrä.»

2.

Terhensaari.

Tuosta rantahan tulevat;
kultakaislat
kaikkialla häilyy,
soittavat somerot alla
askelien onnellisten,
hiekat heläjää,
mullat muhajaa,
veenvalamat,
raakunkuoret
jalan alla rauskaa;
laituri lahen perällä,
luona ulpukat utuiset.

Polku lahden pohjukasta,
puron vartta
vastamaata nousu,
siinä lempeä lepikko,
tuomilehto tuoksuvainen,
viita vipajaa,
kaste kimaltaa;
polun kaidan
kahdenpuolen

vesiperhot leijaa,
leikkivät sudenkorennot
lehdillä pajun ja raidan.

Kunnahalla kuusimetsä,
kuusten alla
talo niinkuin linna,
teräksestä portti tehty,
porras silkillä silattu,
sametilla tie,
marmorilla maa;
peräseinä
peuran luusta,
akkunat merenvahaiset,
katot kissankultahiset.

Katselevat, kummastuvat:
»Oishan tuossa
tupa onnellisten,
vaan on mennä liian pieni,
liian pieni tulla tuonne,
kun on kyynärää
kahta kaikkiaan
koti korkeuinen.
Liekö linna
kääpiöiden,

lasten leikkimaja?
 Ei meille sijoja siinä,
 meren suuren soutajille.»

Istuvat sydämin synkin
 polun päähän,
 linnan portin eteen.

3.

Sininen lintu.

Se lauloi sininen lintu:
 »Ihmis-, ihmiskullat,
 kuinka teiss' on tuhma tieto
 autuudesta elon!

Kuinka nousta nuori kukka
 voisi vanhan mieleen,
 suven henki heilimöidä
 syksyisessä puussa?

Suljettu on suuri onni,
 taivas kiinni hälle,
 jok' ei lapsen lailla tule
 Terhensaaren linnaan.

Lähteessä kylpekäätte
 kuusikummun alla,
 virran vienon paaterella
 päivää paistatelkaa.

Murhemuistot entisyyden
 tuonne kaikki jääkööt,
 tuskat öitten tummien
 ja hikihelmet päiväin.

Elo niinkuin ensi kerran
 silmillänne nähkää,
 kun ei huolta huomienkoiton
 eikä eilis-ehtoon.

Maan ei liene mahtajille
 Terhenlinna tehty,
 tehty vain on tulla niiden,
 joill' on unhon-lahja;

joill' on kyky kummastella,
 ilo ihmetellä,
 usko aina uudistua,
 toivo toinen olla.»

4.

Metamorfoosi.

Kuulivat he virren kumman;
käsi kädessä
kulkivat kivistä tietä
lunnunlaulu-laaksoon,
siinä lähde läikkyväinen,
vesi vailla pohjaa.

Katsoivat kuvastimehen;
kuvan näkivät
kumpainenkin itsestensä,
elon entismuistot
otsillensa uurtunehet,
surut sielunsilmäin.

Koettivat kädellä vettä;
iho värähti,
valvahti pyhä vavistus
sydänkammioissa,
kulki verta kumpaisenkin
kasvot kalventaen.

Virkahteli valju impi:
»Sydän minulla

sykkyräksi sylkähävi,
 kun ma tuumin tuonne
 syöksyä sylihin aallon
 syvän, pohjattoman.»

Vastasi vakava sulho:
 »Veri minulla
 niinkuin seinä seisahtavi
 auvon aavistusta,
 uskallusta onnen uuden;
 sylitysten syöstään!»

Verhot vaatteiden valahti;
 hetevesihin
 heilahti heleät varret,
 painui alle pinnan,
 nousi kohta päätä kaksi
 virran vienon kalvoon.

Päätä kaksi kaunokaista,
 hyvä-hymyistä,
 auvon nuoren autuasta,
 unho-onnellista;
 katsoi taivahan sinehen,
 sukeltausi jälleen.

5.

Luonnonlapset.

Leikkivät nyt lapset kaksi
Terhensaaren tanterella,
liepeellä utuisen linnan.

Kiittävät kiloa päivän:

»Armas aurinko,
antaja pyhän elämän,
aina paistaos,
ällä polttele poroksi
ihmis-onnea,
kukkia ijäisen niitun!»

Kumartavat Luojan kuuta:

»Kaunis kumppani,
kaitsija elon unien,
herätä haaveita,
älä ärjyjä sydämen,
sielun peikkoja;
ole oikea toveri!»

Yötäkin ylistelevät:

»Tähdet kirkkahat,
kynttilät Jumalan juhlan,

olkaa lempeät,
 älkää ankarat ijäti
 kuin on kohtalo,
 kuin sen vaskiset vasamat!»

Kuuntelevat kuu ja päivä,
 tähdet lempeät lupaavat.

Meri yksin ympärillä
 huoahtaa ja huutaa
 raskahasta rinnastansa:
 »Luonnon laajan lapset!
 Kaikki on katoova kerran,
 unen saaret uppoo,
 painuvi paraskin haave,
 pilvilinna hienoin.»

Laulahtavat lapsikullat:
 »Niinpä kauniisti nukumme
 pohjalla meren sinisen,
 lemmenkukkien lomassa.»

Lauluja ja ballaadeja

Pyhäkkö.

Oli yö, kun astuin kammioos,
oli aamu, kun heräsin suuteloos,
miten kadulle pääsin, ma tuskin muistan;
ma seison ja katson ja päätäni puistan.

Ei varmaankaan lie totta tää.
Niin kaunis mun päätäni pyörryttää.
Niin ihana ollako ihminen voi?
Kuin joulukirkko mun sieluni soi.

Sa armas laps! Sa auringon laps!
Sa maailman kirkkaus kiharahaps!
Miten saatoit sa olla niin kaunis ja hyvä,
niin valoisa, lempeä, lämmin ja syvä!

Ah, luulin jo, että päällä maan
ei minulla onnea ollutkaan,
ja ett' olin päivän jo nurjalla puolla,
ei eessäni muuta kuin jäätyä, kuolla.

Ja luulin jo, että syrjähän
 olin syösty ma pöydästä elämän,
 mua ettei muistaisi, lempisi kukaan,
 ei ottaisi muiden ihmisten mukaan.

Ja tunsin jo, ett' olin kummitus vain,
 hymyn huomasi hyytyvän huulillain,
 ei käynyt leikki, ei käynyt työ,
 yli sieluni lankesi lauluton yö.

Ja nyt! Miten kaikki on muuttunut!
 Taas kukkivat tuntehet tallatut,
 taas lyö läpi rintani elämän helke,
 käy unhotus murheen ja unien välke.

Mut kuinka ma arvata saatoinkaan,
 sa että voit anteeksi antaa vaan
 ja että mua muistaisit, lempisit sinä,
 jolle niin olin tuskaa tuottanut minä?

Ja maailman polkuja matkaten,
 miten uskalsin, onneton, uskoa sen,
 mull' että ois ainainen koti siellä,
 polo, josta ma poistuun niin korskalla miellä?

Hyvä peto.

Peto on minun armaani, vaan peto hyvä,
ei haavoita silmänluontinsa syvä,
ei tahdo hän tappaa, kynsiä, purra,
vain hiipiä hiljaa ja kauniisti surra,
pään painaa olkahan lemmityn miehen,
elon siirtää kuin laskevan auringon tiehen,
hänet kiertää katseella hyväilevällä,
niin kärsimys-kirkkaalla, surun-kipeällä,
ja heittää maailman yli yön hunnun
ja tuntea kuolon ja rakkauden tunnun.

Peto on minun armaani, vaan peto arka,
hän askelta säikkyy, hän ääntä jo karkaa,
kun kutsut, hän pelkää, kun huudat, hän
lymyy
läpi lehvikön vain helosilmänsä hymyy;
hänet saada voi saaliiksi ahdistamalla,
kun vuori on eessä ja jyrkänne alla,

voit vangita hänet ja kotiisi kantaa,
mut silloin hän saattaa iskunkin antaa,
voi hyväillen hyökätä, suudellen purra
ja itse sun haavojas haikeimmin surra.

Peto on minun armaani, vaan peto soma,
ei tahdo hän olla pyytäjän oma,
hän tahtovi tulla, kun hällä on mieli,
ei silloin, kun kutsuu lempijän kieli,
jos väistyt, hän seuraa, jos hyökkäät, hän haihtuu,
jos etsit, hän elämänmurheeksi vaihtuu,
hänet parhaiten voitat, kun suot hänen mennä,
et itkuas näytä, et vastaansa ennä,
hän kärsiä tahtoo ja onneton olla —
ja yöstänsä tummasta syliisi tulla.

1913.

Leikkiä.

Leikkiä lyöden
 sun luoksesi tulin,
mutta ma murheesi
 hekkuhun sulin.

Nyt olen iloinen,
 nyt olen vapaa,
enkä ma tummaa
 neittäni tapaa.

Antanut oon
 ilon päärllyn ma sulle.
Miksi et murheesi
 huntua mulle?

Haihtui huntu,
 kun itse sa haihduit.

Vaihduin, kun itse
sa valkeaks vaihduit.

Jälleen nään
sinut entisin silmin,
naljailten nauran
ma lempeni ilmi.

Menneet on iltani
itkun ja huolen.
Leikkiä lyöden
sun eteesi kuolen.

1913.

Rintasolki.

Mi sulo, kun taloustoimissa liikut,
mi lempeys, kun leikkien polvella kiikut,
mi puhtaus mun sieluni ympäri saartuu,
mi kauneus, mi korkeus mun ylleni kaartuu!

Ma muistan, kun näin sinut ensi kerran:
Sa katsoit, kuin katsoo enkeli Herran,
mut silmäsi nurkassa kyynele kiilsi;
niin raskaasti, ah, se mun rintaani viilsi.

Ma kysyin: »Miks itket sa ihana, sorja?»
Sa vastasit: »Oon pahan maailman orja,
ma itken ihmisten kovuuden vuoksi.»
— »Tule pois, tule hyvien ihmisten luoksi!»

Älä luule, sen että sun tähtesi tein ma!
Oman itseni vuoks sinut kotiini vein ma,

oman onneni vuoks sinut kukkasin koristin,
puin silkkiin ja kultaan ja soljilla soristin.

Mut ah, pian kuihtuvat kukkaset runon!
Siks uusia aina sun päähäsi punon.
Ja kohta ne laulun kullatkin putoo:
ei lempi, mi laulut ja kukkaset kutoo.

Sua lemmin, mut en kuin lempinyt oisin,
jos oisin sun kohdannut ennen ja toisin;
sua lemmin kuin kauniimman maailman kuvaa,
mun vuoks, pyhän pyyteeni vuoks punastuvaa.

1913.

Neiti Inkeri.

Keinulaudoilla kesäisillä
nähtiin Inkeri-neiti tuo,
tukka keltainen Inkerillä,
kieli vilkas kuin virran vuo,
kissankellojen kilinä soi,
kussa katseensa karkeloi,
mutta naurunsa missä helkkyi,
kastehelmissä lehto välkkyi.

Hänellä veljiä kymmenkunta.
Veljet vierivät maailmaan,
satoi taaton jo päähän lunta,
maammo vietihin alle maan,
mutta puutarha Inkerin
kukki kaunis kuin ennenkin,
siellä asterit, kurjenmiekat,
suorat käytävät, hienot hiekat.

Kerran yö oli, ukkosyö.
 Valvoi Inkeri kammiossaan,
 eessä silmien iskee, lyö,
 tyttö seisovi hurmiossaan,
 ei hän ukkosta pelkää: silloin
 puiston polkua nousee mies,
 hän, tuo itketty talvi-illoin,
 josta vain sydän neidon ties.

Hän, tuo ainoa jolle antoi
 kerran lempensä nuoren hän,
 joka kanssaan sen kauas kantoi,
 viskas virroille elämän,
 luotaan kuin kukan turhan heitti,
 sitten sen syli aallon peitti,
 eikä Inkeri saanutkaan
 raukkaa konsana rakkauttaan.

Häntä vuosia itseksensä
 itkenyt oli Inkeri,
 vihdoin kuivannut kyynelensä;
 sentään veljiltä tiedusti
 vielä joskus hän kirjeissensä
 miestä, min kuva sydämellensä
 neiti korkean kartanon
 tahtoi kulkea kuolohon.

Mutta mies salamoiden kesken
 puiston polkua kohoaa
 kohti huonetta lemmen lesken,
 kohti Inkerin ikkunaa,
 katso Inkeri kalpeana;
 seisahtuu uros kumarana,
 äänin kuiskivi murtuvin
 takaa kukkivan syreenin:

»Kulta Inkeri, keltatukka,
 vaimo valkea nuoruutein,
 kuihtui pois elon onnen kukka,
 omas sentään on sydämein,
 katso, kaukaa sun luokses kulin,
 tänne akkunas alle tulin,
 halki ukkosen, halki yön,
 tuiman keskeltä arkityön.

Kulta Inkeri, keltakassa,
 totta muistanet vielä mun?
 Venhon muistatko valkamassa,
 jolla kauaksi sousin sun?
 Pienen muistatko Pyssyluodon,
 missä sai punapursi vuodon,
 täytyi yöpyä alle puun
 kuun ja aaltojen kuunteluun?

Kulta Inkeri, keltahapsi,
 miksi vastaa sa mulle et?
 Olin nuori, sa olit lapsi,
 meiltä särkyivät sydämet,
 pois me leikimme lemmen onnen,
 pois me tanssimme tuskan ponnen,
 huomaan, vasta kun myöhäist' on,
 liian kalliiksi karkelon.

Kulta Inkeri, keltakukka,
 kuule, kuuntele armas mua!
 Vaikk' on syömeni syönyt hukka,
 ijät päivät ma rakastan sua.
 Tiedän nyt, mit' en ennen tiennyt;
 mult' on tää talo järjen vienyt,
 ei, en lähde, ma poistu en,
 ennen kuin sua suutelen.

Kulta Inkeri, kutrikelta,
 anna anteeksi pyytehein,
 varmaan vaikutan kuollehelta;
 palajan jällehen purrellein.
 Mutta uskoisit mua sa varmaan,
 pääni nähdä jos voisit harmaan,
 kuulla itkuni ijäisen
 polon pohjasta sydämen.»

Poistui mies kuin oli hän tullut,
haihtui taivahan salamaan.
Silloin Inkerin huulet hullut
kiertyi nauruhun katkeraan,
nauroi hetken ja nauroi kaksi,
nähtiin aamulla sairahaksi,
mutta huulilta hourupään
nauru poistu ei vieläkään.

Pirtin portailla pimenevillä
nauraa Inkeri-neiti nyt,
tukka takkuinen Inkerillä,
katse kuin lasi himmennyt;
menneet onkin jo pitkät ajat;
peittyneet monet lehtimajat,
keinulaudoilta laulut laanneet,
naiset kaunihit maassa maanneet.

1914.

Naissaari.

Naissaaren niemessä valkea pääs
merimiesten merkinä loistaa,
karit ympäri sen monet purret kaas,
taru koitojen kohtalot toistaa,
taru sun ja mun,
kesäilloin kun
niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Se nousee aalloista pystypäin
kuin nainen valkearinta,
se huutaa hurjana myrskysäin
kuin pyydetään palavinta,
kuin kuolemaa
sävel kuuluttaa,
— niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Mut kun meri heljänä heijastuu
ja loivina laineet läikkyy,

kuin kaukainen kantelo soi pi sen suu,
 merenkultana varsi sen väikkyy
 läpi mainingin
 öin valoisin,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Tuo silloin laineilta laulu soi:
 »Ain ollut hän ei kivi kuollut,
 hänet myös elonhekkuhun Luoja loi,
 hän myös on lempinyt, huollut;
 mies saarelle nous,
 pois aamulla sous,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Hän huomaa sen vasta, kun valkeni yö,
 Hän rannalle rientäen juoksi,
 hän kaahlaa, hän paasihin polvensa lyö,
 hän kutsuvi armasta luoksi,
 mut aaltojen taa
 tää pois katoaa,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Hän uhmaa tuulia tuskassaan,
 hänen yarttansa kuohut kaulaa,

rajatonta hän huutavi rakkauttaan,
 taas lempeä vienoa laulaa,
 näy sankari ei,
 meri mahtajan vei,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Sadat vuodet hän siinä jo seisonut on,
 nyt vain hän on valkea paasi,
 monet toivehet, itse toiveheton,
 hän ympäri yössä kaasi,
 moni talvi ja syys
 veren lämpimän hyys,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Mut kun suvi saapuvi suloinen,
 veri jällehen paadessa vertyy,
 hän muistaa lempensä muinaisen,
 hänen mielensä kauas mertyy,
 mihin sankari sous,
 joka saarelle nous,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Ja silloin jos tuhovirtensä soi,
 ah, Herra armias, auta,

pian haahdet aalloissa huppeloi,
 pian pinnalla tuhto ja lauta
 vain yksin ui,
 moni orpoutui,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Hän rakkauden voimaa kuuluttaa,
 jok' ei armahda, sääli, ei säästä,
 joka surmaa sen, keltä suukon saa,
 joka ei elin-aikana päästä,
 joka kuin kulo lyö,
 min loi elontyö,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Hän laulaa loihtua lemmen sen,
 joka polttaa, polkee ja tallaa,
 kodit korkeat jättäen kylmillen,
 mökin liedelle kylväen hallaa,
 kun ihmistä kaks
 käy vierahaks,
 — niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

Ja siks moni poski kelmenee,
 moni kauhistuu uros aimo,

kun huolensa ilmi huokaisee
Naissaaren valkea vaimo,
surut sun ja mun,
kesäilloin kun
niin kauniisti kajavat veen yli itkee.

1914.

Sydän-yön laulu.

Kaikki on käynyt niin kumalliseksi;
uutta en enää ma uskoa keksi,
laulan ma siks, mitä ennen ma lauloin,
kun ijän kultaisen impiä kauloin,
mietin ma taapäin, taapäin ma taivun,
muistojen muinaisten helmahan vaivun.

Uskoin ma ennen ihmisten sukuun,
nyt olen joutunut tähtien lukuun,
jotka ei aattele, jotka ei tunne,
kiertävät, muistamatta mistä ja kunne;
kohta jo itsekin unhotan elon,
jään vilun valtaan ja jäätävän pelon.

Mulla on pelko, ett' oon jo kuin kuollut,
että se Minä, jok' on riemuinnut, huollut,
kärsinyt, lempinyt, työtäkin tehnyt,

joskus jo ammoin on hautansa nähnyt,
 tunne en enää itseä, muita,
 laulelen muinaisen ajan lauleluita.

Näinkö käy kaikille? Siinäkö satu?
 Niinkö on lyhven elämämme latu?
 Niin! soi yltämme, altamme kuoro;
 mutta se, jolle jo sattuvi vuoro,
 painavi päänsä, kuin tehnyt ois murhan,
 tuomiten turhaakin turhemmaksi turhan.

Yhtä en sentään ma laulamatta jätä,
 en sydän-yötäni yksinäistä tätä,
 missä mun ympäri suitsuvat soihdut,
 muinaiset niinkuin muistojen loihdut,
 vaikka ne oiskin vain virvatulta,
 saakohot virteni viimeisen multa.

Huomaanhan, että jo kaikki on toisin;
 mutta jos harmajapääkin jo oisin,
 nousen ma vielä laill' elon aaveen,
 kuulutan kunniat helkkyvän haaveen,
 kuink' oli kaunista uskoa kerran
 kukkahan kauneimpaan elon Herran!

Maaria, Maaria, ah, emo Luojan!
Löysin sun luonasi turvan ja suojan,
näin sinut ihmisten joukossa täällä,
lemmin ja lauloin pilvien päällä,
siksi kuin itsekin haihduin ma pilveen,
unhotin kaikkeni kuin unen ilveen.

1914.

Oudot.

Outoja ollaan ja oudommiksi
ain yhä käymme. Miks, ah miksi?

Tuskin sa muistat enää mua,
tuskin ma ymmärrän enää sua.

Sanat on saanehet toisen mielen,
sydän on oppinut oudon kielen.

Kauan vieraila ovilla ollen
olemme tulleet turmiollen.

Sulta mennyt on mieles herkkä,
multa kuihtunut kevään kerkkä.

Leiki et enää, et enää läiky,
mulle ei taivahankaaret väiky.

Etsimme toisesta itseämme,
entistä, kaunista elämätämme.

Et sinä löydä enkä minä.
Käyt niin minulle sääliksi sinä.

Emme me toistamme koskaan tapaa.
Ah, mikä vaiva: olla vapaa!

Ah, mikä tuska: tuntea, että
elämme, kuolemme kyynelettä!

1915.

Kaksi köyhää.

Ääressä takkavalkean
me kaksi turvatonta,
sill' aikaa kuin on ihmisillä
niin monta turvaa, monta!

Ääressä takkavalkean
me kaksi koditonta,
sill' aikaa kuin on maailmalla
niin monta kotia, monta.

Tiedätkö, sentään en vaihtaisi
mä elämäni tätä:
jos sinne ma vieraihin vietäisiin,
mun siellä tulisi hätä.

Tulis hätä mun sieluni siveydestä,
sen vaikka ne muuksi sanoo,

tulis tuska olla kerjäläinen,
mi almuja pyytää ja anoo.

Ja sentään ma annan ja annan vain,
vaikk' ei sitä ihmiset huomaa,
suon alati sielusta, mielestäin
vain runsautta Luojan luomaa.

Ääressä takkavalkean
me mieronköyhää kaksi;
joka päivältä, joka vaivalta
sa käyt mulle kalliimmaksi.

Ääressä takkavalkean
me ruhtinaallista kaksi;
jos maailma ei sitä huomaakaan,
me teemme sen rikkaammaksi.

Me teemme sen riemusta rikkaammaks
ja kaihosta kauniimmaksi;
ääressä takkavalkean
sua suutelen kerran ja kaksi.

Sua suutelen, itken ja iloitsen
ja tuumin: hän kaikki kantoi;
hän voi mua sietää tuokion,
siks ijäisyyden hän antoi.

Mielitietylleni.

Tiedän, tiedän, mielitietty,
miksi luotain läksit pois:
kova, kolkko, lämmin, vieno
kuinka yhteen soida vois?

Sentään tässä sydämessä
asuu itse aurinko,
vaikka pohjan pilvet, hallat
kaihti siltä kasvot jo.

Voi en kantaa kämmenellä
enää esiin sydäntäin,
piilotan sen sinne, missä
mietin ypöyksinäin.

Liekö lemmen aika mennyt,
kosk' en vihata ma voi,

vaiko tuska valkeaksi
muinen tumman mielen loi?

Paistan yhteisymmärrystä
yli kaiken kauniin maan,
elon ulkopuolla itse,
elämää luon maailmaan.

Tai ma vielä virkan: elän,
vaikk' en olle entinen,
elän tähtein tuollapuolla,
tunnen kauhut tyhjyyden.

Mutta myöskin riemut, hurmat,
joist' ei tähdet tietää voi:
heill' on pakkokierto, mulla
vapaus, jonka taisto toi.

1915.

Trubaduuri.

Talo puuntaa rantamalla,
kesäilta lankeaa,
hehkuu kuuset kukkulalla
päivän viime suudelmaa,
lahden laine pitkä päilyy,
kaukaa käenkukku soi,
ulapalla purje häilyy,
saaret hiljaa unelmoi.

Saapuu työstä niittykansa
päivän kortta kaattuaan,
istuu vallat kuistillansa
riippumatot maattuaan,
naiset kauniit, herrat hienot,
keskikesäin vierahat,
posket puhtaat, äänet vienot,
sormet hoikat, soreat.

Vait on metsä. Niityt, pellot
 vartoo yötä valkeaa,
 kilkattavat karjankellot
 suven aikaa suloisaa,
 saunan savu rannan alta
 kertoo raatajista työn,
 hattara vain taivahalta
 haavehista pohjan yön.

Silloin, katso: pursi outo
 puikoo kohti valkamaa,
 vaan on kumma venhon soutu,
 siivet sitä kuljettaa,
 ei, ne joikuu joutsenina,
 kaartuu kaulat korkeat,
 päilyy lahden lumpehina
 linnut päivänpaistavat.

Viiltää rannan alle venho,
 vieras maihin astuvi,
 katsehessa kaukotenho,
 ryhdiltänsä ritari,
 hatun heiluu sulka, vyössä
 olkapäällä luuttu on,
 ja hän laulun laulaa yössä
 kuulla kaiken kartanon:

»Notkui neiti nuori kerran,
kasvoi täältä kaukana,
kaunis niinkuin kukka Herran,
pyhä niinkuin Maaria,
liitti yhteen laulu meidät,
luutuin hänet hurmasin,
vaan hän toista lempi, heidät
säilälläni surmasin.

Kuolleet on he kumpainenki,
vaan ei kuollut rakkautein,
siksi niinkuin haudan henki
yhä harhaa sydämein,
siksi samoon maata monta,
vellon vettä vierastai,
laulan osaa onnetonta,
harvoin lempi säälin sai.

Eivät ajan lapset tunne
enää, mit' on murtumus,
tiedä itse eivät, kunne
heiltä haihtui rakkaus,
katoa uljuus, lempi, maine,
kaikki kaunis raukeaa,
menee niinkuin merten laine
kohti paatta harmajaa.

Laulunikin lie jo turha,
sentään virren viritän,
tunnollani vaikk' on murha,
murhasitte enemmän,
koska loppui lemmen loihdut,
heitän taistohansikkaan:
saitte elon suuret soihdut
sydämistä sammumaan.

Teitä kiehtoo hyöty lähin,
teitä aine tenhoaa,
nautiskella voitte vähin,
ette enää rakastaa,
ette surra, ette huolla,
ette luoda elämää,
siksi tarvis pohjan puolla
tiedettä ei hilpeää!

Ah, ne auvot kenpä tietää
kerran kahden autuaan,
maan ei mataluutta sietää
enää saata milloinkaan,
hän on mennyt maailmalta,
irti ihmisistäkin,
miesi, tullut tuonelalta,
tuonne käypä takaisin.»

Nukkuu talo rantamalla,
 niityt, pellot unelmoi,
 punapursi rannan alla,
 kaukaa airontahti soi,
 järvi peilityynnä päilyy,
 peittyy lahdet terheneen,
 illan, aamun ruskot häilyy
 päällä metsän, maan ja veen.

Kesä-yön on hetki herkin,
 aatos untuu unelmiin,
 viitto viita nuorin kerkin
 tuulentupiin utuisiin,
 liehuu lempi, herää hempi,
 aitan uksi narahtaa,
 tyttö, joka ennen empi,
 sulhon kaulaan karahtaa.

Miesten, naisten mielialaa
 hiiltää outo himmeys,
 aaltoo aatoksissa salaa
 niinkuin tähkän täyttymys,
 poven polttaa nuoret kummut,
 kuvat heljät heijastuu,
 arat aukee unten ummut,
 sielunsilmät seijastuu.

1916.

Istuin ja itkin.

Istuin ja itkin
vuoteeni laidalla,
muistelin jällehen Sua.
Miksi mun hylkäsit?
Miksi et sietänyt
sietämätöntä mua?

Istuin ja itkin
elämäni itkua
rinnassa rikos ja rauta.
Emmekö yhdy?
Emmekö tapaa?
Herra armias, auta!

1916.

Ukkospilvi.

Ukkospilvi mun pääni päällä —
mitä se tietää sulle?
Outoja onnen vaiheitako
vaiko murhetta mulle?

Ukkospilvi sun pääsi päällä —
mitä se tietää mulle?
Onnea vaiko onnettomuutta —
saman se tietää sulle.

1916.

Nimettömälle.

Eräs elegia.

En tunne, en tiedä, en etsi ma Sua
et tunne, et tiedä, et etsi Sa mua,
mut sentään mun on kuin ois suvi suuri,
kun tahtomattamme me tapaamme juuri.

Olet virpi Sa outojen viidakkojen.
Sua tuntenut en, Sua kaivannut en,
on kuitenkin kuin oisin kotiini tullut,
kun lasken ma helmaasi haaveeni hullut.

Ma tunnen: mun viisainta vierää ois
Sun luotasi pois, ikipäiviksi pois,
ja sentään ma viivyn, ja yön hetket entää,
Sua katson ja katson, ja aatokset lentää . . .

Olen etsinyt, kaivannut, surrut ma Sua,
ja sentään on kuin oisit surrut Sa mua,

Sa tuttu, Sa tietty, Sa ijäinen iki,
jota aavistin ain, joka tullut ei liki.

Saat tehdä Sa mulle, min tahdot ja voit,
Sua aattelen yöt, Sua aamuni koit,
tulit tähtenä taivaalle tähdettömälle;
Sun kauttasi synnyin ma taas elämälle.

En etsinyt, tiennyt, en kaivannut Sua,
vain jotakin kaunista kadotettua,
siks seison Sun eessäsi silmät nyt veessä,
kuin seisoin lapsuuden Eedenin eessä.

Ma tahtoisin olla Sun eessäsi nyt,
mitä kertoo Sun katseesi kyyneltynyt,
uni kaipauksen, hämy mielesi, milloin
mua muistaen muista et itseäs illoin . . .

En tunne, en tiedä, en pyydä ma Sua,
vain jotakin kaunista kadotettua,
joka kulki mun ohi, joka tullut ei liki.
jota aavistin ain, joka pois meni iki.

1916.

Rococo.

Kesäkuva Helsingin saaristosta.

Yli Turholman tyynten vetten
sävel soiton ja karkelon soi;
vene valkea salmen suussa
kuin ulpukka unelmoi.

Sen tuhdolla impi istuu
niin kuulas kuin illan kuu,
min paiste piirtyvi mereen
kuin keijujen porraspuu.

Mut airoilla mies on nuori,
hän huokaa, hän haaveksii.
Hän vihdoin vienosti virkkaa:
— »Ah, neiti de la Gardie!

Te tuntenut ettekö koskaan
elon kaihoa kauniimman,

ikävää ilon seesteisemmän
kuin kummuilla pohjolan?

Teill' eikö mielessä soinut
sävel outojen maiden ois,
ahot kangastuneet, miss' Atis
Camillan kohdata vois?» —

Hymy huulia immen kaartaa,
mut silmänsä sirkentäy:
— »Ah, kreivi Creutz, niin kauas
ei miettehet minulla käy!

Toki tietää tahtoisin sentään,
mitä kuiskisi aarmaalleen
tuo Atis, jos Camillan
nyt kohtais hän yksikseen.» —

Mies nuori vaieten katsoo
vain taivahan rantoja päin,
toki vihdoin vienosti virkkaa:
— »Ma luulen, hän kuiskais näin:

»Ma mättähän tiedän, min kaiho
luo kutsuvi kulkijaa,
siell' leikkiä meidän on armas
ja autuas unhoittaa.

Nuo unhoittaa hovin herrat
ja naisetkin naurusuut
ja muistaa vain lumot luonnon,
tarut lemmen ja illan kuut.» —

— Ja jos Camilla nyt vastais:
»Mätäs onnelan miss' on tuo?»
mitä vastaisi Atis hälle? —
— »Sydän lempivä vain sen suo.»

— Ja jos Camilla nyt päänsä
hänen painaisi parmaalleen,
ja virkkais: »Vie minut sinne!»
mitä vastais hän armaalleen?» —

Yli Turholman tyynten vetten
tuli tuuli ja äänet vei.
Mitä vastaisi silloin Atis,
sitä kukaan kuullut ei.

Mut päin Kulosaaren rantaa
vene valkea käännähtää.
Joku kitara kaukana helkkää;
vana aamunkultahan jää.

Syyskuvia.

Syyskirjavat kuvat
kuin tuulien tuvat
mun sieluni silmien ohitse käy,
monet mennehet muistot
kuin kuolevat puistot —
punahehkunta, jolle ei loppua näy.

Olen tottunut tuohon:
näin nääntyvän ruohon
ja kuolevan kukkien sydämeistäin,
mut mistä, ah mistä
sävel soi kevähistä —
taru lempeni, jonka jo loppuvan näin?

Runon raikuvan kuulen
ja nuoreksi luulen
taas itseni, taas elon karkelo käy,
taas viittovi täistot,

veren kuohuvi vaistot —
 punahehkunta, jolle ei loppua näy.

Taas näen sinut illoin
 kuin näin sinut silloin
 elonliekissä seisovan seppelepäin,
 mua vaativan sinne,
 mihin jyrkin on rinne —
 taru lempeni, jonka jo loppuvan näin.

Taas voimiini uskon,
 taas huomenen ruskon
 kerä kultainen henkeni taivaalla käy
 kuin auringon hymy,
 jumal-aatosten jymy —
 punahehkunta, jolle ei loppua näy.

Se leimusi kerran
 kuin lempeys Herran,
 taas onnesta orvoksi yöhöni jäin!
 Pois tummunut multa
 on maan-elon kulta —
 taru rakkauden, jonka nyt rauniot näin.

1916.

Niin kaukaa ja sentään
läheltä niin —

Niin kaukaa ja sentään läheltä niin
soi armas, tuttava ääni,
mun kiertäen unihin kirkkaisiin
ja päivyen kultahan pääni.

Niin kaukaa ja sentään läheltä niin
käy käteeni armas käsi
kuin kerran kuollut kätteleis
sua lapsuuden ystäväsi.

Niin kaukaa ja sentään läheltä niin
mua muisto valkea vainoo:
hän nyt on ylin ystävään,
mut muinen armas ainoo.

Talvipäivän painuessa.

Te talvisen taivaanrannan puut,
mitä tiedätte meistä,
elon hallavan hankihin eksyneistä?
Punakeltaiset saaret ja salmein suut,
miten katsotte miestä,
jok' on kantanut ain ilonkaipuunsa iestä?

Ja aurinko itse, mi laskulle käyt,
mitä mietit minusta,
jok' en ymmärrä, saa en selkoa sinusta?
Kuin rakkaus suurena mulle sa näyt,
sen uskoisin taikaan,
mut onneni painui jo entiseen aikaan.

Se painui, kun petti mun ystävä ylin;
minut jätti hän yöhön
ja päivien päättömien pakkotyöhön.

Vain talven nyt tunnen ja pakkasen sylin,
 ah, aurinko meni,
 mene pois, mene pois, polo rakkauteni!

Hämy hangille lankee. Mut rantojen puut
 ne laulavat laulun
 kuin elämäni viimeisen, talvisen taulun;
 ja tummuvat saaret ja salmein suut
 ne lohtua tarjoo
 kuin kukkaa, mi vaivaisen kumpua varjoo:

»Miks murehdit, onneton, mieletön mies?
 Sua lempivi hän
 kuin haavetta valkean yön hämärän.
 Olet hälle kuin hiljaa hiiltyvä lies;
 sait rakkaudelta,
 min päivältä saa nyt yön punakelta.»

Yö tummuvi yhä ja pakkanen kiihtyy.
 Hän ei konsana tule,
 en konsana häntä ma syliini sule.
 mun mieleni murhe niin oudoksi viiatyy . . .
 ah, aurinko meni,
 mene pois, mene pois, polo rakkauteni!

Ritarit.

Ne lempi ne ritarit uljahat,
ne huokasi aamuin ja illoin,
he samaa impeä rakastivat,
tuo virkkoi vanhempi silloin:

»Mun palaa rinta ja palaa pää,
minä matkaan suurihin sotiin,
siell' aika on säiläni välkähtää,
sinun lie paras jäädä kotiin!

Veli vanhempi matkasi maailmaan,
teki töitä hän miesten ja miekkain,
veli nuorempi jäi kotinurkkahan vaan,
mut hän oli veljistä viekkain.

Kun tähdet syttyy ja saapuu yö,
hän impensä ikkunan alla

niin hiljaa luuttunsa kieliä lyö
sydänhaaveella hartahalla.

Veritöistä hän veljensä laulut luo,
oman lempensä noihin liittää,
pian ikkunaan käy impi tuo,
sen aukaisee sekä kiittää.

— »Runo laulaos töistä Rodrigon taas,
sa ruhtinas lauluniekkain!»

— »Hän kunnia kaiken on kansas ja maas,
tarun kerron ma keskeltä miekkain.»

— „Ah, luuletko, uljas mun unhottaa
vois kalpojen karkeloissa?

— »Jäis ennen mult' unhoon taivas ja maa,
jos itse ma oisin noissa.»

— »Sun hehkuiko mielesi milloinkaan
myös haaveista sankaritöiden?»

— »Isabella, ma lemmestä hehkun vaan,
käyn aaveena kuutamöiden.»

— Minä miekkojen leikkiä ihailen.»

— »Minä vain olen lempeni orja!»

- »Minä lemmin laulua vapaiden.»
- »Käy sydämessään sota sorja!»

Hän jälleen luuttunsa kieliä lyö
niin kummalla kaipauksella
ja tähdet viittoo ja tuoksuu yö,
ei torjua voi Isabella.

He muistavat veljeä taistelevaa,
he huokaavat hehkuvien rinnoin,
he suutelevat sata suudelmaa
he syleilevät sydän-innoin . . .

1916.

Kalypson saari.

Hän saaren rantoja yhäti käy,
Odysseus, sankari Hellaan,
hänen mielensa oudoksi synkistäy,
ei venhoa vapauttavaa vain näy,
Kalypso, neitonen saaren,
hänet kahlehti kauneudellaan.

Hän aistivi, kuinka myrskyssä
merimiehet aavalla laulaa,
miten haahdet heittyvät hyrskyssä,
veen päällä vellamot tyrskyssä,
ja kuinka kuohuista rannan
ne nostavat kättä ja kaulaa.

Niin raskaasti rintansa huoahtaa:
»Ahot Ithakan, ah, te armaat,
teit' enkö siis enää nähdä saa,

kotiliettä en koskea korkeaa,
mua tervehdi eivät koskaan
siis äidin, ei puolison parmaat?

Tuo tuhkahan sortui Ilion,
mut Ithaka mennyt on myötä,
olen tullut ma suureen turmiohon;
kuka voitettu nyt, kuka voittaja on,
en tiedä, mut tiedän, että
elo maineeton on manan yötä!

Akilleus, ah, olet miekkoinen mies,
joka tuonen lehdoissa lepää,
Agamemnon, hän tiensä varmaan ties,
Menelaoksen lauha on taas kotilies,
mult' yksin miks kodin armon
Poseidon ankara epää?

Puna häpeän peittävi poskiain,
mun rintani kaihosta riutuu,
en viestiä saa sotaveikoistain,
en poiastain, jään tänne ain
kuin kurja mies, kuin Paris,
mi lemmen huolihin hiutuu!

Hän huokaa, hän rantoja raisuja käy,
 Odysseus, sankari Hellaan,
 hänen katseensa kyynelin kylmentäy,
 ei silmäänsä sirkeä neiti näy,
 mi lähestyy, noin virkkaa
 hänet valliten vienoudellaan:

»Sun käärin ma kutrein ja kultavöin —
 mitä on isänmaa, mitä maine?
 Sun huokaan ma huulias päivin ja öin,
 Odysseus, ah sua ain ikävöin,
 meri ääretön on, yli äärten
 lyö lempeni kultainen laine!

Ja päivät ja viikot ne vierivät pois
 kuut kulkevat niinkuin aaveet,
 on joskus kuin kuoroa ilmassa ois,
 kuin laineilta sankarilauluja sois,
 taas pilvinä päivän tieltä
 ne haihtuvat kuin kotihaaveet.

1917.

EINO LEINO

on kustannuksellamme ennen julkaissut:

I. Alkuperäisiä teoksia.

<i>Naamioita</i> , VI. Näytelmiä. (Kirkon vihollinen. — Maan parhaat. — Ilotulitus. *)	3: 50
<i>Nuori nainen</i> . Neljä kertomusta	2: 50
<i>Työn orja</i> . Romaani	3: 25
<i>Rahan orja</i> . »	3: —
<i>Naisen orja</i> . »	3: 25
<i>Onnen orja</i> . »	3: 25
<i>Tähtitarha</i> . Runoja	3: 25
<i>Painuva päivä</i> . Runoja	2: 50
<i>Pankkiherroja</i> . Kuvaus nykyaikaisesta suomalaisesta liike-elämästä	3: 25
<i>Mesikämmen</i> . Joulutarina vanhoille ja nuorille	2: 50
<i>Elämän koreus</i> . Runoja	3: 25
<i>Paavo Kontio, Lakit. tohtori</i> . Romaani	3: —
<i>Leirivalkeat</i> . Runoja	5: —

*) Kukin näistä näytelmistä on saatavissa myös erikseen Kustannusosakeyhtiö Kirjan Näytelmäkirjaston numeroina 68, 69 ja 70 à 1: 50.

<i>Kalevala näyttämöllä.</i> (Alkukuvaelma. — Maailman luominen. — Aino. — Sammon taonta. — Kyllikki. — Lemminkäinen Tuonelassa. — Pohjolan häät. — Kullervo. — Sammon ryöstö. — Väinämöisen lähtö. *)	4: 50
<i>Karjalan kuningas, 4:näytöksinen runonäytelmä</i>	5: —
<i>Vapauden kirja. Runovalikoima</i>	12: —

II. Suomennoksia.

<i>Anatole France: Kuningatar Hanhenjalan ravintola</i>	
<i>Tagore: Puutarhuri.</i>	
» <i>Uhrilauluja.</i>	

III. Arvostelevia teoksia.

<i>Suomalaisen kirjallisuuden historia</i>	1: 75
--	-------

*) Teos saatavissa myös kolmena eri niteenä, joissa kussakin kolme kuvaelmaa, Kustannusosakeyhtiö Kirjan Näytelmäkirjaston numeroina 78, 79 ja 80 à 1:75.